

**Într-o atmosferă de vibrant entuziasm,
cu adâncă recunoștință și nețărmurită dragoste**

TARA SI-A SĂRBĂTORIT MARELE EROU

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși,

Doresc să încep prin a vă mulțumi din toată inima pentru aprecierile și urările ce mi le-ați adresat cu prilejul zilei mele de naștere și al unei îndelungate activități în rândurile partidului, în slujba patriei, a poporului, a socialismului și comunismului.

Doresc, de asemenea, să adresez cele mai calde mulțumiri partidului, întregului nostru popor pentru manifestările de încredere și prețuire ce îmi sint adresate și cu acest prilej. Văd în toate acestea o expresie a încrederii depline în politica partidului nostru comunist, în hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului, o expresie a încrederii în calea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a patriei noastre spre comunism.

Tot ceea ce am realizat este rezultatul politicii juste a partidului nostru, al faptului că el aplică în mod creator principiile socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric, adevărurile general-valabile, la condițiile și realitățile din țara noastră.

Toate aceste mărețe înfăptuiri se datoresc muncii entuziaste a întregului popor, a clasei muncitoare, a țărâniei, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate care, într-o deplină unitate, înfăptuiesc neabătut politica internă și externă a partidului și statului nostru, ce corespunde pe deplin intereselor întregii națiuni.

Este, fără îndoială, plăcut — în asemenea împrejurări — să constatăți că anii care au trecut au fost folosiți în interesul poporului, al cauzei socialismului și comunismului, al păcii. Este fără nici o îndoială o bucurie să constăți că, în această activitate, ai adus o contribuție, împreună cu întregul partid, cu întregul popor, la mărețele înfăptuiri realizate de popor pe calea socialismului și comunismului. Toate acestea ne cer să depunem în continuare noi eforturi, să lucrăm și mai bine pentru a asigura unirea eforturilor întregului partid, ale întregului popor în realizarea hotărârilor istorice ale Congresului al XIII-lea al partidului.

Nu doresc să mă opresc asupra înfăptuirilor din trecut; ele sint bine cunoscute.

Acum ne aflăm la începutul unui nou cincinal. Sintem în primul an în care trecem la realizarea, de fapt, a hotărârilor Congresului al XIII-lea, a planului de dezvoltare economico-socială până în 1990 și, în perspectivă, până în anii 2000. Trecem la realizarea

unei noi etape de dezvoltare a patriei noastre, care trebuie să ducă, până în 1990, la trecerea de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la acela de țară socialistă mediu dezvoltată.

Așa cum am menționat în mai multe împrejurări, avem toate condițiile pentru realizarea cu succes a hotărârilor Congresului, a planului de dezvoltare, a Programului partidului. Acum hotărâtoare sint măsurile și activitatea practică, organizatorică, de înfăptuire a lor.

Avem un program bun, un plan ce dă o perspectivă minunată dezvoltării patriei noastre. Avem toate condițiile pentru a le realiza. Mai presus de toate, avem o minunată clasă muncitoare, o țărânie, o intelectualitate care acționează în deplină unitate sub conducerea partidului; avem un popor minunat, entuziast, care este ferm hotărât să înfăptuiască hotărârile și programul de dezvoltare a patriei noastre. Depinde acum de munca partidului nostru, a tuturor acelor care, în diferite sectoare de activitate, de partid și de stat, în domeniul economic sau în sectoarele științei, învățămîntului, culturii, au misiunea și răspunderea de a acționa pentru realizarea în viață a tuturor acestor hotărâri și programe.

Aceasta impune și Comitetului nostru Politic Executiv și Consiliului de Stat, guvernului, Comitetului Central al partidului, de a acționa cu toată răspunderea și cu întreaga fermitate în vederea bunei organizări și conduceri a tuturor sectoarelor de activitate.

Am trecut la realizarea unor măsuri importante, care trebuie să asigure o mai bună organizare a producției și a muncii în toate sectoarele. Trebuie să facem în așa fel încît să înfăptuim, în timpul stabilit, toate aceste măsuri. Încă din prima jumătate a acestui an să trecem la realizarea primei etape a acestor măsuri, astfel ca, în linia generală, în anul viitor, până la Conferința Națională a partidului, să realizăm în întregime aceste măsuri în toate sectoarele de activitate.

Avem o serie de programe pe ramuri și subramuri, care concretizează obiectivele generale stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, de planul de dezvoltare economico-socială și de Programul partidului și dau fiecăruia o orientare clară, un program precis de muncă și de activitate. Pe această bază se poate spune că depinde acum de felul cum fiecare dintre noi, fiecare activist de partid și de stat va

acționa pentru realizarea lor. Fără îndoială că aceasta presupune o mai bună organizare a muncii, întărirea răspunderii, ordinii, disciplinei, a controlului, o mai bună repartizare a forțelor și a cadrelor, o largă activitate de unire a eforturilor tuturor oamenilor muncii, ale întregului popor, intensificarea muncii de ridicare a pregătirii profesionale, tehnice — deoarece, numai cu oameni cu înalt nivel de pregătire profesională și tehnică se pot realiza obiectivele noii revoluții tehnico-științifice, se poate realiza noua calitate a muncii și victorii, se poate înfăptui noua revoluție agrară.

Congresul Științei și Învățămîntului a dezbătut pe larg programul și orientările în această direcție. Avem în aceste domenii o perspectivă clară. Trebuie să facem totul pentru a înfăptui în cele mai bune condiții programul și orientările stabilite. Să nu uităm nici un moment că, numai și numai pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, numai înfăptuind noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară vom putea realiza hotărârile Congresului al XIII-lea, Programul partidului, vom asigura ridicarea patriei noastre la un nivel tot mai înalt de dezvoltare, în toate sectoarele.

În același timp, trebuie să intensificăm activitatea politico-educativă, de formare a omului nou, de dezvoltare a conștiinței revoluționare, de ridicare a nivelului ideologic, politic al partidului, deoarece numai un partid cu o concepție revoluționară înaintată, cu un înalt nivel ideologic și politic poate să-și îndeplinească în bune condiții rolul de forță politică conducătoare a societății. Trebuie să înțelegem bine că trăim o epocă în care au loc mari transformări, noi descoperiri în toate domeniile, care creează noi orizonturi, noi perspective, deschid căile pentru o amplificare a cunoașterii și înțelegerii mai bune a tainelor naturii și ale universului în general, pentru folosirea tuturor acestora în interesul progresului și bunăstării oamenilor, al popoarelor.

Trebuie, de asemenea, să înțelegem bine că, în conformitate cu noile realizări și progrese ale societății noastre, cu dezvoltarea forțelor de producție, a relațiilor sociale, se schimbă și felul de muncă, de organizare a societății și a tuturor sectoarelor, precum și diferitele concepții despre activitatea statului, a partidului, a celorlalte organisme ale societății noastre.

(Continuare în pag. 3)

SCRISOAREA

Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,
La aniversarea zilei de naștere și a peste 50 de ani de amplă și intensă activitate revoluționară, permițându-ne ca în deplin consens cu toți fiii României socialiste, care vă înconjoară cu adevărate sentimente de profundă stimă și înaltă prețuire, să vă adresăm dumneavoastră, strălucit conducător de neam și țară, cele mai calde felicitări și urări de sănătate și fericire, de viață îndelungată, înnoibilă, continuu de mărețe împliniri, noi și mari succese în activitatea de supremă răspundere pe care o desfășurați, cu abnegație și cu tezanță comunistă, în fruntea partidului și statului, spre binele și prosperitatea întregii națiuni, pentru înălțarea scumpei noastre patrii pe culmea tot mai luminoasă ale socialismului și comunismului.

În această memorabilă zi, devenită sărbătoarea scumpă a întregului popor, însoțim vibrantul nostru omagiu cu recunoștința fierbinte pe care v-o datorăm dumneavoastră, marele erou al națiunii române, ctitor al României socialiste moderne, înflăcărat militant revoluționar și patriot, care v-ați dedicat viața, din cei mai tineri ani, luptei pentru libertatea, demnitatea și fericirea poporului, slujirii cu credință a mărețelor idealuri de independență și progres, triumfului revoluției socialiste, înfloririi necontenite a patriei, cauzei colaborării, înțelegerii și păcii în lume.

Dăm cu toții o înaltă apreciere contribuției dumneavoastră inestimabile la întărirea unității și creșterea continuă a rolului conducător al partidului nostru comunist — continuatorul celor mai înaintate tradiții de luptă ale clasei muncitoare, ale poporului român — care împlineste în acest an șase decenii și jumătate de eroică și glorioasă existență. Ne facem o datorie de conștiință din a sublinia, și cu acest prilej aniversar că, prin suflul nou pe care l-ați impus, după Congresul al IX-lea, întregii vieți politice și economice-sociale din patria noastră, ați adus o uriașă contribuție la promovarea în munca tuturor comunistilor a unui stil dinamic, revoluționar, profund creator, pătruns de o înaltă responsabilitate față de prezentul și viitorul patriei. Ați stimulat neabătut înțărirea legăturii partidului cu masele, cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale, ați vegheat permanent ca întreaga activitate a partidului și statului să reflecte voința și interesele supreme ale națiunii, ați fundamentat concepția de înaltă valoare umanistă, în baza căreia noua orinduire se făurește cu poporul și pentru popor.

Sub puternicul îmbold al laborioasei dumneavoastră activități teoretice și practice, fundamentate pe studierea și cunoașterea profundă a realităților românești, pe analiza riguroasă științifică pe care o faceți permanent fenomenelor vieții social-politice contemporane, pe aplicarea creatoare a adevărilor generale ale socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric, la condițiile concrete din țara noastră, Partidul Comunist Român este astăzi un partid puternic, strins legat de mase și urmat cu adâncă încredere de întreaga națiune, care militează neabătut pentru progresul și înflorirea multilaterală a patriei, pentru bunăstarea poporului, pentru promovarea în întreaga viață socială a înaltelor principii ale umanității socialiste, a marilor valori și virtuți ce au caracterizat întotdeauna ființa poporului român, a idealurilor nobile ale colaborării și păcii. În istoria României nu a existat niciodată un partid politic care să fi servit cu atita devotament, fermitate și abnegație interesele patriei, ale independenței și suveranității sale, ale bunăstării și fericirii întregului popor!

Recunoștința vie față de meritele nepieritoare pe care le aveți în făurirea unui asemenea partid și-a găsit și își găsește o puternică expresie în voința fierbinte și de nestrămutat a tuturor comunistilor, a întregului nostru popor, care, alegându-vă la Congresul al IX-lea în funcția de supremă conducere în Partidul Comunist Român, și-a reconfirmat cu strălucire, în mod unanim, această istorică opțiune la toate congresele ce au urmat, ilustrând cu putere vrea-tura tuturor fiilor patriei de a vă ști mereu în fruntea partidului și a țării, a luptei pentru făurirea destinului nou socialist și comunist al României. În această perioadă de luptă eroică și mărețe realizări pe care istoria o consemnează cu litere de aur, pentru veacuri și veacuri, prin numele marelui său ctitor — „Epoca Nicolae Ceaușescu” —, întreaga noastră națiune vede cu legitimă mândrie în dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, pe conducătorul înțelept și clarvăzător, care unește și orientează energiile creatoare ale întregului popor spre împlinirea unui țel grandios, a unor înfăptuiri fără egal în întreaga sa existență multimilenară.

Este meritul strălucit al partidului, al dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, de a fi promovat consecvent o strategie științifică, revoluționară de dezvoltare armonioasă și echilibrată a patriei, de înflorire multilaterală a ei. În centrul căreia ați situat industrializarea ca verigă de bază a progresului economic-social al României. În lumina acestei orientări fundamentale, în politica de dezvoltare economică generală a patriei, partidul și statul nostru au pus și pun un accent deosebit pe dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, pe crearea unei structuri industriale moderne, capabile să valorifice la un înalt nivel de eficiență resursele materiale și umane ale țării, creșterea puternică a productivității și a nivelului tehnic al produselor — ceea ce ne-a permis să trecem, în actuala etapă, la transpunerea exemplară în viață a obiectivelor istorice stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului privind accentuarea factorilor intensivi ai dezvoltării noastre economice, realizarea unei calități noi, superioare a muncii și vieții întregului popor. Înțelegem astăzi mai bine ca oricând profunzimea, justetea și realismul orientărilor dumneavoastră, care au făcut posibilă așezarea economiei naționale pe o puternică bază tehnico-materială, au generat avântul permanent al forțelor de producție, fără de care nu am fi realizat mersul nostru înainte, nu am fi avut o perspectivă, atât de minunată, de clară și luminoasă. Sintem cu toții profund mobilizați de mărețul obiectiv stabilit la Congres, ca în actualul cincinal 1986—1990, România să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare și să pășească în rîndul țărilor mediu dezvoltate.

Strălucitei dumneavoastră gândiri politice și activității practice îi datorăm concepția științifică privind rolul și funcțiile agriculturii, trecerea la înfăptuirea noii revoluții agrare, ca un proces cu vaste implicații, vizînd modernizarea continuă a acestei ramuri de

bază a economiei naționale, transformarea revoluționară a felului de muncă, de viață și de gândire al țărănimii, realizarea unor producții sigure și stabile, care să satisfacă în condiții tot mai bune cerințele de consum ale populației, precum și alte necesități ale societății.

De concepția și activitatea dumneavoastră sint nemijlocit legate orientările de o covârșitoare importanță privind dezvoltarea echilibrată, armonioasă a economiei naționale, prin asigurarea unui raport judicios între resursele energetice și de materii prime și ramurile industriale prelucrătoare, între industrie și agricultură, asigurarea unui ritm înalt al forțelor de producție prin alocarea permanentă a unei părți însemnate — de circa o treime — din venitul național pentru fondul de acumulare, necesitatea consolidării și perfecționării continue a proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, ca factor hotărâtor al progresului patriei, al ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Dăm cu toții o înaltă prețuire contribuției și preocupării deosebite pentru perfecționarea continuă a relațiilor de producție și sociale, orientărilor dumneavoastră cu privire la cerința obiectivă a creșterii și mai puternice a rolului statului socialist în planificarea, organizarea și conducerea unitară a întregii activități economice și sociale, pe baza planului național unic de dezvoltare a țării.

Dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați adus și aduceți o contribuție de inestimabilă valoare la înnoirea și dinamizarea permanentă a gândirii și practicii revoluționare din patria noastră, prin preocuparea susținută pentru dezvoltarea și adâncirea continuă a democrației muncitorești revoluționare, pentru crearea unui larg și original cadru de participare efectivă, în condiții de deplină egalitate, a tuturor cetățenilor, a întregului popor, la elaborarea și înfăptuirea hotărârilor, la conducerea societății. Este unanim apreciată definirea de către dumneavoastră a conceptului românesc de autoconducere muncitorească și instituționalizarea unui sistem complex de forme, metode și mecanisme în măsură să asigure întărirea răspunderii, ordinii, disciplinei și punerea largă în valoare a inițiativelor și spiritului gospodăresc al celor ce muncesc în conducerea unităților, a activității economico-sociale, în gestionarea eficientă a avuției socialiste, a bunurilor întregului popor.

Strălucit strateg al dezvoltării științei și învățămîntului românesc, în strînsă legătură cu cerințele obiective de progres ale societății noastre, dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați asigurat elaborarea unui amplu și mobilizator program de dezvoltare a cercetării științifice și introducere a progresului tehnic, a cărui perspectivă depășește orizontul anului 2000, puternic ancorat în realitățile și cerințele epocii contemporane, ale revoluției tehnico-științifice moderne. Ați conferit, totodată, noi dimensiuni calitative procesului complex de formare a cadrelor, de pregătire pentru muncă și viață a tinerei generații pe baza cunoașterii și însușirii celor mai noi cuceriri ale gândirii științifice și tehnice din toate domeniile de activitate, a educării ei în spiritul înaltei responsabilități față de patrie, partid și popor, al glorioaselor tradiții de luptă ale înaintașilor pentru apărarea și afirmarea ființei naționale.

Constituie o realitate, profund simțită și trăită de fiecare cetățean al țării modul strălucit în care îndurăm întreaga activitate politico-educativă, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, comunistă, punînd pe primul plan dezvoltarea patriotismului socialist, dragostea față de patrie, răspunderea și atașamentul față de popor, față de marile sale cuceriri, față de cauza socialismului și comunismului, preocuparea dumneavoastră statornică pentru păstrarea tinereții și vigoarei națiunii noastre, pentru creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Mărețul drum de victorii și izbînzii pe care România l-a străbătut sub înțeleapta și clarvăzătoarea dumneavoastră conducere, marile ctitorii înălțate în ultimii 20 de ani, minunatele realizări obținute în toate domeniile de activitate demonstrează forța și capacitatea creatoare a poporului nostru, care, liber, stăpîn deplin pe destinele sale, strins unit în jurul partidului, al dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe secretar general al partidului, președinte al Republicii, își făurește în mod conștient propriul său viitor socialist și comunist, de bunăstare și fericire. Puternic mobilizați de înflăcăratele dumneavoastră chemări, însuflețiți de luminosul exemplu de muncă și viață pe care ni-l oferiți zi de zi, oamenii muncii, din patria noastră acționează cu toate forțele, cu spirit de răspundere, pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activității productive în noul cincinal, hotărîți să facă totul pentru ca încă din această primă lună a anului să obțină producții suplimentare în toate ramurile economice, asigurînd astfel îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal.

Încercăm cu toții sentimente de cea mai înaltă mîndrie și — asemenea întregului popor — vă sintem profund recunoscători pentru faptul că, datorită gândirii și viziunii dumneavoastră revoluționare, ați deschis noi și însuflețitoare orizonturi activității întregii națiuni, ați descătășat energiile creatoare ale celor ce muncesc și ați dinamizat puternic întreaga operă de construcție socialistă, România înfățișîndu-se astăzi lumii ca o țară angajată ferm și viguros în înfăptuirea unui amplu program de construcție pașnică, în făurirea unei societăți superioare, în care se afirmă tot mai larg o etică și morală înaintate, principiile socialiste și comuniste de muncă și de viață.

Mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu
Neobosita dumneavoastră activitate consacrată afirmării României în viața internațională, inițiativele de colaborare, pace și dezarmare, forța ideilor dumneavoastră cutezătoare, justetea și unanimitatea principilor pe care, cu neasemuită consecvență, le promovați în dialogul permanent cu conducătorii de partid și de stat, cu personalități ale lumii contemporane au asigurat țării noastre o înaltă prețuire, iar pe dumneavoastră v-au impus în conștiința omenirii drept unul din cei mai proeminenți oameni politici, ca luptător ferm pentru o lume mai bună și mai dreaptă, ca pe un mare și înflăcărat erou al păcii.

În condițiile actuale ale vieții internaționale — cînd omenirea este confruntată cu o situație deosebit de

gravă, datorată îndeosebi, accelerării cursei înarmărilor, cu precădere a celor nucleare, a persistenței a numeroase conflicte și stări de încordare — găsec un profund ecou în rîndul forțelor iubitoare de pace de pretutindeni, al opiniei publice mondiale, inițiativele și propunerile dumneavoastră constructive, chemările la rațiune și luciditate pentru oprirea evoluției periculoase a evenimentelor spre confruntare nucleară și război, pentru reluarea politicii de destindere și soluționare pe cale pașnică, prin tratative a tuturor problemelor litigioase, pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la libertate și independență, la existență, la viață, la pace.

În virtutea legăturii organice, indisolubile dintre politica internă și cea externă a partidului și statului nostru, dumneavoastră mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați reafirmat solemn și în Mesajul ce l-ați adresat întregii națiuni la acest început de an, proclamat de O.N.U. ca Anul Internațional al Păcii, hotărîrea României de a întări și mai mult colaborarea cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate celelalte țări și popoare, cu forțele iubitoare de progres și pace de pretutindeni, pentru a asigura un climat tracic de încredere și conlucrare pașnică în întreaga lume, pentru triumful politicii de dezarmare și pace, de respect al independenței și suveranității popoarelor, de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Militînd ferm pentru înțelegere și colaborare între popoare ați adus și aduceți o contribuție deosebită — de largă recunoaștere și apreciere internațională — la statornicirea și generalizarea în relațiile dintre state a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta în mod liber, de a-și hotări singur destinele. Inițiativele și propunerile privind oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, la reducerea cheltuielilor militare, încetarea fără întîrziere a conflictelor armate și reglementarea tuturor problemelor litigioase pe calea politică, a tratativelor, cele referitoare la democratizarea vieții internaționale, lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, creșterea rolului O.N.U. și al altor organisme internaționale în rezolvarea democratică a problemelor ce confruntă omenirea, cu participarea tuturor statelor lumii, indiferent de mărime și orinduire socială, au adus României, dumneavoastră, ilustrul ei președinte, un uriaș prestigiu, numeroși prieteni pe toate meridianele globului.

Dorim să subliniem și cu acest prilej aprobarea unanimă de care se bucură din partea comunistilor, a întregului popor român, activitatea intensă pe care o desfășurați pentru dezvoltarea colaborării și solidarității partidului nostru cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste și social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu toate forțele progresiste, democratice și antiimperialiste de pretutindeni, în lupta pentru progres social și pace în lume.

Acțiunile și inițiativele dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, însuflețesc poporul român optimism, speranță și încredere în capacitatea națiunii lumii ca, acționînd unite și concludînd tot mai strîns, să asigure — în pofida încordării și tensiunilor actuale din viața internațională — un curs nou pozitiv, viitorul și dezvoltarea pașnică a întregii omeniri.

În aceste zile de luminoasă sărbătoare, întregul popor român, strins unit în jurul gloriosului său partid comunist, al dumneavoastră — marele erou al revoluției noastre socialiste desemnat de istorie să poarte țara, prin vremi, spre culmile înalte ale comunismului — dă expresie nestrămutatei sale hotărîri de a vă urma neabătut pe drîmul luminos pe care l-ați deschis țării întregi, de a munci cu abnegație și dăruire patriotică pentru realizarea exemplară a indicațiilor și orientărilor dumneavoastră, a sarcinilor actuale etape de dezvoltare a patriei, pentru îndeplinirea cu succes a planului pe 1986 — primul an al actualului cincinal — a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului, asigurînd transpunerea fermă în viață a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Puternic însuflețiți de îndemnul dumneavoastră mobilizatoare, de activitatea neobosită ce o consacrați binelui și propășirii patriei, vă încredinșăm, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, că nu ne vom preocupă nici un efort și că vom acționa cu toată fermitatea și puterea noastră de muncă pentru a asigura înfăptuirea neabătută, într-un climat de înaltă exigență, a sarcinilor complexe ce ne stau în față, a politicii partidului în sectoarele noastre de activitate, pentru a ne îndeplini în condiții tot mai bune marile răspunderi pe care ni le-ați încredinșat și pentru a sluji, în toate împrejurările, cauza partidului și a poporului, destinele patriei, idealurile socialismului și comunismului, pentru care ați militat și militați cu exemplară dăruire și răspundere.

În acest moment de mare sărbătoare pentru toți fiii și fiicele României socialiste, vă adresăm din adîncul inimii, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, cele mai calde urări de sănătate, multă putere de muncă, pentru a conduce cu aceeași strălucire partidul și poporul român spre noi și tot mai multe victorii. Vă dorim tinerețe veșnică, viață lungă și fericită, plină de satisfacții și împliniri, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu întreaga familie, cu toți cei ce vă sint dragi și apropiați.

La mulți ani, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu!

**Comitetul Politic Executiv
al Comitetului Central
al Partidului Comunist Român
Consiliul de Stat
și Guvernul Republicii Socialiste România**

Cuvîntarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU

(Urmare din pag. 1)

tre. Toate acestea merg în direcția creșterii și mai puternice a rolului maselor, a poporului, în conducerea și în realizarea fâuririi socialismului și comunismului.

Sînt multe lucruri vechi, la care, pe parcurs, am renunțat. Mai sînt unele care ne țin încă înclistați, nu ne permit să înțelegem mai bine noile perspective. Trebuie să privim toate realitățile prin concepția revoluționară materialist-dialectică și istorică, să înțelegem că tot ce este vechi, perimat, trebuie înlăturat și să deschidem în mod ferm drumul noului, în toate sectoarele de activitate.

Partidul nostru a acționat în această direcție. Am dezvoltat democrația muncitorească-revoluționară, am creat un cadru larg, care permite fiecărei categorii de oameni ai muncii, întregului popor, să participe activ la conducerea tuturor sectoarelor, a întregii țări. Mai avem însă mult de făcut pentru perfecționarea și buna funcționare a acestui cadru.

Avem un nou mecanism economic. Ne-am propus să acționăm ferm în realizarea autoconducerii, autogestunii, în toate unitățile, inclusiv cele teritoriale. Am obținut o serie de rezultate, dar, în multe domenii, se poate spune că sîntem încă la început. Din păcate, mai sînt unii care vorbesc mult despre autoconducere, autogestiuie, dar înțeleg aceasta într-un sens îngust sau unilateral; ei înțeleg că își pot lua — ca să spun așa — libertatea de a cheltui banii poporului fără nici un discernămint, considerînd că, pînă la urmă, autoconducerea și autogestiuia constau în a cheltui și a nu da socoteală poporului de felul cum ai folosit banii, ce rezultate ai obținut. Este o înțelegere complet falsă, care nu are nimic cu autoconducerea, cu autogestiuia.

Autoconducerea și autogestiuia înseamnă o bună gospodărire de către fiecare colectiv de oameni ai muncii, de către fiecare unitate teritorială a mijloacelor încredințate de popor în administrare. Dar aceasta înseamnă a le gospodări în așa fel încît să obții o dezvoltare și o creștere continuă a avuției generale. Autogestiuia, autogospodărirea, autoconducerea presupun că fiecare colectiv, adunarea generală, consiliul de conducere, trebuie să facă totul pentru ca mijloacele încredințate de popor spre a le administra să contribuie la creșterea mai rapidă a avuției generale a țării, la venitul național, deoarece numai pe această bază se asigură întărirea patriei, ridicarea bunăstării generale a poporului.

Trebuie deci să acționăm pentru buna înțelegere și aplicarea fermă a autoconducerii, autogestunii, a noului mecanism economic. Este necesar să înțelegem că fiecare răspunde, în fața poporului, de felul cum administrează și gospodărește mijloacele încredințate de popor — și trebuie să facă totul pentru a se putea prezenta cu capul sus — cum se spune în popor — să privească poporul în față și să spună că, acolo unde a fost pus, și-a făcut datoria și că, într-adevăr, a contribuit la dezvoltarea generală a patriei noastre.

Trebuie să înțelegem bine că autoconducerea, autogestiuia nu sînt noțiuni abstracte. Ele trebuie înțelese în sensul că tot ceea ce se produce în țara noastră, toate bogățiile materiale și spirituale aparțin poporului, sînt proprietatea întregii națiuni și nimeni nu poate să risipească sau să aducă daune acestei proprietăți și avuții. Obligația fiecăruia este de a face totul pentru creșterea avuției naționale, pentru a spori forța materială și spirituală a întregului nostru popor!

Faptul că un colectiv sau altul are în administrare, în autoconducere, o parte mai mare sau mai mică din avuția generală a patriei, nu face decît să sporească și mai mult răspunderea acestui colectiv. Noi privim întreaga proprietate socialistă —, fie sub formă de stat sau cooperatistă — ca o formă unică a proprietății întregului nostru popor. Și trebuie să facem totul pentru întărirea și dezvoltarea acestei proprietăți! În acest sens trebuie să înțelegem principiile autoconducerii și autogestunii, nu fărîmîntarea și risipirea în părți mici, fără control, ci conducerea unitară a întregii societăți. Orice fel de înțelegere, alta decît în acest sens, este împotriva intereselor socialismului, este o înțelegere anarho-socialistă — ca să spun așa — și nu are nimic comun cu concepția democrației revoluționare, a autoconducerii și autogestunii.

Subliniez aceasta pentru că — așa cum am spus de la început — sînt unii care înțeleg greșit rolul autoconducerii și autogestunii. Consider că, în activitatea noastră ideologică, politică, de educație va trebui să facem mai mult pentru o bună clarificare și înțelegere teoretică a acestor probleme de importanță deosebită pentru construcția socialismului și comunismului.

De asemenea este necesar să acționăm cu mai multă fermitate pentru buna funcționare și dezvoltare a organismelor democrației noastre socialiste. Socialismul nu se poate construi decît pe baza celor mai largi forme

democratice de participare a poporului. Am formulat teza construcției socialismului cu poporul și pentru popor. Aceasta înseamnă a asigura cadrul corespunzător pentru ca masele populare, întregul popor să poată participa, în mod organizat și conștient, la conducerea întregii societăți. Avem un cadru bun. Cred însă că este necesar să-l perfecționăm în continuare, să facem să crească, în toate sectoarele, răspunderea fiecărui colectiv de oameni ai muncii, a adunărilor generale, a consiliilor oamenilor muncii — ca organe colective de conducere, de sus pînă jos, ca expresie a înaltei democrații revoluționare, muncitorești.

Este necesar să acționăm, cu toată fermitatea, pentru ridicarea nivelului politic-ideologic. Presa, radioul, televiziunea, activitatea culturală generală — literatura, arta, muzica, teatrul — toate formele noastre de creație și de activitate cultural-educativă trebuie să acționeze într-o direcție unică, de ridicare continuă a nivelului general de cultură și cunoștințe ale întregului popor. Numai un popor cu înalte cunoștințe, cu o înaltă cultură, cu înalt nivel de înțelegere a realităților, cu o concepție revoluționară materialist-dialectică despre lume și viață va putea să-și îndeplinească în bune condiții misiunea sa de a-și asigura progresul continuu, bunăstarea și fericirea, și de a-și păstra permanent independența și suveranitatea!

Am tras o serie de concluzii cu privire la rolul și activitatea partidului nostru. În Statutul partidului am introdus multe îmbunătățiri; dar, din păcate, nu toate le aplicăm pînă la capăt. Este necesar să înțelegem că teza veche despre rolul de avangardă nu mai corespunde noilor realități. Partidul nostru este un partid de masă, un partid care trebuie să asigure nu acțiunea sau acțiunea unor elemente din rîndul clasei muncitoare, ci trebuie să fie expresia întregii clase muncitoare, a întregii națiuni, pentru ca să-și poată îndeplini rolul său în societate. Insuși partidul s-a transformat și se transformă continuu — și aceasta nu diminuînd forța și activitatea sa revoluționară, ci ridicînd, alături de el, întreaga națiune, masele largi populare. Calea spre dispariția statului, a partidului — desigur, vorbind cu totul teoretic — este aceea de a acționa în direcția introducerii unor forme anarhice de conducere și de viață, ci în sensul creării de forme noi, de participare a maselor și poporului la întreaga activitate de conducere. Noi trebuie să facem ca partidul nostru să fie întotdeauna un partid revoluționar, al întregii națiuni, să acționeze permanent în strînsă legătură cu poporul, să servească poporul! El trebuie să fie centrul vital care să asigure buna funcționare a tuturor sectoarelor și înnoirea gîndirii, să dea o perspectivă continuu nouă privind dezvoltarea societății noastre socialiste!

În acest spirit trebuie să facem mai mult pentru perfecționarea activității partidului nostru și, legat de aceasta, a statului, a organizațiilor de tineret, de sindicat, a tuturor organizațiilor de masă și obștești, care — toate —, sub îndrumarea politică și sub conducerea partidului, trebuie să acționeze într-o direcție unică.

M-am referit la toate acestea acum, pentru că sîntem, cum am spus, la începutul unui nou cincinal, al primului an de realizare a hotărîrilor Congresului al XIII-lea, care a trasat tocmai asemenea obiective în fața partidului și poporului nostru. Doresc să subliniez că este necesar să ne propunem să trecem cu mai multă fermitate, într-un spirit nou, la realizarea acestor obiective și hotărîri. Dispunem de tot ce este necesar și am convingerea că întregul Comitet Central, Comitetul Politic Executiv, întregul nostru partid vor acționa în așa fel încît să asigure unirea întregului popor în îndeplinirea acestor obiective pe care le avem în fața noastră.

Stimați tovarăși,

În legătură cu situația internațională trebuie să subliniez că hotărîrile Congresului al XIII-lea își păstrează pe deplin valabilitatea în ce privește căile și direcțiile de activitate pe plan mondial.

Situația internațională, la începutul acestui an, continuă să fie încă deosebit de gravă. Este adevărat, au apărut la orizont unele raze noi, care prevestesc posibilitatea înseninării vieții internaționale; dar norii grei ai cursei înarmărilor, ai politicii de forță și de amenințare continuă încă să aibă un rol preponderent. Chiar la începutul acestui an am asistat la noi acțiuni de forță, de amenințare cu forța, la noi manifestări ale forței — cum se întimplă și acum în Mediterana — ceea ce demonstrează că este necesar să facem totul pentru a determina o schimbare generală a cursului vieții internaționale, de a se trece la oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, de a se renunța cu desăvîrșire la politica de forță, de amenințare, de amestec în treburile altor state, de a se respecta neabătut, în relațiile dintre state, principiile egalității, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

La începutul acestui an, secretarul general al Co-

mitetului Central al P.C.U.S. a prezentat noile propuneri ale Uniunii Sovietice privind reducerea armelor nucleare și lichidarea, pînă în anul 2000, a întregului arsenal de arme nucleare. Considerăm acest program ca foarte important. Realizarea lui va avea, fără îndoială, o mare însemnătate pentru desfășurarea întregii vieți internaționale, va înlătura cea mai mare primejdie care amenință însăși existența vieții pe planeta noastră. De aceea este necesar să sprijinim cu toată fermitatea și să acționăm cu toată hotărîrea pentru realizarea acestui program.

În același timp, trebuie să intensificăm activitatea pentru dezarmarea generală, pentru reducerea și a armelor clasice, a efectivelor militare, deoarece numai pe această cale se va putea asigura o diminuare generală a încordării și a pericolului de noi războaie.

În acest spirit trebuie să acționăm și la Stockholm, și la Conferința pentru dezarmare de la Geneva, și la negocierile de la Viena, să facem totul pentru realizarea în Balcani a unei zone fără arme nucleare și fără arme chimice.

Este — sau continuă să fie — o necesitate trecerea la reducerea cheltuielilor, a bugetelor militare, ca o expresie a dorinței de a se ajunge la înlăturarea programelor de dezarmare nucleară, de dezarmare generală, de a se crea condițiile pentru eliminarea războiului din viața omenirii.

Deci, în spiritul hotărîrilor Congresului al XIII-lea, al liniei generale politice, al hotărîrilor adoptate în comun de țările socialiste la Sofia în toamna anului trecut, trebuie să facem totul pentru a uni eforturile tuturor popoarelor, ale forțelor înaintate și realiste de pretutindeni, pentru că numai și numai cu participarea tuturor statelor, indiferent de mărime și de orînduire socială, prin luptă unită a tuturor popoarelor, vom putea asigura înlăturarea programului de renunțare la armele nucleare, de dezarmare generală, de realizare a unei lumi fără arme, fără armate, fără războaie, a unei lumi a colaborării și prieteniei între toate națiunile lumii.

În acest spirit partidul și poporul nostru vor acționa cu toată fermitatea! Sîntem hotărîți să facem totul pentru ca, în anul 1986 — proclamat de Organizația Națiunilor Unite drept An al Păcii — să contribuim la realizarea de măsuri reale în direcția dezarmării și păcii!

Vom întări neabătut colaborarea cu partidele comuniste, cu partidele socialiste, democratice, cu alte partide și forțe democratice, de eliberare națională, considerînd că toate acestea au un rol important în unirea popoarelor, în soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale.

Nu uităm nici un moment situația economică grea internațională și necesitatea de a face totul pentru o soluționare globală a problemelor subdezvoltării — inclusiv a datoriei externe ale țărilor în curs de dezvoltare —, pentru o nouă ordine economică mondială.

Vom acționa neabătut pentru soluționarea tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state numai și numai prin tratative.

În acest spirit, consider că partidul, guvernul, poporul nostru au marea răspundere în fața viitorului întregii națiuni de a nu precepeți nimic pentru pace, pentru colaborare și prietenie cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orînduire socială.

În ce mă privește, atît în activitatea încredințată de partid și popor pe plan intern, cît și în activitatea internațională, voi face totul pentru a servi în cele mai bune condiții, cu toată forța și ființa mea, poporul, cauza socialismului și comunismului, a bunăstării întregii națiuni, a independenței și suveranității țării!

Și în viitor voi acționa — ca și pînă acum — cu toată forța, în direcția dezvoltării relațiilor României cu toate țările socialiste, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pentru a crește contribuția noastră la cauza păcii și colaborării internaționale!

Aș dori, încă o dată, să vă mulțumesc vouă, să mulțumesc Comitetului Central, partidului, întregului nostru popor, pentru manifestările de încredere și să vă asigur că voi face totul pentru a servi cauza poporului, a socialismului, comunismului și păcii!

Doresc să urez tuturor membrilor Comitetului Politic Executiv, Comitetului nostru Central succese tot mai mari în întreaga activitate, ca, fiecare la locul său de muncă, să-și îndeplinească în cele mai bune condiții misiunea încredințată de partid și popor!

Urez întregului nostru partid, întregului popor succese cît mai mari în realizarea planului pe acest an — primul an al cincinalului —, în înlăturarea hotărîrilor Congresului al XIII-lea, în ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație!

Urez tuturor multă sănătate și fericire! Urez tuturor comunistilor, întregului popor multă fericire, multă sănătate și împlinirea tuturor dorințelor de mai bine!

Sărbătorirea marelui EROU

Aniversarea zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a fost sărbătorită cu căldură de întregul nostru popor. Între acțiunile și manifestările organizate cu acest prilej, un loc important îl ocupă solemnitatea de la sediul C.C. al P.C.R., la care au luat parte membrii și membrii supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretarii Comitetului Central al partidului, membri ai Consiliului de Stat și ai Guvernului. Această solemnitate a constituit un fierbinte omagiu pe care comuniștii, toți cetățenii țării l-au adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminent conducător al partidului și al statului nostru, care și-a dedicat întreaga viață și putere de muncă măreței cauze a libertății, a independenței și a prosperității patriei, edificării socialismului și comunismului pe pământul României. Festivitatea a prilejuit reafirmarea simțimentelor de dragoste și de stimă ale întregii națiuni față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub a cărui conducere poporul nostru a obținut, în ultimele două decenii, realizări de excepțională însemnătate. În același timp, s-a exprimat prețuirea față de activitatea internațională a conducătorului României socialiste, care s-a impus ca o personalitate proeminentă a vieții politice mondiale, ca exponentul și promotorul cel mai autorizat al aspirațiilor de pace și de progres ale națiunii noastre, ca luptător neobosit pentru desțindere, pentru dezarmare și securitate.

În acest cadru, la solemnitatea de la C.C. al P.C.R. s-a dat citire scrisorii adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de Consiliul de Stat și de Guvernul Republicii Socialiste România. „La aniversarea zilei de naștere și a peste 50 de ani de amplă și intensă activitate revoluționară — se spune în Scrisoare —, permiteți-ne ca, în deplin consens cu toți fiii României socialiste, care vă înconjoară cu alese sentimente de profundă stimă și înaltă prețuire, să vă adresăm dumneavoastră, strălucit conducător de neam și de țară, cele mai calde felicitări și urări de sănătate și fericire, de viață îndelungată, innobilată continuu de mărețe împliniri, noi și mari succese în activitatea de supremă răspundere pe care o desfășurați cu abnegație și cetezanță comunistă, în fruntea partidului și a statului, spre binele și prosperitatea întregii națiuni, pentru înălțarea scumpei noastre patrii pe culmile tot mai luminoase ale socialismului și comunismului. În această memorabilă zi, devenită sărbătoare scumpă a întregului popor, însoțim vibrantul nostru omagiu de recunoștință fierbinte pe care v-o datorăm dumneavoastră, marele erou al națiunii române, ctitor al României socialiste moderne, înflăcărat militant revoluționar și patriot, care v-ați dedicat viața, din cei mai tineri ani, luptei pentru libertatea, demnitatea și fericirea poporului, slujirii cu credință a mărețelor idealuri de independență și progres, triumful revoluției socialiste, înfloririi necontenite a patriei, cauzei colaborării, înțelegerii și păcii în lume”. În Scrisoare se arată că în acest moment aniversativ, întregul popor român, strins unit în jurul partidului comunist, al secretarului general, dă expresie hotărârii de a-l urma neabătut pe conducătorul partidului și al statului, de a munci cu abnegație și cu dăruire patriotică pentru realizarea exemplară a indicațiilor și a orientărilor sale, a sarcinilor actualei etape de dezvoltare a patriei, pentru îndeplinirea cu succes a planului pe 1986, primul an al actualului cincinal, a istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea al partidului, asigurând transpunerea fermă în viață a Programului de edificare a societății socialiste mul-

tilateral dezvoltate și de înaintare a României, spre comunism.

Mulțumind pentru aprecierile din Scrisoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Doresc, de asemenea, să adresez cele mai calde mulțumiri partidului, întregului nostru popor pentru manifestările de încredere și prețuire ce îmi sint adresate și cu acest prilej. Văd în toate acestea o expresie a încrederii depline în politica partidului nostru comunist, în hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului, o expresie a încrederii în calea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Tot ceea ce am realizat este rezultatul politicii juste a partidului nostru, al faptului că el aplică în mod creator principiile socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric, adevărurile generale valabile la condițiile și realitățile din țara noastră. Toate aceste mărețe împliniri se datoresc muncii entuziaste a întregului popor, a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, care, într-o deplină unitate, înfăptuiesc neabătut politica internă și externă a partidului și a statului nostru, ce corespunde pe deplin intereselor întregii națiuni”. Cuvântarea s-a referit în continuare la sarcinile privind transpunerea în viață a hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului, realizarea planului de dezvoltare economică-socială până în 1990 și, în perspectivă, până în anul 2000, privind realizarea noii etape de dezvoltare a patriei noastre, care trebuie să ducă, până în anul 1990, la trecerea de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la aceea de țară socialistă mediu dezvoltată.

Momentul aniversar a prilejuit manifestări omagiale în întreaga țară. Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au adresat mesaje de felicitare comitetele județene și municipale ale P.C.R., Biroul Marii Adunări Naționale, conducerea ministerelor, Biroul Executiv al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Consiliul Național al F.D.U.S., Consiliul Național al U.G.S.R., Comitetul Central al U.T.C., Consiliul Național al Femeilor, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, Consiliul Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară, Consiliul Oamenilor Muncii de Naționalitate Germană, alte organe și instituții centrale, județene și municipale, întreprinderi, instituții și numeroși oameni ai muncii. În aceste mesaje se arată că prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și a statului, vasta și prodigioasă activitate pe care o desfășoară constituie pentru toți oamenii muncii un înalt exemplu de devotament și de abnegație pentru traducerea în viață a mărețelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului. Autorii mesajelor exprimă angajamentul ferm de a acționa cu spirit revoluționar, cu înaltă răspundere pentru înfăptuirea obiectivelor actualului cincinal — cincinalul calității și al eficienței, al dezvoltării economice intensive a României socialiste. Mesajele subliniază, totodată, că strălucitele inițiative de pace ale conducătorului României se bucură de aprecierea tuturor popoarelor, ridică tot mai sus prestigiul țării noastre în întreaga lume.

Felicitându-l cu căldură pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, întregul partid, întregul popor, toți oamenii muncii și-au exprimat hotărârea fermă de a urma minunatul său exemplu de înflăcărat patriot și de militant revoluționar, de a acționa cu fermitate pentru realizarea exemplară a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, înscriind noi și strălucite izbînzi în cronica eroice epopei a construcției socialiste și comunismului în România.

ION D. GOIA ■

Neobosită activitate

O componentă de bază a stilului de muncă dinamic, revoluționar, democratic, profund științific al conducătorului partidului și al statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu o constituie consultarea permanentă a activului de partid și de stat, a specialiștilor, a oamenilor muncii, dialogul permanent cu poporul asupra problemelor care angajează politica internă și externă a României socialiste. Acest dialog cu țara se realizează în timpul frecvențelor vizite ale secretarului general al partidului în județe, pe marile șantiere, în unități economico-sociale, la întilniri și consfătuiri cu reprezentanți ai oamenilor muncii din toate domeniile de activitate. Este ceea ce s-a vădit cu tărie și în cursul ultimei săptămâni. În atmosfera de amplă angajare în muncă și de intensă activitate creatoare a tuturor oamenilor muncii pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe acest an, întâiul an al noului cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat importante unități industriale din Capitală, a inaugurat o nouă linie a Metroului bucureștean, a examinat, în cadrul unei expoziții organizate la Complexul din Piața Științei, modul cum se acționează pentru modernizarea produselor și pentru reducerea consumurilor în diferite ramuri ale economiei naționale. Peste tot, oamenii muncii l-au întâmpinat pe conducătorul partidului și al statului cu căldură, adresându-i, cu prilejul aniversării zilei sale de naștere și al omagierii îndelungatei sale activități revoluționare, urări de sănătate și fericire, deplină putere de muncă în activitatea pentru binele poporului român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu tăind panglica inaugurată a noii linii de pe cea de-a doua magistrală a Metroului bucureștean

Într-o atmosferă însuflețitoare, întâmpinat de oamenii muncii din Capitală cu calde urări de ani mulți și fericiri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a inaugurat vinerea trecută prima parte a magistralei a doua a Metroului bucureștean, cuprinsă între Întreprinderea de Mașini Grele București și Piața Unirii. Inaugurarea acestei noi linii de metrou, lucrare finalizată în cinstea aniversării zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a constituit, atât pentru constructorii metroului, cât și pentru locuitorii Capitalei, un fericit prilej de a exprima încă o dată conducătorului partidului și al statului, alături de întregul nostru popor, sentimentele lor de dragoste și stimă, împreună cu urarea de viață îndelungată, în deplină sănătate și putere de muncă, pentru a conduce ani mulți destinele României socialiste.

Noua magistrală a Metroului bucureștean, lucrare de proporții impresionante, ilustrând forța și capacitatea tehnică a constructorilor metroului românesc, anticipează extinderea rețelei subterane în zone de maxim interes pentru transportul populației bucureștene, ea urmând să lege, în final, prin centrul Capitalei, doi mari

poli industriali ai orașului — Berceni și Pipera. O dată cu intrarea în exploatare a noii linii de metrou, s-au înfăptuit hotărârile Congresului al XII-lea al partidului privind punerea la dispoziția cetățenilor Bucureștilui, până la începutul anului 1986, a 35 de kilometri de rețea de acestui modern și eficient sistem de transport în comun. Rod al colaborării a numeroase institute de cercetare, proiectare și învățământ superior, unități de construcții-montaj și întreprinderi industriale, lucrare de prestigiu a ingineriei și tehnicii și a arhitecturii noastre, această arteră subterană, de concepție exclusiv românească, va contribui în mod substanțial la îmbunătățirea transportului în comun, la sporirea fluentei traficului din ce în ce mai intens din București. Prin intermediul ei se asigură o legătură directă între platforma industrială Berceni, marele cartier de locuințe cu același nume și centrul municipiului. Această cale a metroului reprezintă un complex funcțional alcătuit dintr-un depou și din șase stații — I.M.G.B., Apărătorii Patriei, Piața Sudului, Pieptănari, Tineretului, Piața Unirii II, situate în puncte de convergență a multor trasee de transport în comun de la suprafață. Pe cale subterană, traseul de la I.M.G.B. la Piața Unirii va fi parcurs în circa 15

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința de la sfârșitul săptămânii trecute a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost dezbătut și aprobat Raportul cu privire la Programul suplimentar de producție industrială pe anul 1986. Elaborat în spiritul orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului, pe baza unei analize temeinice a posibilităților materiale, tehnice și umane existente în toate ramurile industriale și în toate județele țării, programul prevede realizarea suplimentară în acest an a unei importante producții-marfă. Se are în vedere, mai întâi, creșterea mai puternică a producției de cărbune, de țitei, de minereuri, de energie electrică — resurse absolut necesare pentru desfășurarea în bune condiții a activității din întreaga economie. Prevederile privind creșterile suplimentare în unită-

țile industriei extractive și energetice, se spune în raport, trebuie considerate ca minime, în aceste domenii planul putând fi practic depășit în chip nelimitat. Programul prevede, de asemenea, creșterea suplimentară a producției și în celelalte sectoare ale industriei, în funcție de cerințele economiei naționale. În mod deosebit, se au în vedere îndeplinirea și depășirea planului la export, sporirea competitivității produselor românești pe piețele externe, aceasta reprezentând o cerință esențială a întregii activități economice. În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că există posibilități reale pentru îndeplinirea prevederilor programului suplimentar de producție industrială pe anul 1986 și a cerut organelor și organizațiilor de partid, ministerelor, centralelor și unităților economice să acționeze pentru realizarea în bune condiții a tuturor obiectivelor acestui program. În acest scop, se impune ca în fiecare

unitate și la fiecare loc de muncă să se asigure o bună organizare a activității de producție, utilizarea deplină a capacităților, perfecționarea continuă a tehnologiilor de fabricație, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor materiale și energetice, creșterea mai accentuată a productivității, factori esențiali pentru punerea largă în valoare a tuturor rezervelor de sporire a producției în toate ramurile economiei naționale. Legat de aceasta, secretarul general al partidului a atras atenția asupra necesității de a se acționa cu toată hotărârea pentru urgentarea lucrărilor stabilite în programul privind organizarea și modernizarea proceselor de producție din întreprinderi, astfel încât într-un timp cât mai scurt să se poată trece la transpunerea în viață a măsurilor prevăzute în acest scop pentru prima etapă. S-a cerut, de asemenea, să fie impulsionată activitatea pen-

tru aplicarea acordului global, astfel încât până la sfârșitul lui februarie să se treacă la generalizarea acordului global în toate sectoarele. Pornind de la rezultatele obținute în prima parte a lunii ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să fie folosite toate condițiile pentru ca, printr-o bună organizare a muncii, să se asigure îndeplinirea ritmică, integrală, la toți indicatorii a planului și a programului suplimentar în industrie, în investiții, în toate celelalte ramuri economice, o atenție deosebită acordându-se în continuare realizării la timp și la un înalt nivel calitativ a producției pentru export.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat, în continuare, o serie de documente importante cum sint: Programul privind cultura viței de vie și a pomilor fructiferi în perioada 1986—1990; Programul privind dezvoltarea producției de sucuri răcoritoare pe perioada 1986—1990; Programul de dezvoltare a

apiculturii în perioada 1986—1990; Programul pentru dezvoltarea sericulturii în perioada 1986—1990; Programul pentru dezvoltarea creșterii iepurilor de casă în perioada 1986—1990. În cadrul aceleiași ședințe, au fost aprobate Mandatul delegației române la Conferința pentru riscuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa de la Stockholm și Mandatul delegației române la sesiunea Conferinței pentru dezarmare de la Geneva. Comitetul Politic Executiv a stabilit ca delegațiile țării noastre să acționeze în spiritul hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului, al orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru a aduce o contribuție activă, constructivă la desfășurarea cu rezultate cât mai bune a acestor importante reuniuni internaționale, la realizarea unor progrese reale pe calea întăririi încrederii, securității și dezarmării pe continentul nostru.

ION CODRU ■

pentru înflorirea României Socialiste

minute. Și la realizarea acestei linii, care are o lungime de 10,4 kilometri, constructorii metroului au avut de rezolvat o serie de probleme complexe, legate de subtraversarea Dimboviței, de izolarea pinzelor subterane de apă, de protejarea instalațiilor edilitare și altele. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, construcția noului traseu s-a efectuat cu scuturi realizate la întreprinderea „23 August” din Capitală, instalații multifuncționale, cu ajutorul cărora se sapă, se evacuează pământul și se montează inelele de beton. Folosirea acestei tehnologii a asigurat o productivitate sporită și însemnate economii de materiale și de forță de muncă.

După ce a tăiat, în stația I.M.G.B., panglica inaugurală a noii linii de metrou, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o călătorie pe noua linie, oprindu-se în fiecare stație. Ultima a fost vizitată stația Piața Unirii II, una din cele mai mari și mai frumoase lucrări de acest gen realizate până în prezent pe traseele subterane ale Metroului bucureștean, care va asigura, la sfârșitul anului 1986, legătura cu magistrala I, prin intermediul unui tunel pietonal care va subtraversa riul Dimbovița. Stația Piața Unirii II, amplasată în imediata apropiere a marelui magazin universal „Unirea”, are cea mai adâncă cotă, fiind realizată pe trei niveluri. Dotată cu scări rulante și fixe, stația are o capacitate de peste 40.000 de călători pe oră și sens. La încheierea vizitei de inaugurare a noii linii a Metroului bucu-

reștean, tovarășul Nicolae Ceaușescu a consemnat în Cartea de onoare a constructorilor metroului: „Adresez cele mai calde felicitări muncitorilor, inginerilor, maștrilor și tehnicienilor, militarilor și tinerilor, tuturor aceluia care prin munca și eforturile lor și-au adus contribuția la realizarea noii linii de metrou Piața Unirii — întreprinderea de Mașini Grele București, construcție de mare amploare și complexitate ce ilustrează minunata capacitate de creație tehnică a poporului român, forța și vigoarea economiei noastre socialiste. Urez din toată inima tuturor constructorilor metroului noi și tot mai mari succese în realizarea acestor mărețe lucrări, mărturie a grijii și a preocupării deosebite ale partidului și ale statului nostru pentru dezvoltarea urbanistică a Capitalei, pentru creșterea nivelului de viață și de civilizație al întregului popor”.

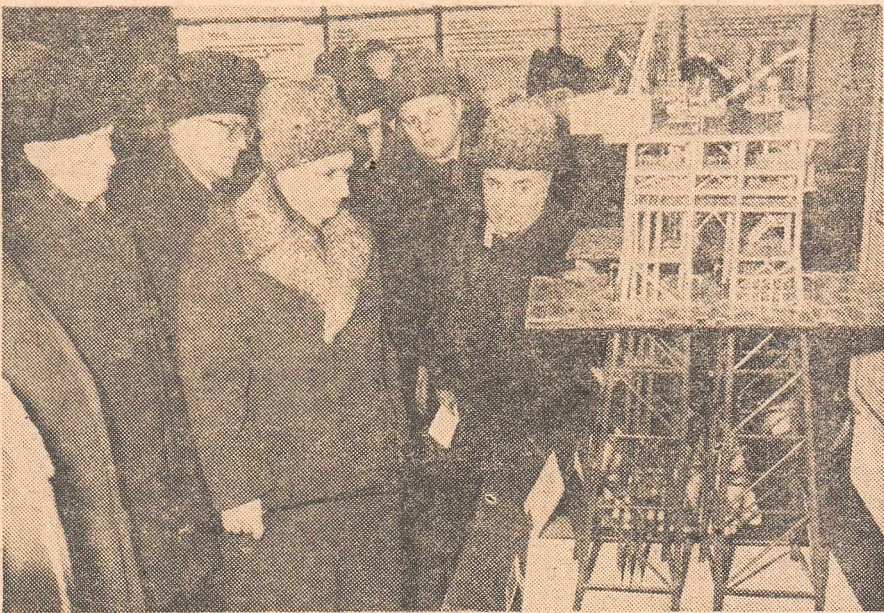
Vizita conducătorului partidului și al statului la noua linie de metrou, eveniment desfășurat sub însemne de mare sărbătoare, a oferit locuitorilor Capitalei prilejul de a-și exprima încă o dată sentimentele de stimă și de prețuire pe care poporul nostru le nutrește față de partid și față de secretarul general al acestuia, de a da glas voinței lor ferme de a contribui, alături de toți oamenii muncii, la îndeplinirea exemplară a hotărârilor celui de-al XIII-lea Congres al partidului, la ridicarea continuă a României socialiste pe noi culmi de progres și civilizație.

zării de produse cu parametri superiori celor similare de pe piața mondială. S-a cerut, de asemenea, pentru diversificarea în continuare a produselor în funcție de cerințele economiei naționale, să fie analizate posibilitățile de extindere a gamei de utilizare a țevilor inoxidabile astfel încât să fie acoperit necesarul intern și să se creeze și disponibilități pentru export. La întreprinderea de Ţevi „Republica”, secretarul general al partidului a cerut să se acționeze mai intens pentru mărirea producției de țevi, îndeosebi a celor necesare îndeplinirii programului energetic nuclear, prin dezvoltarea capacităților actuale, pentru realizarea utilajelor și instalațiilor necesare. S-a indicat să se intensifice în continuare fabricarea de material tubular, în conformitate cu cerințele sporite ale economiei naționale, cu exigențele exportului. Examinând stadiul execuției unei noi hale unde se vor produce țevi speciale pentru obiectivele energetice, to-

varășul Nicolae Ceaușescu a subliniat importanța noii investiții și a cerut constructorilor și beneficiarilor să intensifice lucrările de construcție pentru ca în cel mai scurt timp să se poată trece la montajul utilajelor.

Desfășurată într-o atmosferă de entuziasm, de elan muncitoresc, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în cele două importante unități industriale bucureștene a constituit pentru toți cei ce trăiesc și muncesc în aceste zone industriale ale Capitalei, în preajma aniversării zilei de naștere și a omagierii îndelungatei activități revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prilejul de a adresa conducătorului partidului și al statului tradiționala urare de ani mulți și fericiți, multă sănătate și putere de muncă, deplin succes în activitatea pe care o desfășoară pentru progresul și înflorirea continuă a României socialiste, pentru creșterea prestigiului ei în lume.

Analiza de la Complexul din „Piața Științei”

În timpul vizitei de la Complexul din Piața Științei

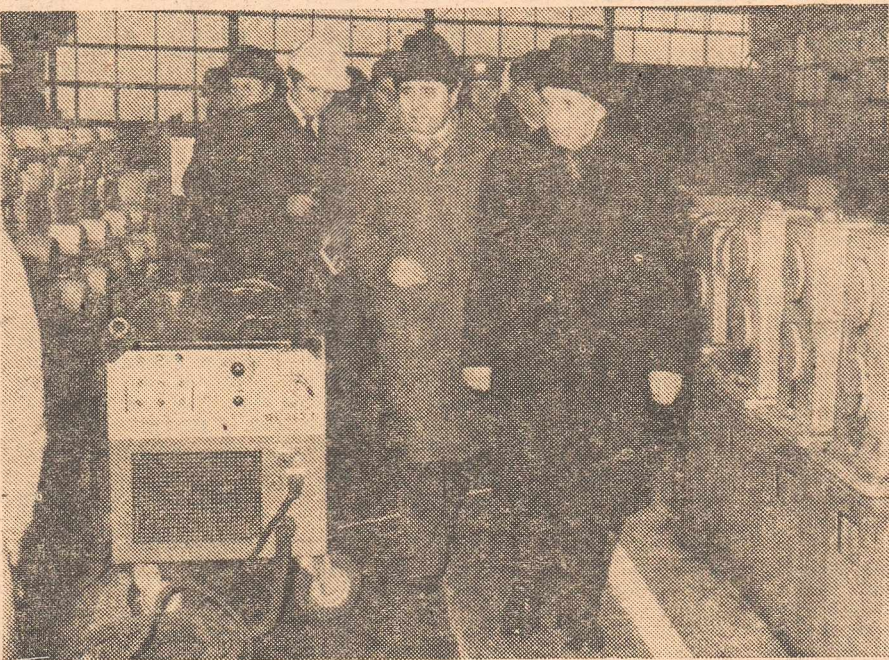
În șirul acțiunilor din ultima săptămână ale tovarășului Nicolae Ceaușescu consacrate înfloririi României socialiste, se numără și examinarea făcută luni, în cadrul unei expoziții organizate la Complexul din Piața Științei, modul cum se acționează în diferite ramuri ale economiei naționale pentru modernizarea produselor și tehnologiilor, pentru reducerea consumului de materii prime, materiale, combustibili și energie pe anul 1986 și pe întregul cincinal, în conformitate cu hotărârile Congresului al XIII-lea al partidului. Au participat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Constantin Dăscălescu, Nicolae Constantin, Ștefan Andrei, Ștefan Birlea, Ion Ursu, Silviu Curticeanu, Ioan C. Petre, viceprim-ministru al guvernului, precum și miniștri, membri ai conducerii unor ministere, specialiști din unități de producție și de cercetare științifică. În cursul dialogului de lucru al secretarului general al partidului cu specialiștii au fost prezentate și examinate o serie de machete și de grafice, evidențiindu-se că și direcții de acțiune, soluții tehnice eficiente pentru o reducere și mai accentuată a consumurilor, astfel încât în toate ramurile industriale și în toate unitățile de producție să fie pe deplin puse în valoare rezervele care există în această privință. Analizând exponatele, datele și cifrele prezentate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze în continuare, cu mai multă fermitate, cu

întreaga răspundere pentru găsirea de soluții noi, cât mai eficiente, pentru realizarea unor produse de înaltă calitate, competitive pe plan internațional, cu consumuri cât mai mici. Evidențiind o serie de soluții tehnologice avansate, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea de a se acționa mai hotărât pentru introducerea acestora imediat în producție, pentru generalizarea lor în întreaga ramură de profil. S-a indicat ca pe viitor, atât în domeniul cercetării științifice și al ingineriei tehnologice, cât și în activitatea productivă, reducerea consumurilor de orice fel să ia în considerare produsul de bază, rezultatele obținute trebuind să se regăsească în micșorarea consumurilor și a cheltuielilor generale pe ansamblul ramurii.

Desfășurată într-un spirit de înaltă exigență, înlăturarea de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cadre conducătoare, cu specialiști din sectoare deosebit de importante a economiei constituie o nouă expresie a preocupării statornice a conducătorului partidului și statului pentru îndeplinirea ritmică, integrală, la toți indicatorii, a planului, pentru modernizarea continuă a producției, ridicarea permanentă a nivelului tehnic și calitativ al produselor, pentru creșterea rentabilității și eficienței în toate sectoarele de activitate.

P. NICOARĂ ■

În două puternice unități ale industriei metalurgice

Fructuos dialog cu oamenii muncii

În șirul acțiunilor și activităților care atestă permanentul dialog al conducătorului partidului și al statului cu factorii bunurilor materiale, cu toți oamenii muncii, se înscrie și recenta vizită de lucru făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Uzina de Ţevi Sudate și la Întreprinderea de Ţevi „Republica” din Capitală. Desfășurată la începutul unui nou an de muncă, primul an din actualul cincinal, într-o perioadă de exemplară angajare pentru îndeplinirea și depășirea, încă din luna ianuarie, a prevederilor de plan, pentru obținerea de producții suplimentare cât mai mari, vizita a prilejuit analiza modulului în care se acționează pentru îndeplinirea importantelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului privind dezvoltarea în continuare a industriei noastre metalurgice, chemată să-și aducă o contribuție esențială la dezvoltarea

întregii economii naționale. În dialogul cu reprezentanții conducerii ministerului și a centralei industriale de resort, cu cadrele de conducere și cu specialiști din cele două unități vizitate, cu specialiști din institute de cercetare și de proiectare de specialitate, au fost analizate principalele aspecte ale dezvoltării și modernizării producției, au fost stabilite măsuri privind îndeplinirea prevederilor de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal, ridicarea permanentă a nivelului tehnic și calitativ al produselor, sporirea eficienței economice a întregii activități.

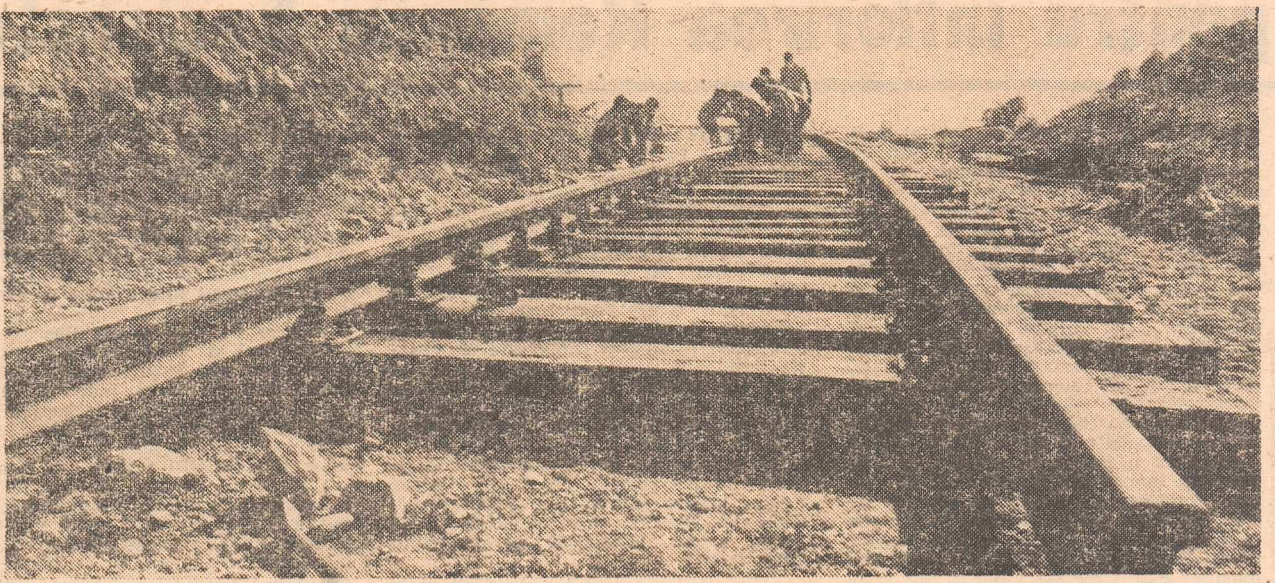
Și cu acest prilej conducătorul partidului și al statului a dat la fața locului îndrumări și sarcini concrete. Astfel, la Uzina de Ţevi Sudate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze în continuare pentru modernizarea tuturor liniilor de fabricație în scopul reali-

Într-una din halele Întreprinderii de Ţevi „Republica”

Un vis de 100 de ani prinde viață

CU TRENUL LA TÎRGU NEAMȚ

Fotografie de MIRCEA HUDEK

La Tirgu Neamț, mai tot omul se socotește dator să fie diriginte de șantier.

O sută de ani a visat orașul acesta să aibă cale ferată și s-ar putea spune că unii, în sufletul cărora visul trăia mai fierbinte, ar fi fost în stare să jure că aud șuieratul locomotivelor din gara Pașcanilor, de la 30 kilometri, dar acum nu mai începe nici o îndoială că o locomotivă aievea se află chiar la Tirgu Neamț. A fost adusă pe șosea, pe o platformă cu multe roți, ni se spusese, și la fel, pe o platformă agabaritică, au fost aduse și vagoanele. Calea ferată a început să fie construită, în urmă cu vreo câțiva ani, de la amândouă capetele, de la Pașcani și de la Tirgu Neamț, și era nevoie să fie adusă o garnitură de tren pentru a-i ajuta pe muncitorii cărora li se încredințase tronsonul Tirgu Neamț - Timișești. În acest fel s-a ajuns desigur și la o reprezentare mai bogată, în plan local, a ceea ce vrea să însemne o garnitură; fiindcă până atunci, în trecut fie zis, cuvântul era folosit cu alte înțelesuri, bunăoară pentru a nominaliza materia ce însoțește fripturile așezate în fața clienților de către ospătarul de la restaurantele Plăieșul sau Casa Arecușului.

După ce se va termina tunelul aflat la vreo zece kilometri de Tirgu Neamț, la care se mai lucrează, încă, într-o luptă continuă cu pinzele de apă freatică, are să se poată des-

chide și acest drum nou de cale ferată desprins din magistrala feroviară cu numărul 500. Evenimentul mult așteptat va avea loc înspre vara acestui an, ne încredințează primarul orașului, Gheorghe Lețu. De aceea aa și fost făcute propuneri, aflăm, pentru viitoarea ediție a Mersului trenurilor și chiar în aceste zile constructorii din lotul condus de inginerul Constantin Nistor lucrează cu toată sîrguința la clădirea gării celei noi pe care localnicii, visînd-o atîta amar de vreme, nu puteau să-și închipuie că ar arăta decît foarte frumoasă. Foarte frumoasă chiar este, cu adevărat, lucrul acesta se vede bine încă de pe acum, cu toate că muncitorii mai au încă de lucru, într-un loc să toarne mozaicul și să-l șlefuiască, într-altul să fixeze balustradele scărilor ce duc la etaj. Se întâmplă că adeseori cite un localnic, mai cu seamă vreunul dintre bătrîni orașului sau dintre copii, umbli încoace și-ncolo printr-o construcție, atent să nu-i stînjenească, desigur, și privind fascinat scenele repede schimbătoare ale vieții șantierului.

Constructorii s-au obișnuit cu acești vizitatori. În glumă, ei spun că vizitatorii aceștia îi inspectează zilnic.

Într-o zi era de serviciu ca inspector al orașului pe șantier profesora de limba română Maria Bidiuță, președinta Comitetului orașenesc de cultură și educație socialistă. Tocmai

atunci a venit, într-o inspecție adevărată, inginerul Alexandru Filioceanu, directorul Regionalei C.F.R. Iași. Acesta fiind un om despre care, ar fi drept să amintim, la Tirgu Neamț se vorbește cu un sentiment aparte de simpatie și de mulțumire pentru grija cu care s-a străduit să supravegheze mersul lucrărilor de construcție a a noii căi ferate și pentru operativitatea cu care oamenii șantierului au fost ajutați să depășească momentele dificile ale muncii lor. Alexandru Filioceanu i-a spus, atunci, profesoarei din Tirgu Neamț: de-acum încolo dumneavoastră sînteți diriginta de șantier aici!

Desigur, era acesta doar un fel de-a spune că măcar din punct de vedere sentimental diriginta de șantier poate să fie și chiar este chemat să fie tot cetățeanul din Tirgu Neamț. De fapt, orașului i se adresa astfel invitația de-a fi părtaş la împlinirea unuia dintre visurile lui cele mai vechi. Cit despre felul cum se împlinesc acest vis, apare semnificativ că despre gara din Tirgu Neamț se spune să ar fi cea mai frumoasă gară din Moldova. Nu cea mai mare, dar cea mai frumoasă. Iar primarul Gheorghe Lețu aduce o precizare necesară pentru a risipi orice urmă de îndoială în această privință: da, e cea mai frumoasă gară, cel puțin așa zic specialiștii.

A fost o vreme cînd la Tirgu Neamț ora exactă părea a fi un lux inutil. Se înțelege că

asta nu înscamnă că viața se desfășura la voia întâmplării, fiindcă viața are rigorile ei chiar atunci cînd nu este nevoie ca semnalul orei exacte să-i amintească omului că are o datorie de împlinit. Iar Tirgu Neamț e un oraș care și-a făcut datoria, fără îndoială, pe măsură ce i s-au deschis posibilități noi de fructificare a hărniciei, talentului și inițiativei locuitorilor lui. Nu întâmplător președintele C.A.P.-ului, inginerul Toader Babeș, are motive întemeiate de a vorbi despre dezvoltarea unei agriculturi puternice în această zonă. La rîndu-i inginerul Serafim Lungu, directorul întreprinderii de volvatir, ne spune că valoarea producției industriale a orașului trece bine de un miliard de lei pe an. Cam o treime din această producție e realizată acum de întreprinderea pe care o conduce el dar această proporție se va modifica, nu peste mult timp, cînd alături de fabrica de mobilă va fi dată în funcțiune încă o fabrică de furnituri estetice. Dacă ne vom face datoria să amintim și că în urma alocării unor importante fonduri de investiții se execută acum lucrări de amenajare ale băilor de la Oglinzi, ce se află chiar în marginea orașului, vom în elege că n-ar fi avut deloc dreptate cine ar fi stat să spună că orașul nu se dezvoltă pentru că nu are cale ferată și nu are cale ferată pentru că nu s-a dezvoltat. Nu e mai puțin adevărat însă că noua cale ferată va deschide dezvoltării orașului perspective noi.

În așteptarea zilei cînd un împăgat de mișcare va da drum liber primului tren plecat din gara Tirgu Neamț sau va primi primul tren venit de la Pașcani, localnicii s-au gîndit ca orașul lor să arate cumva, cine știe cum, mai frumos. E ca și cum cineva se gîndește dinainte la haina pe care s-ar conveni să o poarte într-o așteptată zi mare. Tirgu Neamț, zice primarul, a realizat în '85 și a depășit toți indicatorii pentru întrecerea socialistă, astfel încît orașul concură pentru un loc fruntaș pe țară, dar loc pentru fape noi și pentru idei îndrăznețe rămîne încă destul de mult și de aceea el a adunat de curînd 166 de specialiști din Tirgu Neamț și i-a rugat să vină fiecare cu cite o propunere pentru înfrumusețarea orașului. Dintre ele, ni se spune, probabil că de mare efect va fi construirea unui ceas dinăuntru cărui vâieși ca să dea ora exactă o pupază! Doar Humuleștii lui Creangă se află dincolo de Ozana, ca sat aparținător de oraș.

Cît privește proiectul de construire a unui bulevard care să lege gara cea nouă de centrul orașului, trebuie să-i înțelegem pe cei din Tirgu Neamț de ce spun că se vor strădui ca bulevardul acesta să fie cel mai frumos din oraș. Drumul lor către gară și tren și cale ferată a serpuit prin meandrele unui veac.

DUMITRU ELIADE

— Fiți amabil, știți cumva cum am putea ajunge pe strada...?

— Îmi pare rău, nu știu.

— A, nu sînteți roșiorean...

— Ba sint. Dar nu prea știu numele străzilor.

Dialogul de mai sus l-am purtat acum cîteva zile, cînd, ajuns în Roșiori cu acceleratul de dimineață și adresîndu-ne primului întîlnit cu rugămîntea din capul acestor rînduri, am primit derutantul răspuns pe care l-am reprodus. Derutant, căci Roșiorii Teleormanului nu e un colos, ci o așezare cu vreo 35.000 de locuitori, care, chiar dacă nu e trasată cu rigla (doar noul ei centru civic poartă urma unui astfel de instrument, descoperire mai veche a omului dar devenit unealtă cotidiană de lucru abia în arhitectura zilelor noastre), nu-i nici pe departe un stufos labirint de străzi, care să-l încurce chiar și pe localnic în cine știe ce sarade citadine. Derutant și fiindcă preopinatul nu era un tînc abia ieșit din geografia casei în cea a străzii, ci un tînc de vreo 25 de ani, cu un aer de ins stăpîn pe sine, deci și pe viața care îl înconjoară. Ca să n-o mai lungim, vom spune că tîncul nostru, Nistor Vlad Vlaicu pe nume și lăcătuș-sudor de profesie, e roșiorean prin adopțiune, botezul locului primindu-l nu prea demult. A venit în Roșiori dintr-o comună de pe firul Oltului, ispitit de munca într-o întreprindere modernă, I.M.A.I.A., una din noile și marile incinte industriale ale orașului. Ispita „a finit”, drept care Nistor Vlad Vlaicu și-a adus aici și netasta. S-au mutat într-o locuință frumoasă, pe o stradă al cărei nume, firește, îl știe...

Un ceas mai tîrziu, într-o discuție cu primul secretar al Comitetului orașenesc de partid, Petre Bădea (roșiorean din tată-n fiu, fost muncitor la vechiul

Depou C.F.R., cîndva unica emblemă industrială a urbei), mi se limpezesc niște lucruri care s-au întîmplat, se întîmplă și se vor mai întîmpla și aturea, dar care aici ni s-au părut a vădi o culoare mai apăsătoare. S-a întîmplat ca micul tînc de pină mai ieri, în care toată lumea se cunoștea cu toată lumea iar „nomenclatorul străzilor”, cum se zice, era în buzunarul fiecăruia, a trecut în ultimul timp prin niște prefaceri de peisaj și de viață pe care tov. Petre Bădea, fără să știe, dar cu bună știință, îl numește monumentale. Nu-l întrerupem, deși în sinea noastră nu ne pu-

care orașul-platformă de grîie a devenit un oraș-platformă al noului. Astfel că vechiul tînc, cu viața-i bătrînicioasă și calmă, tulburată doar de scriștii domol al roților de care rostogolite pe ulițe de bolovani, a fost ocupat, peste noapte, de o populație tînră și dinamică, venită să pună-n mișcare agregate și instalații la care localnicul se uita de departe, trimițînd spre mister un ochi de pasare curioasă și nițelul speriat. Că același localnic, după scurt timp, a intrat și el în tagma noului, deslușindu-l și stăpînindu-l, asta-i altă poveste, cu totul firească, asupra că-

rov. Petre Bădea, notați-l, vă rog, pe ing. Constantin Crăsnănu, directorul I.M.M.R., venit aici în '72, în fruntea unui redutabil grup de ingineri, tehnicieni și muncitori brașoveni. Mai notați-l pe ing. Ioan Gheorghiu, care conduce întreprinderea de textile, „roșiorean” de vreu deceniu și jumătate, de fel moldovean, ajuns aici prin via Pitești, unde vreo opt ani a fost inginerul șef tehnologic al unei unități omoloage. Mai sint de amintit și soții Maria și Dumitru Istrate, ea directoare de întreprindere, el inginer șef, părinți a trei băieți, cel mai mare cu act de naștere „de

locuri, cu discotecă și spații pentru felurite activități culturale, e în febrile pregătiri pentru gongul inaugural.

Indiciile exterioare despre obirșie (casa, haina, ritmul de viață, pretențiile de la viață), izbitoare la început, separîndu-i net pe localnici de noi veniți, s-au estompat de mult. Locatarii de azi ai orașului, roșioreni sau nerșioreni, s-au constituit într-o familie urbană omogenă, în care s-au adus felurite culori, însușiri, particularități, accente, topite toate într-o calitate nouă. Toți sint legați de acest oraș, prin intermediul noilor uzine, cu niște legături ca de rudenie. Toți poartă aceleași salopete, aceleași haine de casă sau elegante haine de sărbătoare, copiii lor se joacă împreună și, dacă totuși insiști în a căuta niște diferențe, le vei găsi doar în balcoanele blocurilor sau în pe-luzele curților. Ghivecele cu iriși sau cu bujori dau semn despre dragostea moldoveanului pentru astfel de flori, în timp ce grădina cu tușnici (și-l indică pe vechiul localnic.

Inginerul Mircea Pascal, care a dirijat construcția Casei științei și tehnicii, stabilit în Roșiori de 11 ani, insurat cu o roșioreană, ne-a spus, cînd l-am întrebat cum se simte într-un oraș care totuși nu e al lui, cuvintele din titlul reportajului nostru: „Oriunde în România ești acasă”. Casa părinților, a urmat interlocutorul, rămîne, firește, casa părinților, locul nașterii rămîne sacru, dar într-o țară ca țara de azi, în care întreg și parte sint una, în care un neam întreg a devenit o singură ființă cu munca și cu creația sa, cum te-ai putea simți altfel decît acasă, oriunde te-ai duce sau oriunde te-ar duce viața? Ne-a spus toate acestea, simplu, fără nici un patetism exterior, ca pe un lucru de la sine înțeles.

Părea totuși un pic mirat. Mirat că i-am putut pune întrebarea pe care i-am pus-o.

ILIE PURCARU

„ORIUNDE ÎN ROMÂNIA EȘTI ACASĂ”

tem reprima un zîmbet, căci a încerca să vîri „monumentalul” în tiparele unui tînc de cîmpie — un punct de tranziție al grîilor Bărăganului, pierdut în marea de grîie a Bărăganului — este, orice s-ar zice, o întreprindere în care orgoliul local joacă un rol bădător la ochi. Și totuși...

Și totuși, aceste prefaceri se țes compact de la o zare la alta a așezării, îmbrăcîndu-o ca într-o armură. Este vorba de marile edificii industriale ale ultimelor două decenii, adică de zece mari întreprinderi de talie republicană, (între care I.M.M.R., mai știută și sub numele de „fabrica de vagoane”). Întreprinderea de prelucrări mecanice și construcții metalice I.M.A.I.A. lui Nistor Vlad Vlaicu, Tesătoria „Teleormanului”, Întreprinderea de textile, Întreprinderea de tricotaie, fabricile de ulei, de bere, de nutrețuri combinate etc.), prin

roia nu mai e nevoie să insistăm. Merită însă să insistăm, crede roșioreanul Petre Bădea, asupra „roșiorenilor de ultimă oră”, a muncitorilor și specialiștilor sosiți aici nu cu gîndul să plece, ci să rămîna. Oamenii veniți din centre cu veche tradiție industrială, aducînd autoritatea unei pregătiri și a unei experiențe înalte. Oamenii care și-au abandonat niște treburi niște funcții și niște rosturi de viață consolidate, oameni care trimiși aici de partid, n-au trăit nici o clipă (sau, de-au trăit, n-au arătat-o) suferințe de „exilați”, necerînd pentru „sacrificiul” lor avantaje sau recompense tîrguite avocaște, dreptul la un „bene merenti” material și moral. Și-au suflecăt, mincile și s-au apucat de treabă, cu bucuria pionieratului și cu hotărîrea de a rămîne aici. Dacă e vorba de specialiști, continuă

București”, următorii cu acte emise de primăria Roșiorilor. Cei numiți, ca și mulți alții, au înfruntat cu curaj greutățile începuturilor, fie ele de muncă, fie de viață (locuințe improvizate, în primul rînd), fără să pretîndă întempestiv, la înghesuială, prin somații sau amenințări cu „plecarea”, înlesniri pe care, vedeau bine, orașul nu era încă în stare să le acorde. Mai era — și, să fim drepti, pe atunci încă mai e — cam plicticos și cam cenușiu acest Roșiori, cu numai două cinematografe și nici o sală de spectacole care să atragă vreo trupă artistică mai ca lumea. Firește, o serie de nevoi de viață s-au rezolvat, odată cu crearea unui cadru urbanistic (peste 5.000 de noi apartamente) în rimă cu modernă dezvoltare industrială a urbei. O Casă a științei și tehnicii pentru tîneri, o podoaă arhitectonică a orașului, cu o sală de spectacole de peste 300 de

Datoria patriotică a fiecărui țăran: bun gospodar, bun cetățean

Lumea satului trăiește, de bună seamă, ca parte a unei lumi mai mari, mai cuprinzătoare, și în această perspectivă se implineste, de fapt, și schimbul de bunuri pe care satul este chemat a-l întreține cu lumea orașului. Dind acestei relații fundamentale a societății noastre temeiul sigur al cointeresării materiale și deopotrivă al principiilor eticii și echității socialiste, în aceste zile se află în plină desfășurare în vatra comunelor noastre acțiunea de încheiere a contractelor prin care țărani se angajează să contribuie pe anul în curs la realizarea fondului centralizat, de produse agroalimentare, al statului.

Nu întâmplător, asadar, reportajele din aceste pagini se opresc asupra bunăstării țăranelor care-și petrec viața tot pe cărările ce duc spre grajdurile încălzite de suflarea animalelor și spre fineață și spre livadă și spre grădina de legume. Bogăția adevărată a țăranelor fiind chiar aceasta, nu alta. Cărările despre care vorbim n-au înșelat și nu vor înșela niciodată, asta știindu-se prea bine în primul rând acolo unde oamenii n-au pus un preț prea mare pe semnele exterioare ale bogăției vreauia care și-a transformat grajdul în garaj și după ce și-a asfaltat o bună parte din pământul de pe lângă casă pornește să cumpere din mîini străine mîncarea copiilor lui. O astfel de bogăție nu merge în cele din urmă, nici măcar la inima celor ce se cred în acest fel bogăți. Ea nu are acea însemnătate socială a adevăratei bogății a țăranelor, în înțelesul curat pe care și-l dobîndește acest cuvînt de pe urma vredniciei fiecăruia. Vrednicie însemnînd, într-un fel direct sau mai puțin direct, a trudi în lucrarea pămîntului ce nu poate fi, cît va fi lumea, decît o muncă onestă.

Bogăția adevărată a țăranelor este o bogăție pentru toată lumea.

Exemplele de la Ostrat

Între drumurile ce se string, ca spițele unei roți, în direcția marelui oraș, drumul care taie de-a dreptul prin pădurea Valea Mocanului dinspre satul Ostrat pînă în marginea de nord a Bucureștilor își are istoria lui, cu întâmplări de spus iarna, la gura sobei, și cu personaje între care n-ar avea cum să lipsească numele unuia, Ștefan Bocitu. Lîngă pădurea de stejar și cer, urmă a marelui Codru al Vlăsiei, acela ținea un han și în curtea hanului lui spre seară se adunau la odihnă zeci de căruțe, chiar și cite o sută de căruțe, se spune, iar pe la ora din noapte cînd cocoșii cîntau a doua oară convoiul se urnea înspre București și se risipea pe străzile orașului, cînd se lumina de ziuă, aducînd spre vînzare în oboare și piețe tot ce se putea găsi prin gospodăriile țărănești dinspre deal și munte, fructe și miere, rachiuri și vinuri, piei și blănuri. A fost acesta un drum circulat, cum spune Alexandru Androne, om de-al locului, și trebuie să credem că el știe bine despre ce vorbește mai cu seamă dacă avem în vedere și că nevastă-sa, Profira, este una dintre fetele aceluia vestit hîngiu. Și chiar mai încoace, adaugă el, chiar dacă steaua acestui drum a cam apus, fiindcă lumea se îndreaptă spre București pe șoselele ce trec prin Buftea sau prin Balotești și Otopeni, încă se mai văd turmele mari ale ciobanilor dinspre munte cum trec pe drumul acesta vechi spre locurile lor de iernat. Cît privește belșugul care se adună din dărnicia pămîntului și din hărnicia oamenilor, fără îndoială că el nu este astăzi mai mic decît altădată, ba este chiar mai întins și mai cuprinzător, cu siguranță, și cea mai bună dovadă în această privință este numărul mare al contractelor prin care țărani se angajează să livreze la fondul centralizat al statului o multime de produse agricole care depășesc nevoile de consum ale propriilor lor gospodării. Încheierea acestor contracte reprezintă, se înțelege, și o importantă sursă de venituri pentru familiile lor. Această realitate explică în cele din urmă și punctualitatea cu care oamenii se achită de obligațiile contractuale și desigur că face mai ușoară și munca de țineră a evidențelor, cum ne mărturiseste Petrică Florea, vicepreședintele Consiliului popular al comunei Corbeanca. Petrică Florea, împreună cu Nicolae Gavrilăscu, secretar

adjunct al comitetului comunal de partid, ne arată un tabel întins pe multe pagini și dintr-o lectură oricît de sumară a acestui tabel observăm că numărul celor ce se pot numi că sînt adevărate exemple în viața satului, în privința felului cum și-au onorat contractele, se ridică la aproape 200. În totul, gospodăriile populației au predat anul trecut 3 000 hectolitri de lapte, care s-au adăugat celor 10 333 de hectolitri predați de cooperativa agricolă. Același cooperativă a dat 1 600 tone de legume și 110 tone de carne iar gospodăriile populației 181 și respectiv 50. Prin munca aceluiași țărani, în cadrul cooperativei, s-au predat aproape 2 000 tone de porumb iar din gospodăriile lor doar 20 de tone, ceea ce e de înțeles, fiindcă ei au de crescut cu porumbul cules de pe loturile aflate în folosința lor în primul rînd vitele și păsările din ograda lor, în schimb ouăle, strugurii sau mierea au fost strînse numai din gospodăriile țărănești și cantitățile livrate au fost apreciabile din moment ce, spre a da un exemplu, țăranelor Vasile Ciobincan a ajuns să aibă 150 de stupi. Însă numărul exemplilor, cum spunem, e destul de mare în comuna Corbeanca și mai ales în satul aparținător Ostrat. Vasile Ioniță, bunăgară, trebuia să dea 7 000 de litri și a predat în cele din urmă 11 000 de la cele trei vaci ale lui. Gheorghe Dumitra a predat, de la două vaci, 5 000 de litri și la fel și Elena Filip. Cite un taurăș de vreo 400 de kilograme au predat același Vasile Ioniță sau fratele lui, Marin Ioniță, sau Dumitru Alexe sau Alexandru Androne, ginerele fostului negustor care ținea han în marginea pădurii Valea Mocanului. Alexandru Androne a mai contractat un porc și citeva zeci de găini, rațe, găște și curci. Plus 250 de ouă, plus 100 de kilograme de legume. Cam asta e tot ce preda el în fiecare an și contractele pe care le-a încheiat ori le va încheia pentru anul acesta vor fi la fel de cuprinzătoare, adaugă el, pentru că ambiția lui de-a se număra printre țărani al căror nume poate fi dat ca exemplu se întemeiază înainte de toate pe adevărul bine știut de toată lumea că de exemple cu mina goală n-are nimeni nevoie.

DUMITRU ELIADE ■

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Țărani dincolo de asfalt

Prin tot ceea ce se face aici, comuna Balotești încearcă să-și respecte cit mai mult condiția ei de reședință a Sectorului agricol Ilfov, de localitate așezată în vîzul Capitalei și al altor așezări cu pretenții (Snagov, Otopeni, Săftica), de „gazdă” a unor prestigioase instituții de cercetare cu importanță de nivel republican. Răsfățată de atîtea privilegii care se transformă în tot atîtea obligații suplimentare, comuna respiră un anume orgoliu, benefic, în esență, dar — și acesta e lucrul cel mai important — întemeiat mai ales pe modul în care își duce la împlinire rosturile „de bază” pe care le are orice așezare rurală. Între acestea, obligațiile contractuale sînt tratate de primărie cu unul de atenție pe care viața unei comune care beneficiază din plin de vecinătatea unei metropole trebuie s-o acorde unei anumite reciprocități în

relația sa cu orașul. De aici stăruința întregii obști din Balotești de a-și apăra orgoliul de comună prin structura și calitatea produselor agroalimentare cu care C.A.P.-ul și gospodăriile populației înțeleg să participe la un tacit echivalent schimb cu ceea ce le oferă și primesc de la oraș. Și cum componenta de conștiință a acestei participări nu se poate realiza automat, iar realitatea n-are timp să aștepte, rămîne ca acei îndrăgiiți cu această delicată misiune să facă risipă de inventivitate și persuasiune pentru ca treburile să meargă în consens cu interesul comun, al tuturor. „Pionul” întregii activități de încheiere și realizare a contractelor în Balotești este vicepreședintele Consiliului popular comunal, Lucian Gheorghe, care, la nici 32 de ani ai săi numără deja patru în această funcție. Tinerețea și firea lui populară l-au impus repede

în ochii cetățenilor, care nu numai că-l privesc cu înțelegere și chiar simpatie, dar se străduiesc să facă corp comun și să întîmpine intențiile autorității pe care el o reprezintă. Cunoșcînd ca-n palmă viața cetățenilor, posibilitățile fiecărei gospodării și, mai ales, psihologia fiecăruia din cei cărora le trece pragul, Lucian Gheorghe a reușit în foarte multe cazuri să întemeieze pe convingere o relație predispusă doar la accepțiunea ei de obligație cetățenească. Așa se face că Baloteștii și-au îndeplinit (la unele produse, chiar depășit) planul de livrări la fondul de stat stabilit pentru anul trecut — la carne bovine și de pasăre, lapte, iepuri de casă, miere, carne de oaie și lînă, struguri etc. — după cum individualizarea atenției, la fața locului, a obligațiilor contractuale pe acest an oferă premise favorabile îndeplinirii lor și de-astă dată. Sînt oameni care încheie contracte de cînd se știu — așa

(Continuare în pagina 8)

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

(Urmare din pagina 7)

cum este Avram T. Gheorghe, muncitor agricol la un institut de cercetare din comună. Obişnuit de mic cu vitele (au fost şapte fraţi la părinţi), nea Gică îngrijeşte şi acum două vaci, deşi singurul lor fiu e deja om mare, medic pediatru la Comarnic. Greul cade pe soţie, Elena, care are grijă de întreaga gospodărie, de pe urma căreia câştigă şi ea un fel de retribuţie lunară, dacă avem în vedere numai livrările de lapte (500 litri în acest ianuarie, 5.000 litri în întreg anul trecut), predat mereu cu un coeficient de grăsime premiabil suplimentar. Tot la capitolul lapte excelează şi alţi gospodari — Neagu Floarea, Niţu Gheorghe şi chiar Măndică Iordache, care nici la cei 74 de ani ai săi nu s-a despărţit de vechea indeletnicire a îngrijirii vacilor.

Spre a procura o a doua vacă în gospodărie se îndreaptă şi gîndul Ecaterinei Şerban, pensionată de un an de la Spitalul din comună. Are 52 de ani şi cinci copii — cel mare de 30 de ani, cel mai mic de 6 ani şi 4 luni. Pe al doilea l-a născut cînd se năştea şi ultimul său frate, Gheorghe, al 15-lea copil al Mariei Ristea din Moara Vlăsiei. Ecaterina nu mai poate repeta performanţa mamei sale, deşi

amîndouă rămîn în istoria familiei prin faptul de a fi născut cînd aveau 46 de ani. Odată văzîndu-se la pensie, Ecaterinei nu i-a plăcut „să stea degeaba pe băţatură şi de birfă pe şanţuri” şi s-a apucat serios de creşterea animalelor. A contractat porci, a cumpărat o vacă, vrea s-o cumpere şi pe-a doua, mai ales dacă nea Radu va termina, aşa cum i-a promis, grajdul pe care s-a apucat să-l facă în curte. Şi-a crescut şi-şi creşte copiii în legea sfîntă — a muncii, aşa cum sint crescuţi şi trăiesc şi cei zece fraţi ai săi care mai sint în viaţă. Mulţumirea mătusei Maria de la Moara Vlăsiei, acum în vîrstă de 75 de ani, este să-şi vadă copiii şi multitudinea de nepoţi (din diferite „încręgături” ale familiei) oameni la casele lor, buni gospodari, respectaţi şi admiraţi de toată lumea.

Deşi adierile de oraş sint destul de evidente în acest Baloteşti, meritul locuitorilor este de a aduce mereu deasupra comunei lor aerul proaspăt al unei munci temeinice în ceea ce a fost dintotdeauna o ocupaţie de bază pe aceste locuri — agricultura.

Baloteşti este un oraş în devenire în sensul actual al termenului, în primul rînd pentru că nu-şi uită rosturile sale agrare.

tea aia, nu mai fac altceva. Or, eu fac de toate. Numai dădăcă de copil nu sint. Ce pot să-ţi spun la sigur e că asta nu e o meserie care se face cu ochii pe ceas.”

Ginerele lui Iulian Cristea, Gheorghe Stroe, a fost mecanic de locomotivă. S-a făcut mecanic pentru că a fost învăţat de mic că lumea nouă e la oraş. Însă de doi ani, Gheorghe Stroe, din Crasna, a lăsat locomotiva şi a venit lingă socrul său să crească animale.

Iulian Cristea a contractat pentru acest an trei tăuraşi, un porc, două oi, treizeci kilograme lînă, două sute ouă, zece kilograme carne de pasăre, trei sute kilograme de cartofi, şi cinci sute kilograme de sfeclă. Gînerele lui, Gheorghe Stroe, a contractat tot pentru anul acesta cincizeci de tăuraşi. Iulian Cristea i-a promis că o să-l mai ajute cu finul. Socrul şi ginerele mi-au spus că ar fi de făcut mai mult pentru îmbunătăţirea păşunilor din comună. Cu ajutorul O.G.A., ar trebui consolidat malul Buzăului. Primăvara, cînd apa vine mare se mai strică pămîntul. Şi e păcat. Pămînt mai puţin înseamnă mai puţine animale. Şi bogăţie pierdută, nu-i aşa ?

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Meseria care nu se face cu ochii pe ceas

Zice : „Pentru a nu-ţi da nimeni peste mină, trebuie să ieşi primul sau printre primii în munca de care te-ai apucat.”

Iulian Cristea din comuna Sita Buzăului a dat anul trecut la contract un tăuraş de patru sute şi un porc de peste o sută şi o oaie de treizeci şi cinci kilograme, doi iepuri, treizeci kilograme de lînă, o sută cincizeci kilograme de cartofi, două sute optzeci kilograme de sfeclă-de-zahăr.

Asta, fără să cunoaştem omul, nu înseamnă nici mult, nici puţin. El trece însă drept fruntaş în comuna lui.

Are cincisprezece ari de teren arabil şi cincizeci şi opt ari de fînăta. Pînă în urmă cu vreo cîţiva ani terenul arabil era înşămîntat cu cereale iar fînăta era mai mult un moff, fiind exploatată fără pretenţii, fără dorinţa de a o rentabiliza. „La început nu mă gîndisem să cresc animale, nu pot spune că visul meu asta a fost. Dar imi e foar-

te bine. E, ca să zic aşa, ca o căsătorie sigură după ce ai iubit cu turbare o altă femeie, o iubire din care ai ieşit bolnav. Căsnicia asta îţi ţine viaţa în mînă şi îţi dă posibilitatea să trăieşti fericit.”

Nu mai ştie exact cu cite animale a început. L-am întrebat, a stat să se gîndească un timp, apoi a renunţat, spunîndu-mi că, dacă mai stă pe gînduri, incurcă treburile şi mai rău. Dar, cum s-a apucat, s-a apucat. Intii şi intii că nu s-a mai ajuns cu pămîntul. Unchiul lui, Nicolae Suciu, om ajuns acum la 82 de ani, şi mătusa lui, Maria, de 77 de ani, aveau un hectar de teren arabil pe care nu mai erau în stare să îl muncească. Iulian Cristea a luat el pămîntul acesta pe mină şi a pus fin pentru vitele lui (o vacă, o junincă, trei viţei, treizeci de oi) şi pentru cele două vaci ale bătrînilor. „Nu cred că se poate arăta într-o poveste tot ce fac eu. Într-o poveste, toţi stau de poveste

Sus la munte, gospodari de frunte

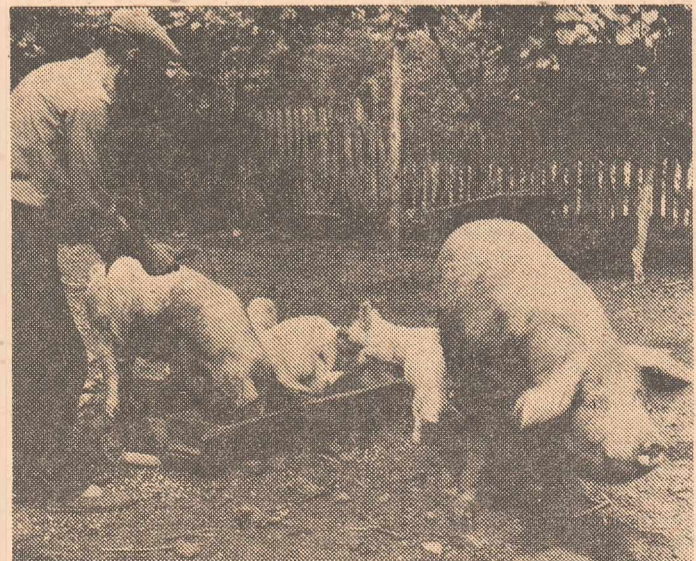
În Sîrnea, mai sus de Bran, unde Piatra Craiului se imblînzeşte şi-şi leapădă stîncile colturoase, cele dintii vietăţi care se trezesc dimineaţa sint vacile şi ciinii. Apoi se scoală stăpînul casei, bagă lemne pe foc, trage plapuma peste copii, se îmbracă gros cu un cojocel căruia i se spune pieptar, iese afară în viscol şi dă zăpada la o parte, în timp ce cîinele se învîrteşte în jurul lui, aşteptînd să primească de mîncare. După ce-a tăiat drum prin omăt, gospodarul îşi leagă potaia şi se duce în grajd, ca să îngrijească de vite. Aici la munte, unde oamenii se ocupă de creşterea animalelor, ziua începe în mijlocul dobitoacelor şi sfîrşeşte tot în preajma lor, căci altă indeletnicire mai de preţ nu e. După ce vara omul a cosit iarba, a uscat-o şi-a tocmisit-o în clăi, în timpul iernii nu-i rămîne decît să aştepte, împreună cu vacile şi oile, ca dealurile să se dezapezească şi să se acopere din nou de iarbă, de brînduşe şi campanule. Pînă atunci însă, el ţeseală vacile, dă sfeclă la oi, căci porumbul n-ajunge cu ştiuletele pînă la munte, mulge vacile şi aşteaptă să se lumineze de-a binelea, cînd soseşte lăptarul satului cu sania, ca să stringă laptele în bidoaie. Achizitorul Ioan Florescu străbate satul în fiecare dimineaţă de peste treizeci de ani şi tot de-atunci el se ocupă de contractări, fiindcă şîrmenii au dat întotdeauna lapte la stat. De la o mină de case, cite numără satul, sania lăptarului adună în fiecare zi o mie de litri de lapte, ceea ce înseamnă mult acum, în plină iarnă, cînd vacile sint pe înfăcate. Muntenii contractează nu doar lapte, ci şi animale pe care vara le trimit la pascut pe coamele dealurilor, iar toamna, cînd le vine sorocul, le dau în primire achizitorilor. Fac acest lucru nu pentru a aştepta recompense şi nici pentru a se vedea la gazeta satului, şi aşa acoperită de chiciură pe vremea asta, ci pentru că s-au obişnuit astfel şi li se pare normal să-şi respecte obligaţiile contractuale faţă de stat, ceea ce-au făcut şi de astă dată. În medie, fiecare gospodar ţine cam patru

vaci şi zece oi, nemaipunînd la socoteală porcii, găinile şi caii pe care, cei mai mulţi, îi înlocuiesc cu mîgarii, există însă mîgari puringe, care la munte sint mult mai eficienţi şi mai lesne de crescut. Cei care locuiesc pe coaste deşertă în fiecare dimineaţă laptele în bidoaie şi-l încarcă pe spinarea dobitocului, cam puţin la simţire însă harnic şi modest, pentru a-l transporta în vatra satului, unde lăptarul trece cu regularitate de ceasornic şi precia produsul, îl cîntăreşte şi-i măsoară grăsimea. Apoi, omul ia mîgarul de căpăstru şi se întoarce acasă inotînd prin zăpadă.

Şîrmenii nu sint îndărătnici şi nu, aşteaptă multe explicaţii cînd li se cere să facă ceva, aşa cum n-au aşteptat nici acum, cînd s-au încheiat contractările pe anul acesta. De fapt, ei nu aşteaptă nimic altceva decît să treacă iarna şi să se potolească viscolul. Cei mai harnici crescători de animale sint, în chip firesc, şi cei mai întreprinzători contractanţi, care de pe acum se pregătesc să-şi onoreze obligaţiile la care s-au angajat. În registrele achizitorilor, la loc de seamă figurează Ioan Spiridon Florescu, Ion Istrate, Gheorghe Buta şi Gheorghe Cioacă, de altfel şi cetăţenii cu cele mai multe animale. În gospodăria lui Ioan Florescu se află nici mai mult, nici mai puţin decît zece vaci, treizeci de oi şi trei porci, din care partea ce se cuvine a fost deja contractată cu statul. Creşterea animalelor n-are aici nevoie de specialişti din afară, fiindcă la munte singura mină de ajutor vine de la propriul tău brăt.

Crescătorii de animale din Sîrnea îşi leagă întreaga existenţă de vaci şi oi, căci acestea sint singurul reazem la 1.300 de metri, într-o zonă despre care toată lumea are imaginea unui paradis, fără să ştie că bunăstarea oamenilor se întemeiază în primul rînd pe multă muncă, din primăvară pînă-n toamnă. Şi mai cu seamă pînă-n iarnă.

RADU G. ŢEPOSU

DINU SĂRARU

Opinia unui alegător

Serviciile

Serviciile, termen încetăţenit pentru a desemna în primul rînd avantajul bogat de meserii practicate în ateliere mici şi mijlocii puse, la rîndul lor, în slujba cetăţeanului spre a-i veni în întîmpinare şi rapid şi economic, sub raportul timpului şi, fireşte, al cheltuielilor, definesc în toată lumea civilizată un anume standard al civilizaţiei respective. Să zicem că presaţi de timp, distraţi, stresaţi, grăbiţi, trîntim uşa casei, yala se închide cu o fermitate care acum ne lasă năucii şi cînd ne venim în fire, de la primul telefon, care şi el trebuie să meargă bine, să primească, adică, fisa, să cupleze, să ne ofere instantaneu tonul salvator, de la primul telefon public, şi el o ipostază a serviciilor, cerem atelierul care şi-a făcut reclama firească şi, fireşte, în citeva minute, într-o jumătate de oră, hai într-o oră, după gradul civilizaţiei, specialistul vine şi ne scoate din încurcătură. Aşa ar trebui să se petreacă lucrurile în mod normal. Din păcate însă, în sfera serviciilor noastre, să recunoaştem, normalul ia nu o dată înfăţişarea excepţiei. Nu mai fac eu aici inventarul aminărilor la croitor, la cizmar, la tîmpar, la Radio-progres, (!) firmă care şi-a implicat orgolioasă Progresul dar care face de atîţia ani buni subiectul pînă şi al anecdotelor, nu numai al articolelor sau scrisorilor amare. Nu mai fac bilanţul, fiindcă este cunoscut şi el, acest bilanţ, care ar fi fost cazul să illustreze excepţiile nefericite, a început să capete sau capătă, citeodată, un caracter de normalitate.

Nimeni nu pune şi nu poate pune la îndoială marile progrese existente la noi în reţeaua serviciilor, faptul că această reţea a devenit o realitate inspirată a grijii faţă de nevoile oamenilor şi că la nivelul societăţii aceste servicii se află

intr-o autentică ascensiune pe scara civilizaţiei.

E limpede că ai, datorită acestor servicii, cui să te adresezi, la cine să apelezi ca să repara un frigider, o maşină de călcat, de spălat, să instalezi o antenă de televiziune, să montezi o yală, să schimbi o ţeavă, un robinet, să argăseşti o piele de iepure, să faci o căciulă şi sint sigur că nu-mi va ajunge spaţiul întreg al rubricii ca să enumăr impresionanta diversitate de servicii organizate din ce în ce mai bine şi mai ambiţios în sensul promptitudinii faţă de cerinţele atît de numeroase şi de îndreptăţite ale cetăţenilor.

Însă există, la rîndul ei, şi o civilizaţie a serviciului la aceste servicii. O civilizaţie a răspunsului la bună ziua, la formularea unei comenzi, la preluarea unei comenzi, la executarea ei la timp şi bine şi cu obraz faţă de autorul comenzii, o civilizaţie a răspunsului imediat la apel, o civilizaţie a stabilirii preţurilor dacă vrei, o civilizaţie a bunăvoinţei faţă de client, o civilizaţie la care, să recunoaştem, avem încă de făcut faţă cu greutate, cu poticneli, cu icneli, cu neîndeminări, cu n-cruntări, cu incapacitatea de a păstra zîmbetul pe buze şi aşa mai departe.

Se vorbeşte adesea de faptul că încă, în multe privinţe, învăţăm din mers, că sintem, încă, la început, că ne formăm încă, şi că nu ne lipsesc ambiţiile, dar.

Adevărul este că nu mai sintem demult la început, că am avut tot timpul să ne formăm şi că în privinţa ambiţiilor uneori ele sint demne de o cauză mai bună.

Uneori nervii cheltuiţi pînă să scoţi de la reparaat un aparat de radio sau o maşină de spălat costă, sau te costă, de trei ori mai mult decît preţul şi ajungi să regreti că n-ai

cumpărat mai bine un aparat nou decît să apuci pe calea serviciilor cooperativei care, cum mai ziceam, şi-a revendicat orgolioasă şi termenul de Progres...

Din păcate, în multe din astfel de cazuri eşti literalmente dezarmat pentru că dacă nu se ia de la un serviciu la altul buna comportare civilizată, lipsa de respect faţă de client se întinde ca pecinginea...

Sentimentul meu este că dincolo de buna organizare tehnico-administrativă, de autenticele succese reportate de diversele servicii sub raport economic, demne de subliniere cea mai vie, rămîne interesul nostru, al tuturor, pentru ţinuta acestui tip de comerţ, pentru celofanul lui, pentru încetăţenirea zîmbetului în faţa clientului şi pentru morală termenului stabilit şi a lucrului bine făcut.

Importanţa serviciilor, fie că implică un tip sau altul de cooperaţie, fie că implică administraţia comunală, fie că angajează mijloacele de transport, este una hotărîtoare pentru stabilirea unui anume standard de civilizaţie — mă repet, dar intenţionat. Un tramvai care vine la timp, un tren care intră în gară la ora anunţată, un geam curat la autobuz, un taxi mirosînd a spray, o toaletă publică amintind o farmacie, o sală de aşteptare aerisită, un ghiseu care se deschide la secundă, un obraz zîmbitor la înscrierea la audienţe, rezolvă singure jumătate din bucuria de a trăi.

Culmea este că aceia care lucrează la servicii sintem, în ultimă instanţă, tot noi, un frate al nostru, o soră, o rudă, un tovarăş, noi; civilizaţia serviciilor depinde, pînă la urmă, de noi şi de felul cum o practicăm şi de exigenţa de care sintem capabili, de exigenţa cu care formulăm pretenţiile minime, măcar, de exigenţa cu care ne prevalăm de ele şi le respectăm.

Anii pe care-i trăim — ani de efervescentă și de largă emulație în toate domeniile — numără între focarele lor de progres și artele. Teatrul, această veche și statornică dragoste a poporului nostru, se bucură azi de o dezvoltare fără precedent. În ciuda condițiilor de limbă, faima școlii regizorale și interpretative românești a trecut demult granițele țării. Or, dacă teatrul poate vorbi despre noi, despre realizările noastre, despre idealurile noastre pe alte meridiane, cu atât mai mult ne putem bizui pe valențele sale modelatoare aici, între hotarele. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea:

„Noi credem că datoria scriitorilor și artiștilor este aceea de a contribui activ la făurirea omului nou, la formarea conștiinței socialiste, la dezvoltarea umanismului socialist, a acelor virtuți morale pe care dorim să le cultivăm la fiecare cetățean și pe care poporul român le are în însăși structura sa psihică. Artă va contribui astfel la modelarea unui tip înaintat de om, gata să lupte pentru fericirea, libertatea și independența patriei sale, pentru cauza socialismului, pentru pace și prietenie între popoare“.

În aceste cuvinte este cuprins un veritabil program cultural, în virtutea căruia teatrul capătă responsabilități majore — alături de celelalte arte.

În paginile acestui număr al revistei noastre veți putea citi o dezbatere pe teme de teatru, care, pe lângă menirea sa de bilanț — mai bine zis imagine caleidoscopică a anului teatral 1985 — și-a propus să abordeze și unele probleme ale existenței de zi cu zi a fenomenului teatral. Așadar, o dezbatere în care va veni vorba nu o dată despre nivelul și exigențele puse în fața dramaturgiei românești actuale și în care veți reîntâlni mai multe nume de oameni ai scenei, precum și citeva opinii rostite direct „din fotoliul spectatorului“.

Interlocutorul nostru

Radu Beligan

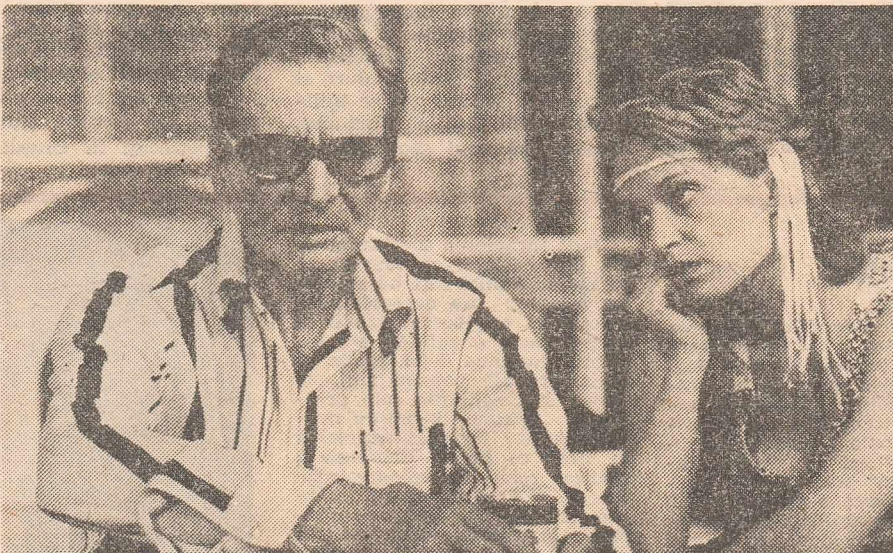
Artistul — o conștiință a vremii sale

Cu Marietta Deculescu și Grigore Vasiliu-Birlic în pauza unei repetiții

Cu Silvia Popovici, Ovidiu Iuliu Moldovan și Victor Moldovan în Caligula de Camus

Cu Eugenia Maci în Poveste din Hollywood de Neil Simon

Alături de Maresia Rasu în Viața unei femei de Aurel Baranga

— Radu Beligan, ai interpretat zeci de roluri în teatru, în film. Dar care mai sintetiză dv.? Mai este ușor să v descoperiți identitatea? Nu v-ați pulverizat-o din viață alături de personaje, bune și luminoase unele, altele ridicole iar altele de o cruzime infroscătoare? Cum sintetiză de fapt? Care e esența dv.? Cum mai ajungeți la ea?

— Un actor își descoperă, își întregeste și-si exprimă ființa artistică prin personajele pe care le întrușează. Firește unele din roluri scot la iveală — să zicem — o sensibilitate vulnerabilă, sau mirarea în fața lumii, ori umorul ca atitudine defensivă. Nota dominantă a altor personaje este sirenita, grotescul, ferocitatea. „Cum sint de fapt?“ Dar întrebarea aceasta poate fi adresată cu egală îndreptățire oricărui artist. Bunăoară, ce fel de om era — hai să spunem — Delavrancea? Un Victor, ori un Hagi Tudose? Sau Cehov poate fi regăsit doar în Trigorin, croul său din Pescărușul? Flaubert, care a rostit cunoscuta mărturisire „Doamna Bovary sint eu“ nu se identifica și cu Charles Bovary? În aceeași ordine de idei imi amintesc de-o vorbă a romancierului Scott Fitzgerald: „Nu, nu sint un om complicat: sint doar un amestec de inși deosebiti unii de altii“. Dar, revenind la condiția interpretului, evident fiecare din noi se simte mai în largul său într-o anumite familie de spirite.

— Care ar fi a dumneavoastră?

— Mie, bunăoară, imi sint tare apropiați Miroiu din Steaua fără nume, Bérenger din Rinocerii, George din Cui i-e frică de Virginia Woolf?. E ceva în totii acești oameni care-i înseamnă distinct. Cît privește împrejurarea că l-am lucrat și pe Hlesta-cov din Revizorul, Robespierre din Danton sau Iancovici din filmul Horia, explicația pe care-mi place să mi-o ofer e următoarea. M-a atras spre ei curiozitatea de a vedea și satisfacția de

a intelege „dinlăuntru“ firi temperamentale, minti citeodată mai prețioase sau mai presus decit mă socot și care mă amuză, mă uluiesc, mă sperie. Intri în pielea unor astfel de personaje ca să pricepi și să spui ceva. Pe scurt, consider că personalitatea unui actor nu se fărâmițează prin eroii pe care-i interpretează. Iar citeodată ajunge la rădăcinile ei prin personaje de-a dreptul potrivnice realei sale structuri sufletești. Din acest punct de vedere, teatrul, ca orice artă, este joc și în același timp, disciplină intelectuală.

— Haideti să vedem ce-a fost mai întâi și intii. De unde dorința dv. de teatru? Din plăcerea de a deveni celebru? Pentru

cen ori de cite ori ceea ce realizăm, desi aplaudat, răminea mediocru, facil sau minor. Orgoliul a devenit astfel exigentă, luciditate, căință și modestie. Iar modestia m-a ajutat să-mi păstrez nealterată pînă astăzi dragostea pentru scenă. Laolaltă cu nădejdea că voi izbuiți mine unde am eșuat ieri. Dealtfel raporturile dintre orgoliu și modestie sint mai complicate decit par.

— Drumul împlinirii dumneavoastră a fost lin? În aparență, de așa ceva va fi vorba, fiind înzestrat din tinerete cu un farmec irezistibil. Pe care nu l-ați pierdut nici azi.

— Nu, drumul meu n-a fost deloc lin. E adevărat că am cunoscut aplauzele de îndată ce

nuinta, nici sila, nici nevoia nu sint motive, de a se umili. Alteori le-am propus să privească și să vadă ce se află dincolo de ascunziturile cuvintelor și de obiceiurile judecării lor, pricepindu-se pe sine fără amăgire și cruțare. Foarte adesea, cît sint de primejdioase intoleranța, brutalitatea, discriminarea rasială, pestilența morală și alte imperitive ori consecințe ale doctri-nelor și-practicilor fasciste. Iar, totdeauna, m-am străduit să sugerez că năzuința de a face, de a împlini laolaltă cu ceilalți e drumul cu demnitatea și sensul. Acum, cînd rostesc cuvintele acestea, ele imi sună în ureche grozav de retoric.

genda existenței. Uniformizarea unui actor, este consecința abdicării sau oboselii interioare. Bineînțeles, cînd nu-i consecința unei pauperități de înzestrare.

— De fapt, interpretînd viețile altora, n-ați mai trăit-o pe-a dumneavoastră? Sau mă înșel? E poate o șansă a actorului de a trăi mai deplin uman decit altii fiindcă poate să intre în pielea altor personaje? De ce e vorba aici: de sacrificiu sau de o împlinire cum nu au norocul să cunoască mulți?

— Interpretînd viața altora, am trăit unele din cele mai pasionante și revelatorii aventuri spirituale. Din bogăția lor s-a nutrit însăși viața mea. De aceea n-am sentimentul că dăruindu-mi zilele și nopțile unor personaje am făcut o jertfă. Pe itinerariul acesta au fost deslusiri, surprize, emoții, care mi-au dezlegat și activizat puterea de a fi eu insumi, desprinzindu-mă de sub armătura invizibilă și imensă sub care, din comoditate, din ignoranță, din lipsă de imaginație, întretinem o anume imagine despre noi și despre ceilalți. Imagine care-i o păcăleală. Sau un sfert de adevăr. Desigur, privilegiul de care am beneficiat, are și aspecte mai puțin confortabile. Dar vorba lui ne-necă lăncu: „cu de toate nu se poate“.

— Nu e o trădare cînd un actor renunță la un rol?

— Renunțînd la un rol, renunți uneori la un vis. Inșă nu-i mai puțin adevărat că dacă-l accepți fără a cunoaște sortii de a-l realiza, risți să comiți o trădare. Eu unul nu mă încumet cu una cu două să joc un rol. După primul avînt, aștept, reflectez și numai după ce am furat îndeletii un început de certitudine și după ce am scrutat luminile și umbrele personajului, mă hotărîsc. În clipa aceea „reincarc bateriile“ entuziasmului și mă apropiu de rol ca de un semn al libertății interioare și al posibilității

GEORGE ARION

(Continuare în pagina 16)

O mare șansă: patima de cultură

bucuria aplauzelor? Sau, pe lângă toate acestea a existat ceva mai înalt, cu mult mai înalt, care v-a ajutat să vă păstrați dragostea pentru scenă pînă astăzi?

— N-am să tăgăduiesc că am visat de cînd mă știu să înfăptuiesc ceva care să mă justifice în ochii mei și ai celorlalți. Inițial mi-am încercat puterile în poezie, inșă nu foarte convins.

— În poezie? N-am știut.

— Da, da... Cînd am constatat cit e de greu, m-am resemnat să fiu doar premiantul liceului. Pe urmă, după ce am epuizat — relativ iute — și alte presupuneri despre o posibilă vocație, am ales teatrul, străduindu-mă să fiu mai norocos decit tatăl meu care a fost un actor ratat. Versuri a.n. continuat să scriu și sint încîntat că G. Călinescu le-a remarcat.

— Așadar, a acționat orgoliul.

— Orgoliul de a-mi apăra, afirma și adeveri existența, imprimîndu-i un țel și un rost. Mai mult decit atât. Am suferit crin-

m-am urcat pe scenă. Dar, cum observa cîndva Sebastian, sint succese de sub lespedeza cărora nu te mai ridici. Și a trebuit să înfrunt acest risc. Faptul că în anumite roluri atrăgeam atenția publicului și aveam, cum se zice, haz, a însemnat și un sprijin și un handicap. Mă pîndea primejdia de a fi confundat cu un anumite tip de personaje și de a mi se închide drumul spre altele cu o viață mai bogată în posibilități de comic și de tragic. A trăi destinul aceluiași gen de eroi și între întîmplări asemănătoare și repetate. Iti testează talentul și-ti plafonează posibilitățile. Un actor trebuie să umble printre oameni, răspunzînd dorinței sale de cunoaștere și de autofiericire.

— Ce-ati vrut să spuneți oamenilor prin intermediul rolurilor interpretate?

— În orice caz, nimic grandilocvent. Sau cu pretenția de a fi unicul, infailibilul și fundamentalul adevăr. Cîteodată am ținut să le spun că nici obis-

Viața culturală la zi

Ieșirea din comun

Colțurile cereului, noul roman al lui B. Elvin, este o poveste despre „un bărbat în ultimul anotimp al vieții”. La 50 de ani Anton Adam se iscădește cu lăcomie și perplexitate, din dorința de a ieși în sîrșit din carapacea sa obișnuită. Romancierul urmărește meticolos tentativa eroului de a renunța la confortul unei existențe mediocre, lipsite de inițiative. Crescut în cultul inaderenței la evenimente și astfel nepregătit să se confrunte cu ele, socotindu-se imediat invins la primele contacte cu istoria, acest personaj se închide în sine însuși. Frumusețea și bogăția sa sufletească nu mai răzbat pînă la ceilalți. Ele sînt ocrotite ca un tezaur de preț, la care numai posesorul lui are acces ca să-l contemple cu satisfacție și orgoliu. Pentru alții, Anton Adam e un om comun, insignifiant, acaparator de probleme minore debătute plat, un ins fără frămîntări lăuntrice deosebite. Ce diferență e însă între dialogurile pe care le poartă acesta cu prietenii, iubitele sau cunoșcuții și monologurile lui interioare! Primele sînt uneori chiar spumoase, altele ajung să puncteze aspecte grave ale vieții, dar de cele mai multe ori au un aer de frivolitate, nu ies dintr-un convenționalism și o răceală care nu emoționează pe nimeni. S-ar părea că, deși intelectual, protagonistul nu cunoaște febra ideilor, tensiunea comunicării.

În schimb, cînd coboară în sine însuși, acolo unde se simte cel mai bine, ca într-un adăpost inviolabil, el demonstrează marea

lui capacitate de a descifra lumea și de a vibra la semnalele ei. Atunci ni se înfățișează un fastuos spectacol al meditațiilor sale. Din păcate, teama lui de existență, neîncrederea în sine și în cei din jur îl constring să și pună singur un căluș la gură și să nu se dezvăluie la adevăratele dimensiuni, abdicînd astfel de la nobila condiție de cărturar și gînditor care-i pretinde nu numai să înregistreze placid faptele, dar să și intervină în desfășurarea lor. Totuși, la sfîrșitul romanului, Anton Adam găsește puterea de a nu se mai lăsa dominat de succesiunea evenimentelor. **Colțurile cereului** devenind o pledoarie

Poet, totuși...

Romanele de pînă acum ale poetului **Ion Brad** (continuăm să-l numim poet, intrucît, după știrea noastră, nu există vindecare de boala curată și frumoasă a poeziei) au recompus cu lux de amănunte, cu veridicitate și cu un ales simț pentru anecdotul reprezentativ, lumea satului transilvan din perioada anilor imediat următori celui de-al doilea război mondial, o lume pe care și alți prozatori au abordat-o și au dat la iveală nu neapărat prefacerile survenite, cit mai ales

întîlnire periculoasă, a cărei acțiune se petrece în sudul Europei, în capitala unei țări mediteraneene, ar fi putut schimba nu numai decorul, ci mai ales subiectul dezbaterii. Dar, surpriză, nici măcar viața unui consul nu este altceva decît tot o întoarcere la unul și același discurs literar, discurs care în ultimă instanță este analiza amănunțită, întoarcerea pe toate fețele, astfel încît nimic să nu rămînă nepus, nimic să nu se piardă din iluziile și adevărurile ce au alcătuit acea lume de-nceput de lume. Nu acuzăm aici o anume incompatibilitate a autorului

lor, în casa Politicianului, la rîndul său un personaj principal, nu însă prin participare directă la acțiunea romanului, ci prin evocarea sa. Dealtfel, dincolo de decorul palpitant al romanului — intrucît o viață de consul, cu zeci și zeci de întîmplări și oameni, relatate cu aplomb și exactitate, este un peisaj eminent palpant și aproape inedit în literatura noastră — construcția însăși a volumului o constituie jocul continuu și abil al oglinzilor paralele: pe de-o parte viața la zi a tuturor personajelor prinse într-o horă aproape drăcescă, iar pe de altă parte, evocarea unui alt grup de personaje ce prind viață și contururi reale, uneori mai reale chiar decît cele ce participă direct la acțiune. Ca manieră, desigur, nimic nou sub soare, dar Ion Brad nici nu credem că a intenționat să descopere o nouă manieră. Este atîta viață, cu bune și rele, atît adevăr, cînd vesel, cînd trist, în paginile acestui roman, ca și-n paginile celorlalte romane ale sale, încît pe Ion Brad n-are de ce să-l intereseze, deocamdată, invențiile stilistice, inclusiv cele de construcție romanească. Dorința supremă a autorului este să spună lucrurilor pe nume, să revină asupra acelor întîmplări și-nțeleșuri din care este alcătuită viața sa, a tuturor celor cu care și-a împărțit „bucuria și amarul”. Romanele sale sînt o mărturisire de sine și, orice ar face, Ion Brad rămîne, în consecință, tot poet, chiar dacă ni se destăinuie cu mijloacele specifice prozei sau dramaturgiei.

VICTOR NIȚA ■

Doi-eroi ai timpului nostru, două atitudini în fața vieții

pentru abordarea cu îndrăzneală a vieții.

Dacă introspecțiile eroului sînt prezentate cu finețe, nu mai puțin realizate sînt paginile despre ambianța bucureșteană unde se petrece acțiunea. Decorul e înfățișat cu lux de amănunte ca de un reporter ce-și propune să nu uite nimic din reperele întîlnite în cale. Printre ele se plimbă cu melancolie un om gata să fie înfrînt nu de alții, ci de el însuși, dar care pînă la urmă izbutește să se salveze prin iubire, prin generozitatea manifestată față de semenii săi, prin încrederea în valorile umanismului. Scris limpede, fără nici un efort vizibil, romanul supune atenției cazul unui erou ce nu se poate uita ușor.

GEORGE ARION ■

continuitatea acelor vetre de gînd și simțire românească, sau, altfel spus, procesul inedit, spectaculos și pitoresc, a deseori dramatic, al adaptării țărânului ardelean la noile fipare ale vremii. Față de acei alți scriitori, indeosebi tineri, Ion Brad are avantajul de-a fi trăit, de-a fi înțeles, de-a fi pătruns cu înșăși adolescența sa în acea lume în care miturile și legendele se continuau și se împleteau cu întîmplările de tot felul ale unui prezent care curgea năvalnic, aidoma bătrînului Mureș primăvara, cînd năboiește peste maluri și aproape că dărimă tot ce întîlnește în cale. Acestea fiind zise, credeam că noul său roman,

față de un alt comentariu, ci, dimpotrivă, subliniem travaliul imens și deloc comod prin care Ion Brad ține să descrie, să precizeze, să supună atenției noastre acea devălmășie a unui sat transilvan așezat între cele două Tirnave, în preajma unui oraș ce nu poate fi altul decît Blajul anilor '45-'55. Chiar dacă **Întîlnire periculoasă** este un roman cu cel puțin 10 personaje, ale căror interese, destine, pașapoarte etc. se întîlesc, ca să zicem așa, pe masa consulului, principalele personaje și, deci, acțiunea principală a romanului sînt reprezentate de consul și prietenul său, Aurel, cei doi rememorînd, împreună sau separat, anii de liceu petrecuți în Orașul Școlii-

Fantezie, inteligență, culoare

Fantezia, inteligența și culoarea sînt calități ce se desprind limpede din partitura coregrafică semnată de **Mihaela Atanasiu** la Opera Română (pe un libret propriu, după celebrul poem ibsenian) servindu-se de un colaj muzical unde există fragmente din creația lui Edvard Grieg, John Williams, Isao Tomita, Karlheinz Stockhausen, colaj realizat de **Lucian Ionescu**. Această premieră primeste clar, cred, atribute de eveniment, la care au contribuit substanțial forțele primei scene coregrafice a țării. Fantezia este aici rod al imaginației unor situații și evoluții coregrafice ca permanentă replică creatoare complexității unui libret urmărind insistent să „prindă” multitudinea de sensuri și situații ale textului ibsenian. Momentele de ansamblu și pas-de-deux-urile, momentele statice (variabile) sau evolutive din punctul de vedere al narațiunii sînt gîndite astfel încît să se folosească de o largă, extinsă gamă de posibilități expresive specifice baletului. **Inteligența** a acaparat întreg spectacolul, care gravitează în jurul a trei dominante ideatice, cu rol de leitmotiv (relația Peer Gynt — mamă) sau de cadru dincolo de care existența eroului nu poate răzbate, nu poate fi înțeleasă („jocul identităților lui Peer Gynt” și relația fantastic-realistă). **Culoarea** e aici învestimentarea concretă a osmozei între cele două principii enunțate: ceea ce inteligența plămădește

și fantezia diversifică, culoarea intruchipează într-o manieră țînind mereu cont de specificul artei coregrafice și de așteptările publicului. Niciodată, acțiunea nu trenează iar la această contribuie și cadrul scenografic semnat de **Viorica Pétrovici** (ușor convențional uneori însă). Dacă e să vorbim de unele limite ale baletului, acestea ar fi, cred, două. În primul rînd, colajul muzical e pe alocuri nepotrivit. Autoarea își explică argumentul în programul de sală viziunea sa, care pune accent în principal pe pendulări real-fantastic, însă nu aceasta deranjează aici ci modul brusc, stingaci uneori în care se fac trecerile muzicale. În regizarea unor tranziții poate sta un univers întreg și ceea ce se petrece pe scenă, superb de multe ori, e deservit aici de muzică. Ar fi fost interesantă poate o bandă ignorînd complet muzica (și conotațiile romantice) ale celui alt mare norvegian, Grieg, cu excepția poate a finalului, creionat cu mină de maestru. În al doilea rînd, pe alocuri baletul suferă de un prea-plin de substanță. E aici gestul unui om care vrea să spună tot după ce multă vreme a tăcut și al cărui toront verbal îl copleșește pe interlocutor. E aceasta însă o „observație pozitivă”, ca să spunem așa: niciodată nu strică prea multă fantezie iar Peer Gynt e eroul unui destin neprecupetîndu-și fantezia în a-i orienta eroului pașii.

După încheierea spectacolului, am putut spune cu convingere că **Ștefan Bănică** este un balerin de valoare: un deosebit simț actoricesc, o plăcere vizibilă a interpretării, o calitate a mlădierii continue după datele în schimbare ale personajului, acestea sînt calitățile sale principale. **Adrian Gheorghiu** ne-a demonstrat forța sa expresivă în timp ce **Florin Brîndușa** a realizat rolul de culoare, alături de **Gabriel Opincaru**, interpret al unui „logodnic” de operetă în aceeași tonalitate. Aș sublinia aici valoarea redării personajului Solveig de către **Mihaela Țigănuș** cu grație și reținută expresivitate în tonul unei sensibilități care se sprijină pe constanță și dăruire în așteptarea iubitului rătăcitor precum și expresivitatea lui **Beatrice Matei**, care a intruchipat pe mama eroului cu acea căldură doborînd orice piedică în calea unui fiu încă „necopt”. **Daniela Constantinoiu** e categoric o balerină de mare talent, fină, expresivă, vîdînd o redare inteligentă a unui personaj trăind între niște limite foarte concrete în timp ce **Carmen Angheluș** a propus convingător varianta nordică a unui personaj malefic și în același timp demenitor. **Doina Bunoiu** a oferit un rol de culoare în timp ce foarte tînăra **Cristina Osiceanu** și-a făcut un debut de bun augur, realizînd expresiv o dificilă partitură coregrafică. Alături de prezențele individuale, numerele de ansamblu au susținut consistent valoarea unui spectacol-eveniment.

VIOREL CREȚU ■

Balerinul Ștefan Bănică în Peer Gynt

CAP LIMPEDE

■ Populara emisiune TV „De pe marea scenă a țării pe micul ecran” — această săptămînală gală a „Cîntării României”, susținută de virtuozii ai artei din județele patriei — ne oferă de la un timp spectacole de o tot mai bună țînută, ieșite din uniformitatea și platitudinea care le mai afectau acum niște ani. Cu totul remarcabil ni s-a părut recentul spectacol, în regia lui Octavian Greavu, realizat în colaborare cu Comitetul pentru cultură și educație socială la județul Dolj. Ce ni s-a impus aici a fost o concepție unitară, înmănușind forțele artistice ale locului — atent selectate — într-un spectacol caracterizat prin

stringența ideii și capacitatea emoțională a punerii ei în operă. Momentele închinare eroului națiunii, tovarășului Nicolae Ceaușescu, evocat în două dintre primele și decisele sale prezențe în viața țînutului (momentul 1934, cînd a dus la Craiova protestul muncitorilor bucureștene la adresa procesului înscenat luptătorilor comuniști, și momentul 1946, cînd a condus organizația regională Oltenia a P.C.R.), au dominat tulburător emisiunea, trecînd dincolo de ecran, făcîndu-ne să ie trîirn la ardenta lor dimensiune istorică. Am mai reținut, dintre alte piese de rezistență ale spectacolului, Cantata în primă audiție „Epoca

Ceaușescu” (muzica: C. Ungureanu, versurile: Ilarie Hinoveanu), un plin de frăgezime „dialog al artelor”, în care violonista Cristina Angheluciu de la Filarmonica „Oltenia”, a interpretat, cu bineștiut-tu-i talent, lucrări de Enescu, avînd ca fundal tablouri de Țuculescu, și strălucitoarea prezentă a lui Tudor Gheorghie, care, plimbîndu-și pe străzile Craiovei farmecul său și cîntecul său de intensă iradiere spre inimi, i-a evocat Băniei cîteva din etapele de răsplată ale istoriei ei. Cu totul, un spectacol de notă maximă, susținut în întreaga-i desfășurare de versurile inspirate și proaspete, excelent dozate artistic, ale lui

Ilarie Hinoveanu. (I. Purcaru).
● **Luna cărții la sate.** Ca în fiecare an, la început de Făurar, se inaugurează tradiționala suită de manifestări cu cartea în lumea satelor. Ediția de acum (a 28-a), orgnaizată în cadrul etapei de masă a Festivalului muncii și creației, se va desfășura sub semnul omagierii a 65 de ani de la crearea Partidului Comunist Român. Pe întreg parcursul lunii februarie în unități economice, cămine culturale, cluburi, școli, librării din numeroase localități rurale vor avea loc variate acțiuni de popularizare și difuzare a cărții: lansări ale unor recente apariții, dezbateri, simpo-

zioane, mese rotunde, întîlniri ale cititorilor cu scriitorii, editori, oameni de știință, cultură și artă, prezentări ale unor serii și colecții de lucrări social-politice, științifice, tehnice, beletristice, diverse volume ce urmează să apară în cursul anului 1986 în limba română și în limbile naționalităților conlocuitoare. Un loc deosebit îl ocupă prezentarea și difuzarea lucrărilor de o excepțională valoare teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărților care ilustrează marile realizări ale poporului nostru, sub conducerea partidului, a secretarului său general de-a lungul celor peste 20 de ani de

istorie nouă, revoluționară, care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R.
În bogatul program al manifestărilor Lunii cărții la sate se integrează și acțiunile organizate cu sprijinul asociațiilor scriitorilor, al cercurilor și ceneacurilor literare locale și județene, al unor diverse publicații. Deschiderea la nivel republican va avea loc duminică 2 februarie în comunele Pecica-Arad și Chirnoși-Călărași — două puternice centre agroindustriale și cu frumoase realizări culturale — cu sprijinul editorului Politică, „Eminescu” și „Ceres.” (Radu Levărdă).

Desene pe asfalt

Viața ca un „roman“

Cu absolut unica sa disponibilitate metaforică. Fănuș Neagu se confesa zilele trecute, plumbului tipografic (devenit și el metaforă anacronică a unei mai vechi metafore) asupra unor teripuri de atelier scriitoricesc. „Viața mea e un roman!“ i s-ar fi spus prozatorului nostru, cum ni se spune dealtfel tuturor celor ce ținem între degete un condei și preopinutul e mereu același: om „obosit“, preocupat de lucruri evidente superioare scrisului, dar trăind capitol cu capitol un roman ignorat, ce s-ar cere extras din epica unei vieți „neobișnuite“. „Eu îți povestesc și tu scrii!“ pare a zice personajul ce se crede (poate că și este) un Julien Sorel ori Pierre Bezuhov ce n-a avut șansa întâlnirii cu un Stendhal ori Tolstoi. „Restul, fleacurile astea cu stilul, te privește pe tine!“

Zadarnic îi spui, calchiind spusa unui sculptor celebru că statuia zace și ea cu conture finite în blocul de marmură, amorfi și că nu trebuie decit s-o extragi cuvințios, cu dalta, din întuneric, spre a o sui pe soclul muzeal. Dar cine are „timp“ s-o extragă?

Și oarc numai de timp e vorba?

Nu mai de timp? Și e obligatoriu ca toate viețile nepovestite să capete șansa literaturii? E orice „primă iubire“, iubire adevărată? Statistic, mi se pare că dintr-o mie de indivizi numai unuia îi e dată o „mare“ iubire. În rest...

Nu se ignoră cumva tocmai meșteșugul „extracției“? Scriitorul nu e un grețier ce-și umple caietele cu confesii ce, uneori, pot fi „băgate“ în cărți, el e un adevărat căpcăun. Vreau să spun că nu cu spovedania unui singur om se mulțumește el, luându-i acestuia, croitorește, „măsurile“ și turnând litania

(indeobște de pahar) în pagină scrisă. Lui îi trebuie zeci, sute de subiecți cu ale căror fapte de viață (și moarte) se hrănește.

Îi trebuie chiar viața. Și chiar e, fără excepție, „un roman“ orice viață povestită? De ce se ignoră și alte specii de literatură mai puțin spectaculoase? Abia aștept să vină la mine necunoscutul ce-mi va rosti, plauzibil: Viața mea e o nuvelă... Sau schiță. Sau o biată epigramă. Sau (se poartă) o parodie...

Tot respectul pentru „bucățile de marmură“ friabilă cu care destinul (friabil și el) al scriitorului se întilnește, tot respectul pentru zestrea de amintiri proprietate personală (confort sportiv, cu „îmbunătățiri“), dar... cel puțin respect merită și sigiliul profesional al scriitorului-sculptor, sigiliu cărui i s-o zice comod și suficient (insuficient...) talent, cind nu e de-a dreptul vorba de geniu.

Cind scriitorul vede, arcuit peste Dunăre, fantast, un pod suspendat pe fire de argint, de-a dreptul din stele, nu cred că are ambiția să creadă că „de-ar fi avut timp“ el ar fi fost autorul lui... Cel mult, va asemui acest pod cu „corespondentul“ său și-l va logodi, logic, cu indicibila construcție a unui poem de Nichita Stănescu. Va asemui țevăriile rădăcinoase ale unei noi uzine cu construcția galactică a unui roman de Liviu Rebreanu. I se va părea că vede în griul dat în pirg, coama de aur a poetului Serghei Esenin. Și întilnind el un Om cu adevărat minunat, își va tipări în creier, într-o fulgerare de clipă, icoana lui Mihai Eminescu. „Un vers adică, din „Oda în metru antic“...

GHEORGHE TOMOZEI

Copii și fructe

Un superb poem din ultimul volum al Doinei Uricariu, **Ochiul atroce** (Eminescu), intitulat **Fructe sărace**, ilustrează cel mai limpede și fără pledoarii inutile factura parabolic-confesivă a

acestei lirici de incontestabilă autenticitate. Ca argumentul să fie însă cu adevărat convingător, să reproducem integral poemul, pentru bucuria cititorilor:

„Veneam la tine cu nostalgia sărăciei pierdute, copii siabi cu pielea pe oase, mincind corcodușe, cu dinții negri de dude, animale cu blana împinzită de scaieți, copii cu pielea pe oase mincind corcodușe, veneam la tine cu o luminare aprinsă pe frunte.

Nu-i așa că nu puteai să mă privești ca și cum o vietate ciudată ți se catără dintr-o dată în brațe, ca și cum ți se puna o coroană pe creștet.

Copiii cu pielea pe oase, negri de dude, Corcodușe de ceară, luminări aerișoare la gust, Scaieți împinzii de animale rătăcite, trupuri cu osul pieptului atît de îngust. Și ochii venind la tine ca două fructe sărace Pe care le-ai aduce în palmă cuiva strălucind acolo regești și buimace înainte să ți se ia“.

DOINA URICARIU
OCHIUL ATROCE

EDITURA EMINESCU

Cronica T.V.

Raze de luceafăr

Operatorul care a imprimat pe peliculă momentul Mihai Eminescu din Albumul duminical a fost cu siguranță, el cel dintîi, fascinat de ochii Ginei Patrichi. Ochiul acrit, ci scoteau din adincul cuvințelor miezul fierbinte al sentimentelor exprimate de poetul care „și-a înmuiat condeiul de-a dreptul în Luceafăr“. Dacă nu am fi auzit vocea acritei am fi citit în strălucirea ochilor ei, ca-ntr-un cristal fermecat, întreaga frumusețe a poemelor eminesciene. Astfel de ochi, fascinați și fascinanti, am mai văzut de curind pe micul ecran. Ca o oglindă fermecată, cei ai Vanessei Red-

grave. (Cosima din serialul Wagner), filmați de operatorul Vittorio Storaro, exprimau măreția spectacolului wagnerian la care asista. Mi-aș fi dorit, de asemenea, să-i văd pe ai Marceli Rusu cind înregistra la radio, în 1957, **Arborele genealogic**. Momentul poetic din dimineața de 15 ianuarie, cuprinzind versuri dedicate lui Eminescu, a lansat în sufletele ascultătorilor cuvenitul ecou în această zi fericită din calendarul literaturii române. Dramatizarea lui Mircea Stănescu, **Făt Frumos din lacrimă**, la Teatrul radiofonic pentru copii, ca și cea a lui Val Săndulescu după romanul **Bălăucea** de Eugen Lovinescu, cu Ion Caranimitru, Ilina Tomoroveanu și Octavian Cotescu, precum și alte interesante emisiuni dedicate creației sale l-au sârbă-

torit pe marele nostru Mihai Eminescu.

● **Filmul Monumente ale unității și independenței românilor**, producție a Studioului de film TV, este un document care probează o dată în plus eroismul poporului nostru în momentele cruciale ale istoriei sale, aflate toate sub deviza „unire și independență“. De la Columna lui Traian la cele ridicate în ultimii ani pe locuri sfințite de jertfe neuite în veci, sînt monumente jalon ale vitejiei românilor în lupta pentru apărarea pămîntului locuit dintotdeauna de ei. Realizatorii Stelian Tăbăraș și Nicolae Niță le-au adunat ca pe niște semne heraldice pe un blazon de noblete al înaintașilor noștri și al nostru.

REGHINA VĂRVICI

Vetre de cultură

Hronicul Făgetului

Nu-mi este dată fericirea poetului Traian Iancu, sau a celui alt Traian celebru, impetușul Traian Stănescu al Naționalului bucureștean, de a mă fi născut într-o lume atît de fascinantă precum Făgetul Timișului, vatră de istorie, de cultură și civilizație cum puține sînt de o asemenea amploare, chiar într-o țară atît de bogată ca a noastră sub aspectul vechilor și mereu tinerelor întemeieri de viață. Ceea ce nu mă oprește să-mi spun cu minerie, cu versurile unui mare poet al nostru: „Și de aici sînt“. Și cum n-aș fi și de acolo, dacă din contemplările proprii, întărite de mărturisirile scrise ale autorităților, cu toți oamenii din generația mea, care și-au asumat răspunderea gospodăririi unei așezări de nu mai puțin 11 localități, o adevărată Tară în accepția românească tradițională, în care te întim-pină totul, de la peisajul cel mai tradițional la construcțiile de viață cele mai civilizate. Condițiile naturale nu sînt totdeauna dintre cele mai civilizate, dar, cind aflîi că recoltele de grâu și de porumb se ridică la multe mii de kilograme la hectar, că aici funcționează la

parametri naționali cîteva întreprinderi de înaltă tehnicitate cu un efectiv de 4 000 de muncitori, nu poți să nu te entuziasmezi pînă la incandescență, ca român ce ești din „verce colț“ de țară, cum ar zice cei bătrîni. Ca să nu mai vorbim de zestrea culturală activă a celor de aici, de osirdia prezentă a locuitorilor, în frunte cu cei 120 de intelectuali, care formează o strălucită vatră de spiritualitate românească din țară, ale cărei performanțe domină nu numai Festivalul național „Cîntarea României“, la care au fost distinși cu premii mai abitur ca un județ întreg, ci și multe manifestări de peste fruntăriile țării, din Italia, Republica Democrată Germană sau R.S.F. Iugoslavia. Cum arată deopotrivă orașul și satele, cele vreo 11, dacă nu mă înșel, ale Făgetului, e de prisos să mai spun dacă orice cetățean civilizat ar dori să trăiască acolo, bucurîndu-se în egală măsură de avantajele unei vieți moderne, ca și de aceea tihnită, plină de curățenie, a înaintașilor noștri.

M-am simțit obligat să încep consemnările mele despre o tipăritură locală, intrată într-o

impresionantă tradiție, cu această confesiune-preambul, fiindcă nu-i o carte ca oricare, ci de o unicitate impresionantă, care poartă modestul titlu de **Caietul literar-artistice al cnaclului „George Girda“**, în paginile cărui sînt reuniți toți oamenii de inițiativă ai locului, de la tînarul primar Ion Oltean, fiu al satului Povergina, de la adjunctul său cu probleme de propagandă, profesorul și poetul Ion Căliman, pînă la neobosiții animatori culturali, ca învățătoarea Florica Paragină de la Bătești, folcloristul Cornel Veselău, profesorul și istoricul Ion Cipu, muzicianul George Popovici sau artiștii plastici Ernest Popovici sau Aurelia Strașnei Popa. Să nu-i uităm de a-i pomeni și pe sprijinitorii lor de la Timișoara, poetul Aurel Turcuș și prozatorul Ion Arieșanu și Teodor Bulza.

E o carte în toată puterea cuvîntului, format mare, care nu e rezultatul ambției unor veleitari, ci a unor scriitori ce se autodefinesc după cuvintele unuia dintre ei, Aurel Păuncu, „cronicari pentru azi și pentru mâine ai Făgetului“, cu conștiința și strădanie programatice de a nu lăsa nimic cercetătorilor de foi îngălbentite și de amintiri nu mai puțin estompate și ele cu timpul. De aici și un sumar în care te întimpină întregul „Hronic și cîntec al virstelor“ dintre cele mai vechi timpuri pînă la primele stihuri ale „mugurilor“ în lumina de azi, unui deveniți, de cind a-

pare „câietul literar-artistice“, poezi în toată puterea cuvîntului cu nume înscrise pe frontispiciul unor volume de debut, care conferă editurii județene „Facla“, titlul ei cel mai de glorie. Ba mai mult decit atît, volumul conține și interferențe culturale de marcă, precum ar fi confesiunile ilustrului autor pornit din această localitate Traian Iancu, luminător al multor pagini din istoria glorioasă a trecutului Făgetului, sau prof. dr. docent Mihai Pop, folcloristul care cu ale sale considerații așază Făgetul în rindul celor mai talentați și harnici stringători de tezaur românesc spiritual.

Finis coronat opus, cum spune latinul, am lăsat la urmă contribuția poeziei care reprezintă partea cea mai substanțială a cărții, de la piese folclorice unice la creații contemporane, datorate unor poeți de primă mărime ca Ion Căliman, Titus Dobindă, Arcadie Chirsbaum, Ștefan Marinconi, Adriana Bulzan, Petre Iacobescu, Angela Văduva și încă mulți alții. Singur grupajul de poeme teluric-patriotice, al animatorului plin de inimă al acestui cnaclu, Ion Căliman, cu ale sale „Rostiri pentru patrie“, mi-ar permite „un comentariu care să se întindă pe o întregă pagină a publicației de față. Mă voi limita să citez emoționanta și răscolitoare „Aproape de suflet“ dedicată „Nevremelnicului Nichita Stănescu“ cu multele lui

„exegi monumentum“ ridicate în sufletele bănătenilor: „din morți nu mai pot învia, / decit într-un singur pămînt, al patriei tale, / ca și cum peste iarbă s-ar adăuga / roua din dor, din doină, din jale... / Din morți nu mai poți învia / decit într-un singur sens, devenind cuvînt, / trecînd prin oasele părinților spre stea / pînă la patria de piatră și pămînt... / Din morți nu mai poți învia, / Ci numai te adaugi în alții cu sfială, / pînă te strigă din lumină cineva / să dai pentru vecie scoteala... / În acest aproape de suflet, care-i pămîntul, / s-au dus mereu, strămoși și părinți, / aici ne-au descoperit zorii și vîntul, / în crezul aceleiași patrii fierbinții“.

După o asemenea rostire de patrie pentru un mare poet, aproape că uitasem să conchid cu exacta și entuziasta apreciere pe care Ion Arieșanu o face în cuvîntul preliminar al caietului cnaclului „George Girda“ din Făget: „Este uimitor, pentru noi, de cită vitalitate spirituală poate da o mină de cărturari, poeți, din tîmeznica vatră a Făgetului, dacă de-a lungul acestor ani ei au reușit să-și înjghebeze nu numai un cnaclu robust și de îndelungată rezistență, ca „George Girda“, dacă ei au putut adăuga, an de an, între copertile unor caiete, și creația lor entuziastă“.

NICULAE STOIAN

CAP LIMPEDE

Sfîrșit de roman.

Iată cum se încheie romanul **Thyrza** de George Gissing, tradus de Bianca Zamfirescu și apărut recent la Editura Univers:

— „Urcăam pînă în vîrfurile dealului? — întrebă Egrement.

— Mai sus, nu.

O spuse cu o privire grăitoare, iar el pricepu. Mai sus, de vîrfurile dealului era, desigur, o vale! (Radu G. Teoșu).

Sărbătoare la Petrova.

Mihai Eminescu, arc într-unul din satele Maramureșului o sărbătoare tradițională care a ajuns la a X-a ediție a să. În ficcare 15 ianuarie, cind începe „Anul Nou cultural la români“, în satul

Petrova de pe Valea Vișeuului, Cnaclul de cultură și artă Mihai Eminescu, însuflețit de profesorul și poetul Ion Petrovai aduce, în colaborare cu toți factorii și instituțiile culturale ale satului, un bogat și însuflețitor omagiu voievodului limbii române. (Ion Zubașeu).

Literatură și folclor.

A apărut nu demult Anuarul de lingvistică și istorie literară, 1983—1984, al Universității Al. I. Cuza din Iași, un volum impresionant prin varietate și densitatea sunrarului, important nu numai pentru cercetătorii de specialitate. Sînt cuprinse aici studii de referință, de acum, în do-

meniu lor (cum ar fi Eminescu și „ruptura“ conștiinței europene moderne de Eugen Munteanu, „Luceafărul“ și editorii săi de Gavril Istrate, Elemente mitice în dramaturgia lui L. Blaga de Tereza Petrescu, O idee literară: critica tematică de Andrei Corbea), contribuții documentare, de folclor (Obiecturile agrare — o dominanță a culturii populare din Moldova de Ton și Silvia Ciobotaru), istorie literară (Heliade și începuturile „Curierului românesc“ de Mircea Anghelescu, Panait Cerna, Simbolica relevanță de Magda Ursache, Publicistica teatrală a lui Mihail Sebastian de Algeira Simota) sau literatu-

ră contemporană (Pretexte antonpanneși la Marin Preda), capitolul I dintr-un studiu inedit despre doină, semnat de Petru Caraman, precum și aproape 70 de cronici și recenzii la volume de eminescologie, istorie literară română și străină, etnologie, sociologie, estetică, mitologie, ediții de opere literare sau cullegeri de folclor. (Tania Radu).

Tradiție. Publicația elevilor liceului „Unirea“ din Focșani, intitulată **Revista noastră**, confirmă o dată în plus frumosul prestigiu pe care l-a dobîndit de-a lungul anilor, crescînd de la un număr la celălalt sub toate aspectele publicistice. Nu-

mărul 113—114—115 este consacrat centenarului Rebreanu, prilej cu care profesorul Petrache Dima, coordonatorul **Revistei**, poartă un dialog cu Puia—Florica Rebreanu, iar Al. Piru, Const. Ciopraga și Gheorghe Bulgăr readuc în conștiința cititorilor opera rebreniană. Un bun prilej de familiarizare a elevilor cu creația romancierului este grupajul de comentarii **Liviu Rebreanu văzut de clevi**, care cuprinde semnăturile tinerilor Alina Măiereanu, Claudia Tița, Luminița Nichifor, Mariana Rubin și Florențina-Alina Cojocaru și care dovedește multă prospețime în percepție și, în ciuda virstei, competență în interpretare. Dacă mai punem la socoteală și

excelenta prezentare grafică, putem socoti **Revista noastră** o publicație adevărată care merită să fie cunoscută de cit mai mulți cititori. (R. G. T.)

Spațiu al vechimii și dăinuirii românești

...Înainte de noi n-a fost nimeni acolo. Sau dacă a fost cineva, au fost strămoșii noștri legitimi și numai ai noștri, de la Tracii cei vechi, Geții și Daci, până la Romani, care ne-au dat graiul, fără să distrugă însă rădăcinile milenare tractice în aceste regiuni".

(N. Iorga, Istoria Românilor din Ardeal și Ungaria).

Transilvania — ca spațiu al dăinuirii noastre multimilenare își are înscrisă existența sa istorică într-o geografie sufletească specifică. Oamenii, așezările și satele păstrează în ființa lor istorică argumentele legilor nescrise, știindu-se aici de cînd apele și pădurile, de cînd iarba și munții neguroși, adică de nu se știe cînd sau, mai bine zis, deodată cu lumea. Căci înainte de Transilvania, a fost Sylvania, cum era numit Sălajul de astăzi, ca țară a codrilor seculari, în care trăiau „dacia liberi”, cei „nedezlipiți de munți”, după cum spune cronicarul roman Annaeus Florus. Cel dintîi pămînt rivnit de cuceritorii din jur a fost Silvanie, de unde, apoi, poate speriați și de desimea pădurilor și-au tăiat cale „dincolo”, adică în Transilvania. Oamenii de aici au rămas însă pe mai departe legați de locurile lor, au crezut și au creat după aceleași „legi nescrise” ale muncii lor, revărsată ca o epopee într-o „civilizație a lemnului”, așa cum o arată turlele bisericilor vechi de la Porți, Cehei și Fildu ori casele fuguite de pe Meseș și șurile de lemn din Plopiș, cu pripori legați numai în cuie, de lemn, după un meșteșug ce uimește încă. Toate s-au născut, după un „obicei al pămîntului”, iar în forme lăuntrice de viață s-a păstrat semnul nobletei celei mari și vechi în două cuvinte: „om-omenie”.

Cei, mai sălbatici decît goana sălbatică a cailor, ajuși pe aici au fost obligați să respecte dătină celor ce trăiau în acest tărîm al străbunilor daci, tărîm pe care s-a altoit, și apoi s-a așezat, civilizația romană. Aici au crescut, tot în credința veche, luminoasele voievodate ale lui Gelu și Memurorut, cu cetățile și davele de renume, rămase pînă astăzi sacre pentru localnicii care te îndeamnă să urci spre ele, sus, la cetatea Dacida-va, de pe Măgura Șimleului, la cetatea de la Marca, pe Dealul Urșilor, la Zalnoc, ori să treci pe la fîntina lui Menu, adică a lui Memurorut de la Maledava (azi Mălădia).

Și totuși, locurile acestea au cunoscut stăpînirile crude, barbare. Și totuși, oamenii acestor locuri stau cu frunțile sus, dar privindu-te, îți vor spune amarele lor dureri, căci la mijloc de secol XX au fost supuși cumplitelor încercări, intrate într-o bezmetică Irodiadă a acestui veac, nu mai prejos prin satanismul lor decît cele de la Lidice și Oradour, s-a declanșat în satele sălăjene, dar, mai ales, cu o cruzime rară, la Ip și Treznea, în Țara Silvaniei. Amintirea lor e cutremurătoare. Ea trebuie cunoscută. Nu trebuie uitată de cel care va ajunge pe aceste locuri.

Este știut faptul că Românii i s-a impus în vara anului 1940 „Dictatul de la Viena”, care ceda Ungariei horthyste partea de nord-vest a Transilvaniei, în suprafață de 42.243 km², cu o populație de peste 2,6 milioane de locuitori. Dictatul însemna desmembrarea arbitrară a hotărîrilor țării și încălcarea drepturilor seculare la viața națională și socială a celor ce se știau aici din vremuri imemorabile. Impotriva odiosului Dictat s-au ridicat forțele înaintate ale țării, întregul popor român. Într-o Chemare din 1 septembrie 1940 se preconiza organizarea unei Adunări Naționale la Alba-Iulia, pentru a se protesta împotriva ciuntirii teritoriului transilvănean. „Să fim prezenți cît mai mulți, se arăta în Chemare, ca să arătăm lumii întregi voința noastră hotărîtă de a păstra cu orice jertfă pămîntul scump în care ne-am născut și în care odihnesc oasele strămoșilor noștri”. La fel se pronunțau într-un manifest și oamenii maghiari, lucizi, care atacau „tendințele imperialiste” etnice de dominație și asuprire. Cuprinzînd dorința luptei comune a românilor și maghiarilor împotriva celor ce căutau să supună și să învrăjbească națiunile, se scria în documentul de mai sus următoarea:

„Noi ungurii ardeleni sîntem legați de acest pămînt și de locuitorii săi de altă limbă, și în primul rînd de poporul român. În decursul veacurilor înflorirea socială s-a născut totdeauna din stima și ajutorul reciproc, în timp ce vrăjmașia, ura de clasă, exclusivismul național în dauna celuilalt au netezit calea jugului comun. Scopul nostru este buna înțelegere între popoarele mici amenințate din bazinul dunărean. Hotărîrile de la Alba-Iulia de acum douăzeci de ani formează baza sigură pentru rezolvarea problemei naționalităților”. Era calea pe care avea să se consolideze o tradiție de luptă revoluționară, într-un moment critic pentru acest colț de țară și pentru întreg poporul Român. A existat, de asemenea un **Comitet ardelen** pentru organizarea rezistenței, care și-a desfășurat activitatea în nord de țară, la Cluj, Oradea, Zalău, Satu-Mare, Baia-Mare, etc., mobilizînd întreaga suflare românească împotriva sentinței nedrepte de la Viena.

În aceste condiții vitrege, satele Sălajului inscriau o pagină neuitată de eroism și dîrzenie, opunînd rezistență stăpînirilor efemere pe aceste meleaguri, cu toate că prigoana dezlănțuită în toamna anului 1940 și în toți anii care au urmat sub dominația fascisto-horthystă a obligat pe cei mai mulți să se despartă de aceste locuri, să-și părăsească familiile, pentru a lua drumul dureros al pribegiei sau refugiului prin alte părți de țară, în număr de 218.000 de oameni, de la 1 septembrie 1940 pînă la 1 septembrie 1944. Cruzimea de care au dat dovadă forțele întunecate ale fascismului cotropitor întrece puterile imaginației omenești. De la început a fost instaurată o politică sovîină, dură, de deznaționalizare a românilor, începînd, ca în epoca lui Telkes Simon, cu schimbarea numelui de buletin, de la copilul din leagăn la bătrîn, urmată de suspectarea continuă. Consemnînd starea gravă în care se afla populația românească, „Tribuna Ardealului”, din Cluj, condusă de dr. Emil Hațieganu, scria că „de la 1 septembrie 1940 înființarea de noi școli românești este imposibilă”, iar din cauza acuzațiilor născocite, a suspiciunilor și a denunțurilor, pe români îi aștepta arestul, internarea sau pedeapsa cu închisoarea.

Sălajul a trebuit să reziste unei politici sadice, de distrugere fizică și spirituală pe care o instaurase regimul horthysto-fascist în satele de sub Meseș, de lingă Șimleu și Carei, de la Buciumi, la Lucăceni și Camăr. Această rezistență a trecut prin numeroase încercări, prin luări de poziție și atitudine, prin dureri și sacrificii imense, căci teroarea fascistă nu s-a dat în lături de la nimic. Măcelul s-a dezlănțuit fanatic la Ip și Treznea. În ziua de 9 septembrie 1940, în satul Treznea soldații horthyști au maltratată, apoi au asasinat 81 de persoane, români, și au dat foc la 27 de case sub pretextul că cineva ar fi tras din turnul bisericii asupra trupelor ungare în momentul intrării lor în sat. Un alt pretext, ca represalii pentru uciderea a doi ocupanți în noaptea de 13-14 septembrie 1940, la o săptămînă după cele întimplute, au fost măcelăriți peste 150 de români din comuna Ip, iar într-un cătun aparținător comunei Marca a fost exterminată o familie de slovaci compusă din 9 membri.

Situații similare s-au petrecut în Bihor, la Oradea, la Satu-Mare, Carei, Cluj etc. Descriînd tragica realitate de pe teritoriul cedat horthyștilor, istoricul maghiar Csátári Daniek, într-o lucrare a sa apărută în 1968, la Budapesta, cu titlul în traducere: **În vîltoarea timpului — Relații maghiaro-române, 1940—1945**, scrie următoarele: „Burghezia maghiară a înființat un stat polițist... unde oamenii nu aveau curajul să vorbească decît în șoaptă, unde nu exista dreptul la întrunire,

la organizare... Zi de acte de teroare conduc pe țărani țuri spre închisoare cerut zahăr și petiat lemne din pădure.

În astfel de condiții Maniu, într-o decizie Cluj, în 31 august să se lanseze o cîmpie de luptă a Partidului românesc împotriva sentinței de la Viena. A fost continuarea „măcelului” de la Viena, „Dictatul de la Viena” ca în vremurile triste clopotele tras tot timpul în urmă.

Și totuși, ce a fost Treznea? Și dacă a fost posibilă? Treznea violentă, făcută frumoașă — Sălajul — în durerii, al celor brațîșat numai în lespedzile reci ale...

De la v...

Documentele din veacul al XIV de existența bouri în satul Mic și de pe I. Dar în veacul început o altă tata vinătoare, vmeni, nu de bo dul sfînt. Nu cu cîini de vinătoare sălbatică cu ba la armă și cu și te ale fiarelor. Despre îndemîn de bouri din Ip tîn sau aproape cii de aici gîn colind, de „vina Dar despre vîn meni, mai cum vis apăsător ce mîntea omenia ză, trebuie să se pronunțe. Ne intra definitiv velor, în notițe diplomatice de oarece oamenii atunci, cite un cum scapă un sub tăișul coase dată într-un g mai sint. „Asa ca un fir de ia coasei”, mărtur bu Gheorghe, din Ip. Dar cînghe? E cel ca inimosului rom istorie din Ip, cipat la recone celor uciși. El

Memorandum către istorie

Două sate — martir

Ip

și

Treznea

Reportaj documentar de
VASILE VETISANU

Fotografii de ELENA GHERA

rau sute andarmii în lăncădă au u au tălor".

drag. Ura și hidoșenia urii au fost năpraznice. Așa cum nu s-au mai pomenit pe aceste locuri, de când se știe minte vechitoare de adevăruri. O mină de fanatizați, un grup de jandarmi ignoranți și orgolioși, un pluton de execuție format din soldați intunecați la suflet și la minte au ordonat sentința pentru cea dintii deschidere de ochi pe lume; au despicat cu baioneta pintecele mamelor ce trebuiau să nască; au aruncat oame-nii în gropile cu var nestins; au mutilat bătrînii și apoi le-au bătut drapelul românesc în cuie pe spinare, scoțindu-i dezbrăcați de-a lungul ulițelor. Cum de s-a putut? De unde își trag origi-nile astfel de apucături? Din care colț de univers, de unde din Europa? sau poate nu de aici, ci din stepele pustii? Ce înseamnă vandalismele de la Ip și Treznea? Cum de au fost posibile? Și iar ne întrebăm: de ce?

torii de bouri din Ip mierul măcelului

„D-a vinează-si d-un bour sur Cu coarnele dă d-aur“

(Colind din Ip)

vechi, omenesc dor de aitași și a-vele a-în- tre-

la rubrica: „Cine a declarat decesul? Călăii l-au urmărit sub numele maghiarizat: „Szirbus György“, căci și numele strămoșesc era schimbat și schilodit de vremelnica stăpînire. Schilodit și schimbat pînă și pe crucea

bric 1940, „rupindu-i și făcîndu-i flanduri“ pe cei mai muți, spune azi Scurtu Victor din Ip, care atunci avea 18 ani. Impuscăturile se auzeau prin sat. Pe fiecare uliță zbirniiau gloanțele. Nimeni nu dormea. Incepea măcelul de la Ip. Incepușe spre ziuă, atunci cînd se crapă zorile albe pentru fiecare muritor de pe lume, în mod egal, căci egali sint născuți pentru viață și egali în moarte toți oamenii. Atunci, ochii celor din Ip se închideau pentru totdeauna — 157 de români. Fiecare familie a fost ucisă sub streșina casei sale, în curtea ei, pe grămada de gunoi, în bațjocură și pentru ca să nu se vadă singele, după ce era chemată pe numele ei stilit. Întii au fost zmulse de lîngă soții, femeile, apoi tinerii, apoi copiii cei mici, zmircîndu-le viața între două lovituri de armă și gloanțe din plin. Atunci, la Ip, au murit nevinovații de un an, Butcovan Paula, cu aceeași sentință nelegiuită cu nr. 5238, a murit la aceeași vîrstă, și Butcovan Paulina, cu sentința nr. 1366. La vîrsta de doi ani neimpliniți, le-au urmat Bubo Rozalia cu sentința nr. 1357 și Medesan Eugenia, cu sentința nr. 1355. Apoi ceilalți, prinși în urgia măcelului dezlăntuit în noapte spre zori, ființe fără vî-nă, între 4 și 7 ani, ca Bubo Gheorghe, cu sentința nr. 1358, Drite Roza, cu sentința nr. 1296, Butcovan Vasile, cu sentința nr. 5237, pînă la fetele și flăcăii Bocean Florica, cu sentința nr. 1372, Crișan Ana, cu sentința nr. 5230, Medesan Iosif cu sentința nr. 1352, Lupui Vasile cu sentința nr. 1305, care n-au mai venit horind de la holde pe in-serat, ci au intrat în intunericul de veci, pregătîți de gloanțele ce le-au despicat vocea caldă. Așa a început masacrul, continuînd cu cei în floarea virstei, foști

le de 33 de ani cu sentința 1370, Haiduc Petru de 37 de ani, cu sentința nr. 1481, Medesan Mihai de 47 de ani, cu sentința nr. 1201; și apoi soțiile lor, Domnica, Floarea, Leontina, Anisia, și iar Floarea, și Ana și Maria, cu anii lor tineri peste care s-a prăvălit sentința crudă și rușinoasă, de ucidere. S-a mai întimplat un fapt, posibil să se întimple în orice loc de pe globul pămîntesc, ca și aici la Ip, anume, în zorii zilei de 14 septembrie trebuia să nască femeia Gheorghii Lontii. Scăpînd pe moment de sub scîlpătul gloanțelor, ea a încercat să meargă după moașă. Dar a fost numai o scăpare de moment, căci plutonul de execuție i-a replicat: „Nu-i nevoie. Vom asista noi la naștere“. Așa au făcut. Dar nu ca oamenii ce pot ajuta o suferință la naștere, ci zmulgînd copilul cu baioneta din pintecele mamei și tăindu-l așa cum tai un măr copt la vremea lui. Mama și copilul au murit. Neleguirea n-a putut fi măsurată cu măsură omenească. În străfulgerarea ultimei clipe mama nu și-a mai putut vedea copilul, iar acesta n-a mai ajuns să deschidă ochii lumii, nici să-i vadă pe călăi. Poate mai bine că nu i-a văzut. Numele copilului n-a mai putut fi declarat și nici scris de nici un extras de naștere, de nicăieri, de nimeni, iar călăii n-au mai dat nici un număr de sentință. Pofa de singe bruișe. În zorii zilei de 14 septembrie 1940, carele locuitorilor maghiari din sat nu s-au îndreptat la cîmp, la Gozu Mic sau la Podini să culeagă roadele, ci la casele românilor, să culeagă morții, din curțile lor. Așa cum culegi vreascurile rupte dintr-un stejar falnic, culegeau ici o mină, colo un picior sau încercau o descleștare de frați,

naționalizării au intrat în 1940 în capul infierbîntat al unui amiral fără marină, Horthy Miklos, ducînd la crime și torturi. Grofii și magnații l-au secondat și l-au sprijinit, cu toate că strămoșii lor au fost cîndva români, cu toate că într-o Conscriptie Iosefină din 1784 se arată că în Transilvania peste 70% din locuitori vorbeau „lingua valachica“, și cu toate că era vizibil că de la „cadoul“ primit în 1867, sub numele „dualismului puterilor“, pe același pămînt transilvan, granițele etnice naturale nu corespundeau cu granițele politice artificiale, impuse.

Oamenii de jos cu minte luminață și inimă dreaptă, nealterate de diplomații avantajoase au înțeles lucrurile de mai sus cu ființa lor, căci le-au trăit. Ei au înțeles și atunci, în august 1940, că o sentință dată peste noapte e ca un vis rău, care trebuie să dispară la lumina zilei. Numai că pînă să dispară peste noapte acest vis, au pierit, tot noaptea, oamenii nevinovați, femeile, fetele fecioare și feciorii satelor românești, copii ce abia gingureau în leagă-nul creat cu flori. La Treznea, peste Meseș, satul doctorului de renume Ioan Pușcaș, au fost uciși într-o singură noapte 80 de oameni. Preotul a fost răstignit de ușa bisericii. Alții uciși în drumul peste Meseș, lîngă via lor sau la marginea satelor vecine. De la băile din Zăuan au fost duși patru români în localitatea Camăr; printre ei era Bobotan Ioan, Pușcaș Ioan și Pintea Teodor, care au fost puși să-și sape singuri groapa, apoi un glonte iute al unui „civilizator milenar“ i-a aruncat pentru totdeauna în fundul gropii. Cei din Bobota, aproape tot satul, printre care și profesoara de azi, Ciocan Valeria, au fugit în păduri, spre Zalnoc, în toiul nopții, îngroziiți și speriați, ca

in ceasul de apoi. La Mălădia „honvezii“ horthyști îl căutau pe Ioan Mocanu, pentru a-l executa pentru vina prinsă în formula: „A fost primar sub românii“, adică după 1918, pînă în 1940. La Cosniciu, satul profesorului Costelaș din Simleu, au fost impușcați Vasile Roșanu, fratele primarului, Gheorghe Roșanu, de 82 de ani, Vasile Birș, Gheorghe Silaghi, Gheorghe și Alexandru Jurcuț, Dumitru Costelaș și soția acestuia Floarea, Gheorghe Pușcaș, căruia, înainte de-a fi impușcat, i s-au scos ochii, Ioan Tarța și alții, în total 16 persoane. Trupa horthystă era însoțită și de maghiari din Zăuan. La Cerișa au fost uciși patru evrei și doi slovaci, iar Balota Ilie din Marca, după ce a fost schingiuit în mod barbar, a fost impușcat în cîmp spre Zăuan, ca și Tap Dumitru, Gozman P., Ștefan Șumălan Ioan și alții alții. Nu se uită nimic. Nu se poate uita. Nu trebuie să se uite. Căci satele acestea Ip și Treznea, Giurtelec, Bobota, Moiad și Măieriste, Camăr și Mălădia, Dersida și Marca, unde de veacuri locuiesc autohtonii, au lîngă ele sate maghiare, cu Uileac, Zăuan, Sărmașag, Carastelec, cu oameni buni, ca Kelemen Iozsef, György Ferenc, Endre Lészlo, și alții care de veacuri s-au înțeles s-au știut înțelege între ei, oameni simpli și adevărați, respectîndu-și naționalitatea și limba omeniei, român sau maghiar. Își respectau unii altora pînă și sărbătorile cele religioase de peste an, astfel că dacă erau porniți la drum cu căruțele spre Simleu, la țîrg, făceau ocolul satului, apucînd prin alte direcții, ca să nu se destrame ceasul țîhnei și al sărbătorii celorlalți. Numai pactele și dictatele fanatice de peste noapte au putut semăna sămînta urii, atît de înverșunată. De aceea nu pot fi uitate.

În pădurea de la Ip...

„Cici-vară, cici-vară O să-mi cînti la primăvară?“ (Viorica Liscan, din Cizer).

e. Pădu-ite din-iri ase- e bouri, unde se l nevă- l Ip au evodale, e Gozu Somoș. a Ip, a, neier- i de oa- i colin- nici cu ătoarea ieschisă : gloan- de om. ătorilor rea pu- r prun- același răcîm“. le oa- t orice tortura tre- e și să nu pot e arhi- semnări u! De- scăpat o, așa bă de oți deo- ce nu t și u, b tăișul izi Săr- de ani, Gheor- ăduîn- orul de a parti- belelor n tabel

din cimitir. Le rămase timp și pentru asta. El, bătrînul de astăzi, de 79 de ani, i-a declarat morți pe Crișan Dumitru, de 35 de ani, cu număr de înregistrare, „sentință locală“, (așa s-a numit neleguirea), nr. 1314; pe Crișan Floare, de 29 de ani, cu sentința nr. 1313 și pe Crișan Ioan de 1 an, cu sentința nr. 1312, toate declarate în 1941. Cum a fost? Era prin 1936. Ca fiecare an, la Ip era serbată ziua de 24 ianuarie, ziua Unirii. Pentru aceasta a venit de la Șimleu, directorul Liceului „Simion Bărnuțiu“, dr. Ioan Ossian, cel care, în dragostea lui pentru țară și țărani, umbra în 1919; prin satele românești din jur și-i ruga pe oameni să-și lase copiii la școli. La intrarea sa în Ip l-au întimplat, în ținută de sărbătoare, călare pe cai, doi veri, Sărca Dumitru și Sărca Pavel, stră-stră-nepoții vinătorilor de bouri din Ip. Peste 4 ani, în septembrie 1940, ocupanții fasciști-horthyști, neavînd nici un pretext pentru a porni măcelul, s-au întors la ziua aceea de atunci, la sărbătoarea Unirii, de la Ip, din 1936. Așa au început persecuțiile. Urmările. Provocările. Apoi bătălie îngrijorătoare. Apoi măcelul. Nici un tratat internațional, nici un paragraf din acestea nu cuprînd sentințe de ucidere pentru manifestarea firească a sentimentului național, fie că e vorba de român, de maghiar sau de evreu. Dar la Ip, cele mai elementare drepturi umane, acelea de a rosti în limba nației tale, de a te ști legat de ai tăi, au devenit pretext de acuzare. Bătălie au început în seara zilei de 12 spre 13 septem-

soldați și luptători în primul război mondial, oameni dintre aceia care au pregătît înălțătorul moment al neamului, de la 1 decembrie 1918. Între ei era Hălmăjan Florian de 73 de ani, cu sentința nr. 4232, era Sirbu Vasile, de 74 de ani cu sentința nr. 1301, apoi Beretean Petre de 60 de ani cu sentința nr. 63, Bocean Ioan de 64 de ani cu sentința nr. 5616, și femeile lor, Maria de 64 de ani, cu sentința nr. 4231, Ana de 52 de ani, cu sentința nr. 62, apoi mai tinerii Cosma Gheorghe, de 48 de ani, cu sentința nr. 75, Bocean Vasile

prinși în ultima lor zvicnire de viață și uniți în moarte. Atunci, în acele zile de groază, primarul maghiar Bara Balint, din satul vecin Zăuan, s-a ridicat și a ripostat în fața nelegiurilor comise de călăii Baro Imre, Uihely și Farago István, la care, în secret, noaptea, s-a hotărît execuția. Au urmat persecuțiile îndreptate asupra celor ce „simpatizau cu românii“. Primarul din Marca, Petru Șumălan, acum de 84 de ani, era ascuns în păduri, dar cei șase copii ai săi au fost schingiuiți acasă.

Ce nu se poate uita

„Ura a fost numai în straturile de sus, hrănită de ziare, de cărți, și cultivată prin școli. Jos, oamenii care depun aceeași muncă se pot înțelege între dinși. Țăranul român și țăranul maghiar locuind același pămînt, cit sint lăsați în seama lor, fără ațîfări, due buna casă de odinioară.“

(N. Iorga. Contra dușmăniei dintre nații Românilor și Ungurii, 1932).

Teoreticeni abili, conți de ocazie, cu tendințe doctrinare, cu aproape un veac în urmă, aniversau un așa zis mileniu de stăpînire a teritoriului transilvănean, neputînd observa adevărul de mai sus, sesizat de marele Iorga. De fapt, nu era un mileniu de stăpînire, ci de abia 51 de ani, de la data începerii dualismului — 1867 pînă în 1918. De aceea, capetele grofilor și

conților maghiari s-au dezlăntuit cu atîta furie cînd li s-a ivit ocazia, vroidînd să inmultească în mod artificial un popor și să nimicească brutal o națiune. Do-vadă sint cei „patruzeci de paragrafi“ ai contelui Appony, care vroiau să asimileze și să maghiarizeze forțat și pietrele drumurilor, de la limba folosită în grădiniță pînă la legile Dietei. Legile draconice ale dez-

In primăvara ce a urmăit acelor cumplite zile de septembrie 1940, pe locul unde au fost îngropați eroii-martiri de la Ip și Treznea a crescut un gard viu. Nimeni nu i-a înfipt rădăcinile în pămînt. A crescut singur. Cîndva, pe locul gropii de la Ip, a fost o casă de gospodari, casa lui Sechereș Gheorghe, dar puțini mai țîn minte. Locul a devenit al crimei, în 1940. Nici despre acesta din urmă loc n-au avut voie să știe ceva tinerii. Pînă în 1944, locul a fost și a rămas netezit, ca și cum nu ar fi fost nimic în adîncuri. Numai că nici pămîntul n-a putut răbda nelegiurile pe care le acoperea. În anul acela, în 1944, era o groapă mare de apă în sat. Ploile s-au întezit de la o zi la alta. Atunci, dinspre cimitir, din locul unde au fost îngropați cei uciși, din locul netezit și fără nici o cruce sau un semn, a curs singele spre sat, în groapa mare de apă, înroșînd-o. A curs singele și la un an și la doi ani, pînă s-a anunțat o comisie la județ, la Zălau. Oficialitățile au luat în 1944 măsurile de rigoare, (pentru ultima dată), adică s-a făcut un loc pentru a se arunca iarăși var în groapa comună, ca să dispară orice urmă de singe. Numai că în clipa victoriei asupra fascismului, singele nevinovat a năvălit în conștiințele călăilor, mulți dintre ei fugind peste hotare, alții curmîndu-și viața, pentru a fi feriți de răspundere. După ce fasciștii-horthyști s-au retras, oamenii din Ip au pus într-o zi de septembrie 1944, o cruce de lemn pentru toți cei peste 157 de oameni îngropați acolo, cruce care se află acum în podul bisericii. Era toamnă. Pădurea de la Ip vuia în sentințele amintirii care re-veneau dureroase pentru cei cîțiva rămași în viață. Acum șapte ani, s-a pus acolo o altă cruce pe care urma să fie scris numele tuturor eroilor martiri de la Ip, cum cerea, an de an, Liviu Trușasiu, inimosul român. Astăzi, locul este împrejmuit cu gard de fier și căutat de toți care trec pe aici. Directorul școlii, același Porțanu, a făcut un adevărat recensămint al evenimentelor din septembrie 1940 la Ip. Lui i se datorează multe și preoților din jur, ca Ilie Vetișan, din Marca, și alții ce au

Retrospectivă '85

Un an de teatru

In general, un an teatral e un segment, artificial delimitat, dintr-un flux continuu: viața teatrului românesc. El poate avea însă și valoare exponențială, indicând coordonatele unui anume stadiu de dezvoltare a artei teatrale, a dramaturgiei. Să considerăm deci anul 1985, în care confluează de fapt perioade ale stagiunilor 1984/1985 și 1985/1986, drept un asemenea fragment de istorie teatrală românească și să încercăm a-i distinge liniile de forță.

În mare, s-ar putea spune că anul teatral 1985 se caracterizează printr-o activitate de ansamblu fără precedent. Teatrele au programat un număr mult mai mare de premiere comparativ cu stagiunile anterioare. Lucrul se explică printr-o reală modificare de optică privind modul în care instituția de spectacol se implică în procesul muncii, modul cum este apreciat și finalizat efortul individual și colectiv, vizând o calitate superioară, corespunzătoare exigențelor stadiului de dezvoltare a societății noastre. Într-un cuvânt, ideea de eficiență, de rentabilizare, a început să dea roade în acest an în domeniul teatrului, conducând la soluții noi, tot mai mult așezate din rîndul celor cu acoperire artistică.

Este de subliniat în mod deosebit prezența piesei românești, clasice și contemporane, în repertoriile teatrelor. Fiind tot mai mult programată la public, se mijlocește astfel în chipul cel mai adecvat influența profund modelatoare a artei dramatice. A te interesa în primul rînd de cultivarea valorilor proprii este un semn de încredere în forțele proprii de creație, în capacitatea proprie de a ne defini și raporta la tot ceea ce se înfăptuiește în acest domeniu pe alte meridiane. Nu este însă mai puțin adevărat că „oferta” dramaturgilor nu este totdeauna pe măsura așteptărilor. Lucrările dramatice de referință, de autentică valoare, care să se racordeze tematic în primul rînd la momentul contemporan românesc, care să găsească modul specific cel mai persuasiv de a transmite publicului ideile definitorii ale acestui timp se fac încă așteptate. În ciuda numărului mare de texte așezate pe scenele țării, trebuie să recunoaștem că în prea puține cazuri reușita artistică a fost asigurată. Producția de lucrări pe teme minore, nedefinitorii, desprinse de locul și timpul pe care ar trebui să le illustreze rămîne încă nedorit de numeroasă. În aceste condiții, critica de specialitate dobîndește un rol de mare răspundere, acela de a impune

numai și numai valoarea, cu precădere cea autohtonă, de a contribui efectiv la maturizarea dramaturgiei actuale.

În acest domeniu, extrem de important, al creației dramaturgice originale, aflăm de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste că s-au lansat comenzi membrilor Uniunii Scriitorilor în colaborare cu alte organisme ale vieții social-politice (U.G.S.R., C.C. al U.T.C.) și că au demarat o serie de concursuri tematice. Au fost și vor fi marcate astfel evenimente majore din viața patriei și poporului nostru: aniversarea a 40 de ani de la istoricul act al Eliberării (Operațiunea Delta, de H. Lerian, Povestea unui erou, de D.R. Popescu, Jocul umbrelor vii, de Tudor Popescu), aniversarea a 200 de ani de la răscoala condusă de Horea, Cloșca și Crișan (Execuția se repetă, de M. Vaida, Roțile, de Dominic Stanca, dramatizare), Congresul al XIII-lea al partidului (Scrisoare de departe, de E. Busuioceanu, Martorii sînt de față, de Virgil Stoienescu și D. Săraru, Trestia gînditoare, de Teodor Mănescu), Anul Internațional al Tineretului (Studentii, de M. Duțescu), aniversarea a 65 de ani de la fîurirea Partidului Comunist Român, Anul Internațional al păcii. 600 de ani de la consolidarea Țării Românești ca stat în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn (Moștenire pentru viitor, de C. Pricopie) etc. S-au scris de asemenea o serie de piese de teatru inspirate direct din viața oamenilor muncii din zilele noastre (Pînda, de I. Bălan, Iubirea de-o viață, de Platon Pardău), din viața și lupta eroică a clasei muncitoare, a secretarului general al partidului (Martor și judecător, de I. Bălan, Primăvara eroului, de E. Poenaru) etc. Din această lăudabilă emulație și competiție, anul teatral 1986 va avea de cîștigat, reușind să echilibreze repertoriile teatrelor în sensul celor mai noi cerințe exprimate de către conducerea de partid și de către alte foruri competente.

Am cerut, în cele ce urmează, părerea mai multor oameni de teatru, precum și a unor spectatori, fără să ambiționăm un sondaj de opinie propriu-zis. În intenția noastră a fost realizarea unei imagini de ansamblu asupra anului teatral trecut, cu referiri mai atente asupra spectacolului cu piese românești. Conlocuții noștri au lărgit uneori aria discuției abordînd, pe scurt, și unele probleme de principiu, evident în formula condensată a unui răspuns de anchetă.

Dabija și Oh, les beaux jours la Teatrul Bulandra, un spectacol care s-a repetat în 1985 și a cărui premieră a avut loc la începutul lui 1986. „Clasamentul” meu are, evident și o doză de subiectivitate, pentru că e vorba, în unele din aceste spectacole, și de foști studenți ai mei, pe care-i urmăresc cu mare interes și pe care-i văd și cu ochiul aspru al profesorului, dar și cu cel (poate și mai aspru!) al colegului. Tot în contul lui 1985 trebuie pus și spectacolul Teatrului de Tineret din Piatra-Neamț cu piesa lui Karol Capek. R.U.R., pe care însă nu l-am văzut încă.

— Ce a însemnat pentru activitatea dumneavoastră 1985?

— A fost un an obișnuit. Am pus în scenă trei spectacole, de factură foarte diferite, ceea ce e și dificil, dar, în ultimă instanță și odihnitor. S-ar număra aici Doamna cu camelii, la Teatrul Mic, Cerul inselat deasupra noastră, de Ecaterina Oproiu, tot la Teatrul Mic și Visul unei nopți de vară la Teatrul din Bersheba. Dacă în Doamna cu camelii am încercat să compun și un spațiu cultural, în care melodrama propriu-zisă să capete sensuri mai adecvate modului de a simți al spectatorului contemporan, de Cerul inselat deasupra noastră m-am legat și altfel. În această poveste a unui cuplu aflat în situația altă de posibilă, de frecvență a unei crize la o anumite vîrstă, am căutat expresia cea mai netă, cea mai percutantă a adevărului relațiilor dintre persoane. Așa cum a ieșit, spectacolul reprezintă ceva aparte și pentru cei doi interpreți. Valeria Seciu renunță aici la personajul ei ambiguu, enigmatic, Ștefan Iordache ieșe și el din pielea de duritate și etudătenie a personajelor lui obișnuite. Amindoi compun pe scenă doi oameni eliberați de orice convenții, față în față cu propria lor dramă, încrîncenți în aflarea unei soluții. E o piesă de mare combustie psihologică. În construirea spectacolului, a contat probabil simțitor și faptul că atît eu cit și cei doi interpreți avem vîrste apropiate între noi și față de personajele Ecaterinei Oproiu.

Aș mai vorbi despre un lucru început în 1985 și care se va finaliza în această primăvară: e vorba de repetițiile cu Dimineața pierdută, o dramaturgie după romanul Gabrielei Adameșteanu. Cartea m-a interesat în mod deosebit, ca meditație profundă și responsabilă asupra timpului, a destinului uman, a destinului acestui popor. Cu excelența trupă de la Bulandra, sper să reușesc un fel de saga a unei familii cu destin exemplar. De ce o dramaturgie în locul unei piese originale? Nu mi-am pus problema. Romanul Gabrielei Adameșteanu mi s-a părut scenic, m-am apropiat de el cu mare interes și sper că va ieși un lucru bun. În locul lui aș fi putut avea, firește, și revelația unei piese originale. N-am avut-o. Cel puțin nu pentru această stagiune.

O actriță — IRINA PETRESCU

Moment bun al dramaturgiei

— Care credeți că a fost dominantă anul teatral 1985?

— Greu de spus, cită vreme este vorba despre cîteva zeci de premiere și mult mai multe spectacole continuate din stagiunile precedente. Și încă mai greu de spus fiindcă nu m-aș putea lăuda să fi fost cel mai consecvent spectator. Dar dacă e să răspund ridicîndu-mă deasupra bilanțului foarte concret, m-ar tenta să spun că dominantă anulul care a trecut este treptata „recucerire” de poziții în favoarea actorului. Multă vreme, regizorul a fost acela care a „înut hăturile” spectacolului. De altfel s-a și vorbit îndelung și nu fără îndreptățire despre primatul regiei. Iată însă că, în ultima vreme, actorul își redobîndește fireasca importanță, făcînd ca anumite spectacole de mare succes să se lege în primul rînd de numele interpretului și abia în al doilea rînd de al regizorilor. Nu vreau să spun cu aceasta că ar fi scăzut forța creatoare a regizorilor noștri (sau poate?...), ci că s-a ajuns la un echilibru de maturitate a

artei teatrale și că se conturează o garanție de interpreți valoroși, de care teatrul românesc avea în mod cert nevoie.

Ceea ce mi se pare încă și mai interesant este că multe dintre aceste spectacole de actor, să le zicem, sînt prilejuate de texte dramatice românești. Fenomenul este și el fără precedent și e de natură să semnaleză că ne aflăm într-un moment bun al dramaturgiei noastre. Nici un bilanț al anului '85 n-ar putea să nu considere drept spectacole de prima linie valorică Acești ingeri triști, de Dumitru Radu Popescu, la Teatrul Nottara, cu Dana Dogaru și Horațiu Mălăele, Cerul inselat deasupra noastră, de Ecaterina Oproiu, la Teatrul Mic, cu Valeria Seciu și Ștefan Iordache, Noțiunea de fericire, de Dumitru Solomon, Anchetă asupra unui tinăr care n-a făcut nimic, de Adrian Dohotaru, sau Răceala, de Marin Sorescu, ultimele trei, la Teatrul Bulandra. Îmi pare rău că n-am putut vedea un spectacol al Teatrului de Stat din Cluj-Napoca

despre care am auzit numai lucruri bune — Omul cu mîrsoaga, de G. Ciprian, în regia lui Mihai Măniușiu. În afara acestui ultim exemplu, e vorba, cum se vede, de dramaturgie contemporană. Spuneam că ne aflăm într-un moment bun al acestui gen literar pentru că, iată, — o spun în primul rînd din perspectiva profesiunii mele — piesa românească oferă în sfîrșit actorului partituri complexe, hrănite de conflict scenic autentic, personaje credibile, probleme profund umane, care să asigure nu numai participarea actorului față de rol, dar și pe a spectatorului, care se regăsește în universul scenic.

A existat, e drept, într-o vreme, o anumite rezistență față de

piesa românească, în special față de cea de actualitate. Ea a fost însă neutralizată tocmai prin asemenea spectacole de valoare, în care s-a văzut că e mai simplu și mai eficient să gîndești româneste decît altcumva. Nu fac nici un fel de demagogie și n-am să susțin că trebuie să se rărească titlurile din literatura universală. De altfel un spectacol de excepție al anului care a trecut, desigur cel mai bun, a fost Livada cu vișini, de Cehov, în regia lui Gheorghe Harag, la Teatrul de Stat din Tirgu-Mureș. Acolo, regia și interpretarea merg într-un consens rar, aducînd reușita pînă în pragul perfecțiunii.

O regizoare — CĂTĂLINA BUZOIANU

Trei spectacole și un „clasament” de suflet

— Care sînt spectacolele care v-au reținut atenția în anul care a trecut?

— Nu știu dacă alegerea pe care o fac acum este singura posibilă. Am mai puțin în

mintea anul teatral 1985 și poate ceva mai bine stagiunile din care se constituie. Am impresia totuși că pe primul loc într-un asemenea „clasament” n-ar putea să nu stea Hamlet, în regia lui Alexandru Tocilescu, Scapino, în regia lui Alexandru

Un succes al Teatrului Mic din București: Doamna cu camelii

Un director de teatru — SILVIU STĂNCULESCU

Piesa românească are publicul ei

— Stimate Silviu Stănculescu. Teatrul de Comedie este una din instituțiile devotate dramaturgiei românești. S-au jucat aici, de-a lungul timpului, piese de mare succes, în interpretări memorabile. Ce a adus anul 1985 acestei scene foarte îndrăgite de către public?

— Ca aproape fiecare an teatral, 1985 a adus scenei noastre două premiere, dintre care una pe text românesc: este vorba despre piesa lui Tudor Popescu O lume nebună, nebună, nebună... Și iarăși, ea de fiecare dată, alegerea a finalizat o deliberare colectivă. În Teatrul de Comedie, repertoriul se hotărăște în comun. Nu numai din spirit democratic, ci și pentru că, neavînd în schemă regizori, pentru fiecare text noi trebuie să gîndim posibile distribuții, pentru a vedea dacă piesa se potrivește trupei. Au fost cazuri în care mie, ca director, mi-a plăcut poate o piesă oferită de un autor sau altul, fără să placă însă

și colegilor mei ori secretariatului literar. Evident, a contat părerea majorității. Nu fac aici declarații de principii, ci încerc să arăt că alcătuirea unui repertoriu teatral este o activitate de cea mai mare însemnătate și care nu se poate dispensa în nici un moment de acceptul trupei, de participarea afectivă a viitorilor interpreți vizavi de text.

Primim în fiecare stagiune numeroase oferte. De la dramaturgi consacrați, cu care am mai colaborat eventual, de la dramaturgi de renume care ni se oferă pentru prima dată sau chiar de la debutanți. Nu avem prejudecăți în această privință. Ceea ce ne interesează este, evident, calitatea. Or, cînd e vorba de comedie, tentația sarjilor ușurele, a poantelor care să surnească risul și atîta tot este destul de mare. Pentru a fi pus în scenă la teatrul nostru, nu e suficient ca un anumit text dramatic să fie comedie. Aș face, dacă mi se îngăduie, un reproș colegial

O viziune modernă a lui Despot Vodă de Vasile Alecsandri pe scena Teatrului Național din București

scriitorilor dramaturgi care uită uneori că noi ne numim totuși Teatrul de Comedie și avem „in dotare” această trupă, în acest moment și că, deci, orice piesă de teatru, ca să ne rețină atenția, trebuie să țină seama de „datele problemei”. Pe această scenă s-a jucat, în timp, și Brecht, dar și Cehov, și Caragiale, dar și Marin Sorescu sau Iosif Naghiu. Nu e vorba deci despre unilateralizare, ci despre o adecvare, la care am și ajuns de multe ori prin colaborarea cu autorul, înainte sau în momentul în care piesa a început să fie montată.

Mi se pare oportună sublinierea pe care o facem cu acest prilej în legătură cu dramaturgia originală românească. Experiența ne-a dovedit că spectacolul cu piese din această categorie își are publicul lui, numeros, entuziast, de bună calitate, pretentios chiar, așa zice. Am organizat multe dialoguri cu spectatori după câte o premieră și am avut întotdeauna multe de învățat. Așa se face că avem spectacole cu piese românești care în anul de treisprezece ani (Preșul,

de Ion Băeșu) și, respectiv, zece ani (Măseala de minte, de Corneliu Marcu).

Anul care a trecut este, desigur, unul foarte consistent din punct de vedere teatral. În ce mă privește, fiind nu numai director, dar și — dacă nu cumva în primul rând — actor ajung mai rar în sălile de spectacole ale altor teatre, iar în provincie, foarte sporadic. Nu m-am încumeta să fac clasamente. Nu pentru că așa fi genul prudent (nici nu sint !). Aș zice doar că Hamlet și Scapino au îndreptățit, în parte, așteptările, fiind două spectacole de referință. Amindouă marchează de fapt prima parte a stagiunii 1985/1986, ceea ce ne îndeamnă să sperăm într-un an teatral (1986) deosebit. La Comedie, pe lângă piesa lui Tudor Popescu, anul 1985 a însemnat și începerea repetițiilor cu Sfântul Mitică Blajinu, de Aurel Baranga, un spectacol care se anunță de succes, precum și noua montare cu Arma secretă a lui Arhimede, de D. Solomon, pregătită în vederea unui turneu la Salonic.

Un cronicar dramatic — NATALIA STANCU

Eveniment principal? Sețea de teatru!

— Sfată Natalia Stancu, sintetizată din cronicarea dramatică cea mai conștiincioasă. Mă refer la prezența dumneavoastră în sălile de teatru ale țării, în urmărirea fenomenului teatral în genere. Cum ar arăta un succint bilanț al anului 1985?

Marile spectacole memorabile, de referință n-au lipsit din bilanțul anului teatral 1985. Livada cu vișini la Teatrul Național din Tg. Mureș (secția română), în regia lui Gh. Harag și scenografia lui Romulus Feneș — montare care a relevat în piesa lui Cehov dincolo de dramă ori de satira morală, socială, un discurs existențial — a fost primită cu unanimitate entuziasm. Hamlet la Teatrul „Bulandra” a fost și este încă viu disputat. Spectacolul în regia lui Al. Tocilescu, avându-l pe Ion Caramitru în rolul titular, implică, desigur, semne de întrebare, și chiar unele obiecții, dar rămâne un spectacol incitant, neliniștitor, cu idei și rezolvări interesante, cu scene antologice, cu străluciri interpretative — în marea linie a teatrului românesc din ultimele decenii.

Afișul anului trecut a inclus numeroase alte creații scenice de elevată tinută artistică. În virful clasificării mele: Cerul instelat deasupra noastră de Ecaterina Oproiu, pusă în valoare inspirat, cu talent și dăruire de Valeria Seciu, Ștefan Iordache și regia Cătălina Buzoianu, la Teatrul Mic și transfigurată cu dramatism sobru și la Brașov. Aș alătura acestei piese românești de actualitate o piesă clasică într-o judicioasă viziune modernă, preocupată de tematica politică: Despot Vodă la Teatrul Național din București (regia: Anca Ovanec, cu: Ovidiu Iuliu Moldovan și cu Mircea Albulescu — surprinzător în Ciubar Vodă).

Finala Festivalului „Cintarea României” (care implică la nivel de concurs național întrecerea versiunilor scenice ale unor piese originale, mai ales de actualitate), aniversările noastre istorice a căror omagiere a con-

stituit, un punct important în programul teatrelor, centenarul Liviu Rebreanu și centenarul Mihail Sorbul — au prilejuit, de asemenea, montări remarcabile. La teatrele naționale din Iași, Timișoara, Craiova, Cluj-Napoca, la Galați și Brăila, la Satu Mare, Arad etc. au văzut lumina rampei lucrări mai vechi ce și-au confirmat valoarea în timp, sau cu texte mai noi semnate de Horia Lovinescu, Teodor Mazilu, D.R. Popescu, Paul Everac, Tudor Popescu, Titus Popovici, Teodor Mănescu, Dumitru Solomon, Iosif Na-

ghiu, Ion Băeșu, Mircea Brădu, I. D. Șerban, Eugenia Buiușoceanu, Mircea Marian și alții. Cu puțin înainte de încheierea anului, Naționalul bucureștean programa o premieră absolută cu o piesă de Ion Brad, iar I.A.T.C. repunea în atenție Miorița de Valeriu Anania, text de referință pentru prelucrarea originală a surselor folclorice și mitice autohtone.

Pe afișul teatral au figurat deci spectacole de teatru politic și de teatru istoric, de dezbateră morală și de meditație filozofică, piese realiste și parabole.

ment al anului rămâne după mine sețea de teatru a publicului, publicul care a urmărit cu deosebit interes, cu exemplară solicitudine manifestările „colocviilor” teatrale de la Timișoara, Galați, Piatra Neamț, care validând uneori, e drept și texte dramatice mediocre, a optat în genere pentru spectacole de calitate; care, mai ales la București face ca montări precum Doamna cu camelii la Mic, Acești îngeri triști la „Nottara”, să se joace „cu casa închisă”; care angajează bilete la Hamlet cu două, trei luni în avans.

zate estetic, urmărind deopotrivă mobilizarea intelectuală și emoțională a auditorului.

Cu gândul la acest public: forțele artistice de care dispun teatrele noastre ar trebui și mai bine fructificate. Căci iată, puține au fost rolurile de eroi contemporani, reprezentativi pentru vocația revoluționară a omului nou — pe care i-am întâlnit pe scenele noastre. Căci iată: șansele date marilor noastre artiști din toate generațiile (și cind spun șansa mă gîndesc mai ales la roluri generoase de eroine reprezentative ale actualității) au fost și mai mici. Căci iată: dacă tinerii regizori au avut în acest an al tineretului rezultate bune, mulți dintre regizorii de teatru consacrați ai generației de mijloc au lucrat puțin, cu randamente profund inegale. Tipurile de spectacole pe care le-au propus au îmbrățișat un evantai destul de sărac, experiențele artistice pe care le-au făcut au fost destul de rare și nu întotdeauna suficient de bine susținute.

Un dramaturg — TUDOR POPESCU

Contăm pe a doua parte a stagiunii

— Cum apreciați „recolta” dramaturgică a anului '85?

O discuție despre situația dramaturgiei în stagiunea ce se desfășoară, s-ar putea să fie prematură, deoarece tocmai piesele inedite, care i-ar modela specificul profilului, încă n-au apărut în număr suficient de mare. Spectacole interesante s-au ivit. Pe piese clasice din dramaturgia universală sau românească, în cea mai mare parte. Dar cum stăm cu dramaturgia? Ce piese inedite, care să stîrnească interesul prin valoarea artistică și ideatică au apărut?

Aici, lucrurile cred că stau mai puțin bine. Dramaturgii importanți nu au ieșit încă pe scenă cu piese noi care să-i reprezinte. Cu mici excepții. D.R. Popescu e jucat la Craiova („Paznicul de la depozitul de nisip”), cu o piesă ce aud că este interesantă. Paul Everac e jucat cu o piesă de idei la Teatrul „Nottara”, dar prea puțin pentru puterea lui de creație. Nu mi se pare că sînt reprezentate, în raport cu posibilitățile, în această primă parte a stagiunii, dramaturgi importanți: Sorescu, Băeșu, Mănescu, Iacoban, Solomon, Chic, Tărchiș și alții. Rămîne să-i așteptăm în partea a doua a stagiunii. E o situație de fapt.

Cred că a doua parte a stagiunii se anunță mai interesantă din punctul de vedere al piesei inedite, raportul dintre piesele clasice și cele contemporane se va inclina spre acele opere dramatice care dezbate problemele noastre existențiale, care încearcă un răspuns la dificultățile ce se ivesc în rapida construcție a societății socialiste în țara noastră.

Anchetă realizată de TANIA RADU

Prin telefon, ne împărtășese opțiunile lor:

DUMITRU SOLOMON

Într-o ordine absolut aleatorie, m-aș opri la următoarele spectacole:

● D-ale carnavalului — Teatrul Național din Tg. Mureș. Regia, Mircea Cornișteanu. O imagine plină de fantezie a piesei lui Caragiale, în linia celor mai bune montări caragieliene.

● Avea două pistoale cu ochi albi și negri — Teatrul de comedie, regia, Grigore Gonta. O formulă de teatru în care spiritul ludic se confirmă din plin.

● Noțiunea de fericire — Teatrul Bulandra. Regia, Valeriu Moisescu. Virtuozitate regizorală și interpretativă la granița labilă dintre comie și grav.

● Hamlet — Teatrul Bulandra. Regia, Al. Tocilescu. O viziune lucidă a confruntării teatru-viață, ca dezvoltare a ideii shakespeariene: teatru — oglindă a lumii.

● Cerul instelat deasupra noastră, la Teatrul Mic, regia, Cătălina Buzoianu. Excepțională demonstrație de talent actoricesc, pe un text de reală forță dramatică.

● Bărbierul din Sevilla — Teatrul Giulești. Regia, Dinu Cernescu. Vervă scenică, desen regizoral subtil.

● Jocul dragostei și-al întâmplării — Teatrul dramatic Ploiești. Regia, Dragoș Galgoțiu. Viziune barocă de o plasticitate remarcabilă.

● Cetățeanul invizibil — Teatrul dramatic Galați. Regia, Victor Franz. Rîsipă de fantezie regizorală scripitore, angajament total al trupei.

● Revelion la baia de aburi — Teatrul dramatic Constanța. Regia, Dominic Dembinski. Potentarea inteligentă a fondului amar al piesei.

De asemenea, regret a nu fi văzut încă Livada cu vișini, în regia lui Gheorghe Harag, la Teatrul Național din Tg. Mureș, Doamna cu camelii, la Teatrul Mic, în regia Cătălinei Buzoianu, Conu Leonida față cu reacțiunea, în regia lui Dragoș Galgoțiu, la Teatrul dramatic din Ploiești, Paznicul de la depozitul de nisip, în regia lui Mihai Manolescu, la Teatrul Național Craiova, R.U.R. în regia lui Alexandru Dărie, la Teatrul tineretului din Piatra Neamț, Cerul instelat deasupra noastră, în regia lui Mircea Marin, la Teatrul dramatic din Brașov.

Prozatorul și dramaturgul PLATON PARDĂU a ales dintre spectacolele bucureștene ale anului trecut („N-am văzut decît spectacole bucureștene”) Hamlet, la Teatrul Bulandra, Cerul instelat deasupra noastră, la Teatrul Mic și D-ale carnavalului (regia, Sanda Manu) la Teatrul Național „I. L. Caragiale”.

De asemenea: sub semnul dialogului artelor și al sincretismului lor teatral a sporit numărul spectacolelor de poezie ce au inclus și expresive evoluții muzicale și coregrafice. Exemple în acest sens au oferit teatrele din Tg. Mureș, Satu Mare, Teatrul Mic, Teatrul „Bulandra”, dar un adevărat model rămîne — prin frecvența, consecvența și varietatea activității „Studioului de poezie” — teatrul condus de scriitorul Ion Brad.

Cel mai impresionant eveni-

Cu gândul la acest public ar trebui cumpănită mai judicios proporția dintre comedia bună (gen ce cunoaște o creștere cantitativă spectaculoasă nu întotdeauna asociat exigenței valorice cuvenite) și piesa de dezbateră gravă, responsabilă a problemelor omului contemporan.

Cu gândul la acest public: textele propuse de scriitori și adoptate de teatre ar trebui să fie și mai substanțiale, mai implicate în frământările omului contemporan și superior finali-

Din fotoliul spectatorului

● Am văzut nu demult spectacolul de la Teatrul Lucia Sturza Bulandra cu Hamlet, în regia lui Al. Tocilescu. Mi se pare una din reușitele ultimilor ani. Este interesant că regizorii noștri se apropie tot mai mult de literatura dramatică a lui Shakespeare. Este o probă pentru priceperea lor, dar și pentru calitatea publicului. Or, a obține un bilet la Hamlet este o adevărată performanță. M-a impresionat foarte mult felul în care acest spectacol aduce povestea prințului Hamlet în zilele noastre, printr-o interpretare firească, tulburătoare. Astfel, semnificațiile teatrului shakespearian își probează eterna valabilitate. (Marius Stoian, proiectant).

● Dintre spectacolele anului trecut pe care le-am putut vedea, aș alege Nu, nu regret nimic, de la Teatrul Giulești, în primul rînd pentru patetismul interpretării. Destinul marii cîntărețe care a fost Edith Piaf este prezentat aici cu mult har. Aș vrea să adaug însă că aș fi foarte bucuroasă să văd pe scena Teatrului Giulești sau altunde în capitală un spectacol asemănător despre marea noastră cîntăreță Maria Tănase. Din cite știu, biografia ei este foarte bogată și interesantă și sînt convins că ar putea deveni un personaj pe scenă. (Marin Ardeleanu, funcționar).

● Pentru mine, spectacolul anului a fost Cerul instelat deasupra noastră, de la Teatrul Mic. Cu ani în urmă, o piesă cum era Nu sînt Turnul Eiffel s-a jucat luni de-a rîndul cu casa închisă, cum se spune. Iată că și această nouă piesă de Ecaterina Oproiu este o surpriză la fel de plăcută. Felul în care stie ea să pună în replici realitatea așa de complicată, de intimă a relațiilor din cuplu mi se pare absolut magistral. Teatrul Ecaterinei Oproiu este adevărat, emoționează tocmai prin aceea că noi spectatori ne recunoaștem uneori în personajele de pe scenă și sîntem ajutați să găsim soluții pentru unele din frământările noastre interioare. În plus, interpretarea de excepție pe care o dau personajelor Valeria Seciu și Ștefan Iordache — doi actori de prima mînă, mult îndrăgiți, atrag publicul și transformă piesa într-un spectacol rar. Întimplarea face că, brașovean fiind eu de cîțiva ani, am putut vedea

și acolo, la Teatrul Dramatic, o altă montare a piesei acesteia. Spectacolul este bun, la fel de bun, fiind însă cu totul și cu totul altceva. Am ajuns astfel la concluzia că a fi spectatorul unui singur teatru e foarte frumos, e o dovadă de fidelitate, dar e constringător. Aș propune deci ca teatrele să facă mai multe turnee să putem cunoaște și nivelul actorilor și regizorilor din alte orașe ale țării. (Silviu Moșoiu, inginer).

● Vin adesea la Teatrul de Comedie, dacă găsesc bilete. În anul trecut mi-a plăcut aici foarte mult spectacolul O lume ne bună, ne bună, ne bună... Ca și alte piese de Tudor Popescu, această piesă vorbește despre oameni ai zilelor noastre, despre problemele lor, satirizînd unele defecte cu mult haz. Mă bucur întotdeauna cînd reușesc să revăd actorii de la Comedie, pe care-i consider dintre cei mai buni. (Virginia Bulat, muncitoare).

● Mi-e foarte greu să aleg un singur spectacol din anul 1985. Sînt un spectator de teatru destul de entuziast — atît cit pot să-mi pun în valoare entuziasmul, procurîndu-mi bilete. La Teatrul Național, unde merg mai des, mi-a plăcut Despot-vodă, unde Ovidiu Iuliu Moldovan face un rol emoționant și Iubirile de-o viață, de Platon Pardău mi se pare o piesă de al cărei subiect mă simt legat într-un fel, fiind eu un părinte cu stagiul destul de îndelungat. Mai sînt și alte piese interesante. Dacă m-aș gîndi mai mult, aș pomeni de pildă interesantele spectacole de poezie de la Teatrul Nottara, unde am văzut și Acești îngeri triști, un spectacol foarte dur, dar foarte frumos, în care am ajuns să prețuiesc foarte mult doi tineri actori: Dana Dogaru și Horațiu Mălăele. (Onu Pavel, maistru).

● Spectacole ale anului '85? Hamlet, Doamna cu camelii, Avea două pistoale cu ochi albi și negri. (Antonia Murărescu, elevă).

● Am avut prilejul să văd un spectacol al Teatrului din Suceava, aflat în turneu la București, cu piesa Deșteptarea primăverii, de Wedekind. Fiind vorba de actori foarte tineri, dintre care unii sînt deja foarte cunoscute din filme, mi se pare că acest nou teatru a început foarte bine. Cu această piesă, destul de dificilă, trupa suceveană a demonstrat că se pregătește de o carieră deosebită. (Cornelia Popovici, studentă).

Atelier literar

de G. Dumitrescu

Vicentiu Vancea : Auspicii favorabile, in exercitiile dv. lirice, pline de sinceritate si prosperitate, chiar dacă expresia e uneori prea laxă, diluată, prea frustă, insuficient de abilă si nuanțată, etc. (lucrurile care se cistigă in timp, odată cu experiența, in general). Cele mai reușite ni s-au părut: „Actualitate”, „Descoperire”, „De ce să?”, „Conflict”, „Astenie”. Ar trebui să ni le retrimiteți dactilografiate (însoțite eventual și de altele de același nivel).

W. Kramps : Dincolo de glumele, mai mult sau mai puțin amuzante, inghesuite metodic in scrisoare (ca într-un fel de raport!), o pagină salvează situația: „Si pentru că era senin”. (Ceva, și in „La fără” — nu se pune poanta in titlu, țineți minte! — care mai suferă pe ici pe colo: vers 4 strofa 2, confuz, hurducat; vers 4, strofa 3, largă coadă de pește, banalitate...), „Merge”, oarecum, și „Poema”, ușor pestrită și clătinată, ca și, de altfel, „Între cai” (Pentru una din ele, sint șanse să luați un premiu, din oficiu!).

D. — A. Anescu : Nu e rău, pentru început, desi rigooarea și „sonorul” versificației (nu întotdeauna adecvată) aduc și o incercătură convențională, indezirabilă. Rămın, totuși, prea puține textele trimise, pentru o concluzie definitivă. Revenții.

Laurențiu Speranța : Par să se ivească, pe ici pe colo, unele semne de progres (nu însă acolo unde dulțegăriile și banalitatea dau buzna cu „florițele” lor!). In ultima vreme, ați declarat un adevărat bombardament de plicuri și manuscrise, dar contribuția valorică rămıne, din păcate, aproape derizorie: cîteva pagini cu unele semne promițătoare („Domnule Eminescu”, „In fiecare zi”, „Capelmaistrul”, „Osia”, „Cert este că” — pentru metafora finală). E clar că scrieți prea mult, prea diluat, fără o concentrare și supraveghere adecvate. Pe viitor, un plic, o selecție severă, o dată pe lună.

Adela Sasu : Sinteti nestatornică și cedați foarte ușor! Porniți cu un gând și-l pierdeți repede pe drum, orice rimă nouă care vă iese in cale vă „sucește capul” și nu mai știți nici de unde ați plecat, nici ce-ați vrut să spuneți... Fiecare text repetă, uimitor, aceeași traiectorie alandala, fără sens și fără nici o legătură cu poezia. Câci pe Eminescu, Arghezi, Blaga, Barbu, se vede treaba că nu i-ați citit, deși ziceți că vă plac „la nebunie”, că altfel ați fi reușit să aflați măcar, cum arată și in ce constă o poezie! (Progresele despre care vorbiți, presupunind că ar exista, noi n-avem cum să le înregistrăm, de vreme ce, după cum singură ne in-

formați, scrisorile dv. sint semnate, de fiecare dată, cu altă „denumire” (sic!).

Mihai Chertic : E o confuzie. Răspunsul la care vă referiți (cu „frunzele arse”) era destinat Mariei Chertic. Pe dv. nu vă cunoaștem. Versurile trimise acum sint slabe, nesemnificative.

Dan T. Popa : Versurile sint de nivel modest, fără perspective. Dar, judecînd după scrisoare, s-ar putea să existe o șansă în proză (pentru început, desigur, ceva autobiografic, o povestire... Merită să încercați!).

Melania — Iasi : Scrieți prea mult, prea grăbit, superficial, și astfel textul se umple de vorbe inutile, fără legătură cu „tema” aleasă, de banalități, și, cum le ziceți dv., „aiureli”. Sint însă și alte aspecte. O idee relativ nouă se ivește, de pildă, in „Răspundeți” (dar de ce „de burlac”? — in altă parte n-ar fi la fel?). In „Cinii vagabonzi”, o notă bună pentru organizarea și concentrarea textului (deși nu prea original) ca, de altfel, și in „Aiureală” (insuficient adîncită, însă, și, din această cauză, terminată oarecum provizoriu și... literal (cazul relatat nu sugerează, de fapt, un simplu sărut, ci ceva mai mult...)). Aceste texte enumerate arată că puteți scrie și altfel decit ziceam la început: celelalte concluzii sperăm să le deduceți singură.

GEO DUMITRESCU

TE AȘTEPT

Te-aștept cam de două vise ;
mi-ai promis că vii la fără o stea ;
gîndurile tale, păsări ucise —
pe unde umbli, dragostea mea ?

Un tei a trecut și parcă știa
numele sub care existi și sperii ;
acum, lumina parcă este mai grea
decit ne vedeam prin inimă ieri.

Eu am rămas așa cum mă știi —
cum cerul după-o ploaie de vară ;
dragostea mea, dacă zbori, dacă vii,
eu te aștept ca steaua polară !

NICULAE ALEXANDRU VEST

DEZAMORSARE

Iau zimbetul
între două degete sau
între două mirări
il privesc atent
să nu-mi scape mărimea
culoarea seră anului fabricației
il duc la nas il pipăi
il desurbez
de pe buza in culpă
și-l dezamorsesz cu grijă
transformîndu-l in lacrimă.

IULIAN BOLDEA

NU EU

Mai aproape decit aruncasem
piatra,
căzuse pasărea in vrie.

Orice galopam
prin steпа memoriei,
nu reuseam să găsesc,
fotografia gestului.

Nu eu ucisesem pasărea.
Cineva dinaintea mea,
din urma mea. Altcineva.

Eu pornisem doar
la vinătoarea norului rotund
ca un nufăr agățat
de cingătoarea cerului.

OANA KADAR

SINGURĂ

Tintarul (seamă năucă) știe
că in marea orchestră
vioara lui nu se distinge decit rar,

in nopțile
fără de somn
ale adolescenței.
Și totuși cîntă.
La fel eu
seriu poemul acesta fără să mă știe
cineva

decit poate
adolescentul fără somn, fără liniște.
Scriu.

CELIA BANUȚ

POEZII

Cei mai mulți
par niște copaci tineri
Albiți de nesomn
cuvintele
se impuținează
cu cit
te apropii
de ei

A. VALONI

SCURTA ARTĂ POETICĂ

Spun lucrurilor pe nume
dar in alt fel
le numesc cu pseudonime
fiindcă vechile lor nume
sint alți de vechi
că aproape nu le mai înțeleg...

MARIUS DUMITRESCU

ELEGIE CU MIROS DE LEMN ARS

Mă doare fiecare coborire a păsărilor
pe acest pămînt ale cărui lumini
și povești
se fac tot mai puține, încetul cu încetul,
mă doare și umirea din ochii lor,
copilăria e o parolă pierdută.
Diminețile-mi cer să le dau un nume,
învinsă nu le pot oferi decit
bratele arzînd deasupra cuvintelor
și-un șuier de zăpadă viscolită.
Culorile sar din sunete ca simburii
dintr-un fruct,
frunza care se naște nu știe nimic
despre cea care va muri,
omul ca o piatră îngindurată
stăruie pe la răscruci
fără nici un adăpost
in arșița numită amintire.

DIANA BARBU

Radu Beligan

(Urmare din pagina 9)

țării care se cere asumată cu-rajos.

Cum e intrarea într-un alt timp, intr-un alt spațiu ? Cum se realizează ea ? Se poate uita de ziua de azi ? De locul in care cineva s-a format ?

— Ca o călătorie îndelungă pregătită și studiată. Verifici căile de acces, cercetezi cotidianul și senzationalul epocii, moravurile și costumele, griile și utopiile ei. Pe urmă iti iei inima in dinti și incepe numărătoare inversă. Si vine si momentul cind esti in stare de imponderabilitate. Adică nu mai esti tu, esti personalul. Evident, nu lasi niciodată in pragul piesei experienta vietii tale și a zilelor curente. In teatru, interesează in primul rind ce spune un text si un spectacol despre omul de astăzi. Iar creatia scenică e chemată să reliefeze din polyvalența intelesurilor unei scrieri pe cele mai importante, actuale și acute acum și aici. De altminteri, n-am pretenția că spun o mare noutate afirmand că in teatru bate miraculos pulsul vietii doar dacă publicul se vede ca într-o oglindă pe scenă.

Mai aveți emoții la întâlnirea unui nou rol ?

— Cumplită. Din punctul ăsta de vedere nu m-am schimbat de fel. Mi-e teamă. Mi-e teamă că n-am să reușesc. Mi-e teamă că procedeele o vor lua inaintea spontaneității. Mi-e teamă că o să-mi fring gîtul. Și mi-e teamă de această teamă.

Ce înseamnă pentru formarea, pentru împlinirea unui actor, cultura ?

— Am fost ani de-a rîndul coleg cu un actor care știa să se iscălească, dar citea deloc sau anevoie. Rolurile le învăța ascultîndu-le in lectura altora. N-am să-i pomenesc numele din respect pentru marelui lui har. Si azi am in minte figurile atîtor intelectuali distinși pe care i-a interpretat strălucit. Imi amintesc de asemenea de un alt vestit actor care nu cunoștea decit piesele in care juca. Într-un rind, in timpul unui turneu prin țară, m-a întrebat ce citesc atît de pasionat. I-am răspuns: „Hamlet”. Mi-a cerut cartea și după două zile mi-a înapoiat-o cu următoarea remarcă: „Al dracului de greu rol. Ce să faci cu minile ore întregi, cind costumul n-are buzunar?”. Ceea ce nu l-a împiedicat să fie un artist de succese durabile. Am citat aceste două exemple, intrucat

ele sint exceptii stupefiante. In practica scenei, n-ai cum să realizezi un lucru temeinic fără cartea, muzica, tabloul care sporesc imaginația durerii sau comunicului uman, și aprofundează capacitatea de „recepție” și de „emisie” a talentului. Mai cu seamă că talentul e ceva care se dobîndește și se pierde.

Sinteti directorul Teatrului Național. Care sint sarcinile unui astfel de teatru, cel mai mare din țară ?

— Funcția Teatrului Național este — cine n-o știe și cine n-o spune? — aceea de a mentine marile scrieri ale dramaturgiei naționale in circuitul viu al valorilor teatrale, de a contribui substanțial la dezvoltarea piesei românești contemporane, de a fi mesagerul original al titlurilor ilustre din literatura universală de ieri și de astăzi, de a înfăptui spectacole afirmand virtutile artei noastre interpretative, de a se infățișa cu cele mai reprezentative din productiile sale in fața spectatorilor din toată țara, de a extinde mijloace de comunicare cu publicul prin întîlniri directe sau editarea de publicații și cărți in cadrul unei opere de informare și formare etc., etc. Și as putea continua enumerind îndatoririle sale dintre care, deloc neinsemnată este rentabilitatea mereu mai mare a muncii. Pe deasupra, un etalon consecvent al valorii, așa cum se cuvine din partea unui mentor artistic care deosebeste dintr-o ochire meritul de moff, originalitatea de maimutareală, moda de innoirea reală. Nu-i așa că-i foarte puțin și foarte ușor ?

Glumiți.

— N-as vrea să se deducă din cuvintele mele altceva decit răspunderea și complexitatea muncii pe care o desfășoară Naționalul. Pe al cărui afiș se află astăzi piese de Aleksandri, Carașiale, Delavrancea, Davila, Camil Petrescu, Tudor Musatescu, Kirițescu, G.M. Zamfirescu. Care joacă pe Terențiu și pe Camus pe Shakespeare și pe Maikovski, etc. precum și opere din dramaturgia americană, sovietică, iugoslavă, cehă și germană. Iar dintre piesele scriitorilor nostri de astăzi Cartea lui Iovăț de Paul Everac; Arheologia dragostei de Ion Brad, Iubiriile de-o viață de Platon Pardău, Cheile orașului Breda de St. Berceanu.

Nu sint cam puține titlurile din dramaturgia românească de azi ?

— Da, sint puține. Dar activitatea unui teatru nu se judecă numai din perspectiva unei stațiuni. Ieri am reprezentat piese de Horia Lovinescu, Aurel Ba-

ranga, Marin Preda, Marin Sorescu, Eugen Barbu. Miine vom înfățișa scrieri de Dumitru Radu Popescu, Paul Georgescu, Ecaterina Oproiu, Ion Băiesu.

Cum se alcătuieste repertoriul unui astfel de teatru ?

— In primul rind inițiind scrierea unor noi piese. Asa cum am procedat totdeauna. Nu uit de pildă că noi l-am imbolidit pe Marin Preda să realizeze Tine-refea lui Moromete, pe Paul Georgescu, Monolog cu fața la perete, pe Platon Pardău, Iubiriile de-o viață și Ionestii. Piesa lui Titus Popovici Barca pe valuri este tot o solicitare a ansamblului nostru. Am petrecut ore întregi cu scumpul meu amic, imobilizat într-un pat de spital, și care lucra totuși cu o pasiune întretinută de elanul vizitatorului. La ora de față Paul Georgescu a terminat o piesă anume pentru Național. Dana Dumitriu și Mihai Berechet dramatizează Scrisorile lui Ion Ghica iar George Bălăită scrie la îndemnul nostru o piesă Familia. In al doilea rind, cercetind cu atenție care anume din operele dramaturgiei naționale și universale pot determina deopotrivă prin substanța lor și printr-o creație personală și rodnică a regizorului, scenografului și interpreților interesul publicului. Dar de cite coordonate nu trebuie să ții seama la alcătuirea unui repertoriu !

Enumerați cîteva dintre ele.

— O justă propoție între piesele românești și străine și predilecția explicit manifestată pentru dramaturgia țărilor prietene, opțiunile regizorilor și varietatea tematică a textelor, cantitatea și calitatea rolurilor (pe de o parte fiind foarte important volumul producției, pe de alta avind datoria de a oferi interpreturilor partituri ce le pot dezvălui și desăvirși talentul), preferințele unor vîrfuri actoricești, preocuparea de a cuprinde deopotrivă drame și comedii cu o problematică gravă, un coeficient educativ ridicat, dar și cit se poate de atrăgătoare etc., etc. Și apoi, o listă de titluri celebre nu înseamnă nimic ! Oricine o poate redacta: nici nu-i nevoie de un Secretariat literar foarte calificat. Înșã in alcătuirea unui repertoriu esti dator să iei in seamă dincolo de toti acești „indicii”, mai ales care din piese are sansa unui spectacol deosebit, care din piese făgăduieste întîlnirea fericită dintre autor, regizor, scenograf, interpret și public. Avea dreptate, mereu are dreptate Carașiale care afirma că preferă un vodevil bine jucat unui Shakespeare masacrat !

— În ce măsură Naționalul lasă cîmp liber inovatiei ? Uneori, montările sint cam prăfuite. E o fatalitate ca ele să existe ?

— O literatură, nota Jorge Luis Borges, diferă mai puțin prin text și mai mult prin felul in care se citește. Adevărul se aplică perfect și in teatru. Hoțaritor este punctul de vedere al celor ce pun in scenă și joacă piesa, umiliul spiritual din care este înțeleasă, vibrația sensibilității estetice, calitatea și rigooarea inițiativei interpretative. E adevărat că uneori montările sint cam prăfuite.

De ce ?

— Mai degrabă pentru că e mai ușor să realizezi o transcriere scenică descriptivă, rutinieră, care nu supără pe nimeni și nu însufletește nimic. Și pentru că nu-i la îndemina oricui și oricînd să se desprindă de imaginea statornică și irevocabilă a unui text, pentru a-l percepe ca devenire, ca mutație. Înșã, evident, cu atît mai dificilă este această operatie într-un teatru — cum e Naționalul — care joacă săptămînal 20—30 de reprezentatii. Ceea ce restringe timpul de reflecție și stîrbește din intensitatea și continuitatea procesului de creație. Acestor imprevizuri li se adaugă faptul că interpretii primei scene, fiind printre cei mai buni, ei sint mereu chemați de cinematografia televiziune sau la manifestări artistice cu un caracter național.

Ce rol ocupă teatru azi in viața cetății ? De ce oamenii au nevoie in continuare de el ?

— Există la noi in țară o patimă de teatru, cum există, in general o patimă de cultură, pe care o socotesc o mare sansă și de care ar trebui să profităm pentru o educație estetică a publicului mult mai exigentă decit izbutim uneori. Avem un public formidabil și care, prin prezenta lui neabătută la teatre, ne vorbeste de o nevoie intimă, ce se cere nu numai întretinută dar și cultivată. Pentru spectator, teatru înseamnă semnificație, bucurie, sentiment al împlinirii. Oamenii au nevoie in continuare de teatru intrucit cine vrea să rămînă om nu întoarce niciodată spatele inteligenței și frumosului, care sint probele de foc ale existentei și nostalgiciile ei imprescriptibile. Si pe urmă să nu neglijiăm o caracteristică a teatrului.

Care anume ?

— Anume că desi spectatorul face, între cei de pe scenă și cei din sală există un dialog efectiv la care participă într-o solidaritate de emotie bărbatul abia întors de la slujbă și femeia reve-

nită de la serviciu după ce-a robotit prin casă, tînărul dornic să priceapă și să admire, bătrînul năzuind regenerarea prin capodoperă, sau măcar căldura vietii etc.

— Străbătînd multe meridiane, ati avut prilejul să aflați păreri autorizate in legătură cu teatrul românesc. Care sint ele ?

— Există o excelentă opinie despre teatrul românesc, cunoscut fie prin spectacolele prezentate peste hotare, fie prin cei ce-au pus in scenă — pe scenele din U.R.S.S., S.U.A., R.D.G., Franta, Iugoslavia sau Anglia. Se vorbeste elogios atît despre uriasul potential de talente cit și de nivelul profesional al miscării noastre artistice. Mă bucur să constat de asemenea bunul renume pe care-l au unele din tipăriturile noastre de teatru. De pildă, am fost de curînd la Paris, unde citeva exegeți ai scenei s-au interesat de „Caietul Teatrului Național”. „Caietul” e o realizare de care sint mîndru și vi vreau să folosesc prilejul acesta ca să-l laud (fiindcă destul il necăiesc atîți) pe admirabilul său animator B. Elvin.

— Există un rol la care ati jinduit și la care n-ati ajuns ?

— Destule. La unele din ele am rivnit prea devreme sau in contratimp cu circumstanțele, iar pentru altele e prea tirziu.

— Care vi se pare a fi — pină acum — evenimentul stațiunii la Național ?

— Nici vorbă. Jocul icelilor in regia Sandei Manu. O creație in care tot ce este pasiune și efervescență ideatică in piesa lui Camil Petrescu dobîndește vigoare dramatică și concretețe, descifrindu-se o viziune inedită a dramei, emotionant sustinută de Ovidiu Iuliu Moldovan, Mircea Albulescu, Constantin Dinulescu, George Motoi, Tamara Cretulescu. Varietatea și pregnanța tipologiei umane, adusă la rampă de numerosi alti actori de prim rang ai Naționalului, constituie de asemenea un factor hotăritor al succesului spectacolului. Mă gîndesc ce bucuros ar fi fost Camil, marelui meu prieten, dacă ar fi putut vedea acest spectacol.

— Ce ati descoperit despre om interpretînd vietii de personaje din antichitate și pină azi ?

— Că omul este perfectibil. Că sint sorti să devină mai bun... Că doar această năzuință îl face uman.

— Cum vrefți să plece spectatori de la o reprezentatie in care ati jucat ?

— Puțin îngindurati, puțin întrebători si — să nu uit — dorinci de revedere.

COPII MULȚI ȘI FRUMUȘI

să-și fericească părinții, să se bucure țara!

Mândria unei mame:

„Mi se pare că bat în mine
cinci inimi, nu una“

Muncеște la întreprinderea de panglici Zimnicea de ani buni. Aici s-a calificat în meserie, de aici a primit apartament cînd ajunsese într-un moment de răsruce, la cutremur. Multe s-au schimbat în viața ei de la acest pas, după cum, multe s-au schimbat în viața orașelului de la Dunăre, ridicat aproape din temelii de la cutremur încoace. Are 5 copii buni — ne spune cu mîndrie de mamă — adică, cuminți, harnici, înțelegători — care dacă n-ar fi fost cum sînt, n-ar fi reușit să se descurce cu ei doar ea și soțul. Pentru că n-au avut nici un bătrîn în casa lor care să-i supravegheze în timpul cînd ei se aflau la muncă. I-au crescut deci cu simțul rîspunderii de mîci: să aibă grijă unul de altul, să se crească unul pe altul! Și Florica Drăgan, devenită între timp, și bunică la cei 39 de ani, ai ei, Liliانا, fata cea mare, aflată la casa ei, făcînd-o să trăiască și această nouă stare de supremă bucurie, vorbește liber și degajat, ca și cînd ar fi citit molcom dintr-o carte, despre familia ei, despre neegalata fericire de a fi mamă și bunică. Și-aduce și acum aminte de spaima pe care a trăit-o la cutremur nu numai pentru viața celor trei copii pe care-i avea la acea dată ci și pentru a celui (nu știa pe atunci că vor fi celor!) pe care-l purta în pîntece, casa în care i-a prins zguduindu-se năprasnic, rezistînd însă acestui cataclism, printre puținele din Zimnicea, chiar dacă suferise avarii vizibile.

Secretarul general al partidului îi asigurase, după acel dezastru, că viața își va relua mersul în pace, că orașul va fi reconstruit, acolo unde nu se va mai putea face nimic, iar

omenească solidaritate — temelie a Zimnicei de azi — nefăcîndu-se așteptată. Întreprinderea i-a oferit pe loc un apartament unde să-și ducă viața cu cei 3 copii și următorul care urma să vină. Nu numai că s-a născut o nouă Zimnicea — venind să-și dea mina, pentru reconstrucția ei, constructorii din toată țara, dar și acele puține case care încă puteau fi puse pe picioare, au fost redatе orașului de la Dunăre. Printre ele, și casa lor, cu gospodărie așezată, a carei rezidenți au urmat-o, și ea, și soțul ei, de la înălțimea apartamentului ce le fusese dat, bucurîndu-se că la vremea sorocului ei, vor avea să se afle în vecchia (de fapt, noua) lor casă! Viața își urma cursul. Bărbatul ei își dorea mai mulți copii, fie băieți, fie fete. Cei doi copii născuți în acel an au fost gemeni, băieți.

„Povestea pe care v-o spun, este, de fapt, viața mea. De muncit, v-am spus, muncesc, fiind ajutat de întreprinderea să-mi crească copiii frumoși. Pînă a se mărita Liliانا, ea le ținea locul de „mamă și tată“ celorlalți 4. Ștafeta a preluat-o Daniel care-i în clasa a X-a. Crenguța, dintr-a V-a, îl ajută fiind de felul ei liniștită și cuminte, punîndu-i la respect, nu de puține ori, pe cei doi gemeni, strengării casei. Emil și Costel, care, la cei 8 ani ai lor, încă se țin de soții. „Cînd imi ies în cale, știind ora cînd mă întorc de la muncă, mi se pare că bat în mine 5 inimi, nu una, 5 inimi devenite neîncapeătoare pentru dragostea pe care le-o port copiilor mei“. Și, ca și cînd, vorbele erau prea mici ne-a rugat, să mergem, cîtă vreme ea se afla la muncă, să-i cunoaștem copii, chiar dacă Daniel era plecat la niște activități școlare — ne asigură —

Crenguța, fetița dintr-a V-a, avea să ne întîmpine cu o gazdă veritabilă. Îi urmăam sfatul. Ne întîmpină o fetiță care, cunoscîndu-l pe însoțitorul nostru, ne invită în casa scuzîndu-se că o găsim într-o asemenea ținută. Purta un sort de bucătărie croit pe măsura ei de copil. Tocmai le încaizise mîncarea gemenilor, fiind ora mesei. De abia îi adunase de la joacă, ei cred că alte lucruri pe lume, în afara jocurilor pe vremea vacanței, nu mai sînt.

— Și care ar fi alte treburi — o întrebăm.

— Să pună mina să scrie, să socotească, sînt de-abia în clasa I, altfel, după vacanță or să uite și ce au învățat. Azi însă le-am spus că nu mai au scăpare. Peste vreo două ore o să vină și Daniel, fratele mai mare, dintr-a X-a, și știu și ei că nu mai au încotro.

Casa, pusă la punct, ca și cînd nici un moment n-ar fi lipsit gospodina, e ținută de Daniel, care nu le da răgaz nici un moment să trăiască dezordonat chiar dacă jocurile care-i pasionază, lăsate la voia întîmplării, dezordine înscamnă. Ea, Crenguța, cîtă vreme gemenii se jucaseră cu alți copii din bloc, făcuse piața. Dăduse o fugă și pe la sora mai mare, Liliانا, să-și vadă nepotul — o spune cu mîndria rîspunderii pe care o are! — ducîndu-mă corcovii și păstînac pentru supă. Urma ca la întoarcerea lui Daniel, pișă la întoarcerea părinților acasă, să meargă la două colegi cu care hotărîse să vadă un film. Își lăsa eu ea și albumul pe care și l-a făcut în vacanță privind libria orașului. „Zimnicea — pe cît de veche asăzura a țării, pe atît de nou oras sub soare“. Multe din fotografiile erau decupate din ziar. Cîteva însă imagini din viața nouă a orașului, erau mîndria ei. „Sînt făcute de tată! A înțeles că-mi doream nîmîl acest album și mi-a făcut o surpriză.“

Un album de istorie, un album de familie care pentru Crenguța înscamnă multă dragoste: de părinți, de frați, de orașul cel vechi și cel nou.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Între atitea roluri care l-au prins bine, e unul la care nu poate renunța niciodată: rolul de părinte

„Unde ești copilărie,
Cu pădurea ta cu tot?“

(Eminescu, 1870, 1 febr.)
Poate că nimeni altul nu a reușit să exprime în atît de puține cuvînta universalitatea unui imens regret uman care nu i-a ocolit nici pe cei mai fericiți oameni, așa cum a făcut-o Eminescu.

Dacă nu există în apropierea lui, copilul își va construi această pădure din povestile bunicilor, din îmbrățișările părinților, din mulțimea de atingeri și gesturi singulare care vor da chiar și străzii sonoritatea pădurii trezite la viață. Speranțele specifice vârstei, visale la lumina soarelui, precum și jocul „ziceam că sîntem...“ vor deveni astfel elemente constructive și stimulative care vor înzest copilul pe acele drumuri care-l va îndepărta pe nesimțite de acea pădurea sădită cu atîta migală.

Ținutul va bate la porțile viitorului, încărcat de imagini însoțite ale biruințelor avute odăla cu eroii din basme și povești; nerenunțînd la joc, el se va lupta pentru primele certitudini, dar își va întoarce cu ușurință privirea spre pădurea din care a plecat odăla cu fiecare mică înfrîngere. Și într-o zi această întoarcere de privire va deveni mai anevoioasă iar peisajul rîvnit va arăta ca fundalul înecolat al al unui tablou de iarnă. Să nu existe, oare, nici o posibilă întoarcere la umbra codrului care a devenit legendă?

— Și totuși eternul regret se va estopa la lumina bucuriei de a avea copii. Pentru mine ei

sînt singurii capabili a mă purta din nou pe acele cărări ademenitoare pe care le-am călătorit și ce odăla umplîndu-mi buzunarele de frunze și miros de primăvară. La prima vedere s-ar putea crede că este vorba de un exercițiu imaginativ pe care o eventuală extindere a exercițiului meu de actor îl prelungește dincolo de spațiul scenic sau de un exces de fantezie eliberată în scopul unei premeditate găsiri a bucuriei. Dar se poate nega oare, spontanitatea sentimentului părintesc, atunci cînd copilul reușește să te prindă în jocul său?

M-am mai fi gîndit, oare, acum la povestirile lui Crenguța și Sadoveanu, la basmele lui Ispirescu, la Andersen și Frații Grimm, dacă toată această lume minunată nu ar fi trebuit să fie recitită copiilor mei?

Seara, cînd soția mea le citește, la culcare, copiilor noștri cîte o poveste, mă surprind trăgînd cu urechea și pentru o clipă mă eliberez de toate grijile încreante, oricărui părinte.

Și iată că fără să vreau amintirile nu-mi mai sînt solicitate de o fotografie îngăbenită de vreme, ci de acele ființe vii, de curînd venite pe lume și care prin intuiție și naivitate, prin sensibilitate și prospețime, prin avînturi de-o schimbare și gînduri curate reușesc să mă poarte prin acel peisaj de care sînt conștient că nu-mi mai aparține dar a cărui parcurgere fie și pentru o clipă redervine posibilă.

MIHAIL STAN

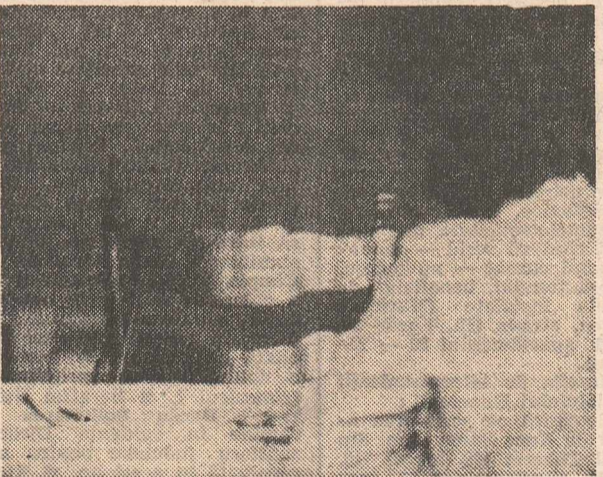
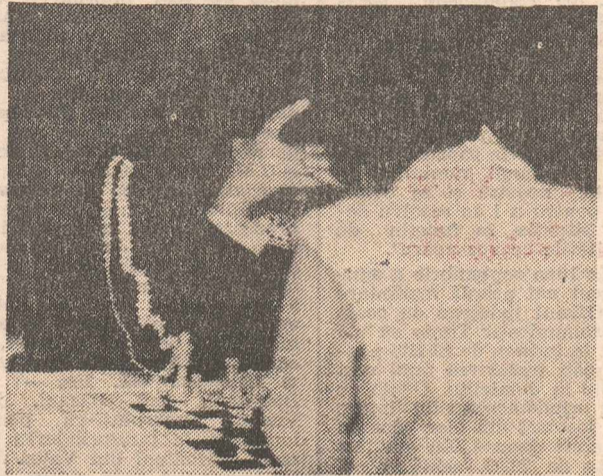
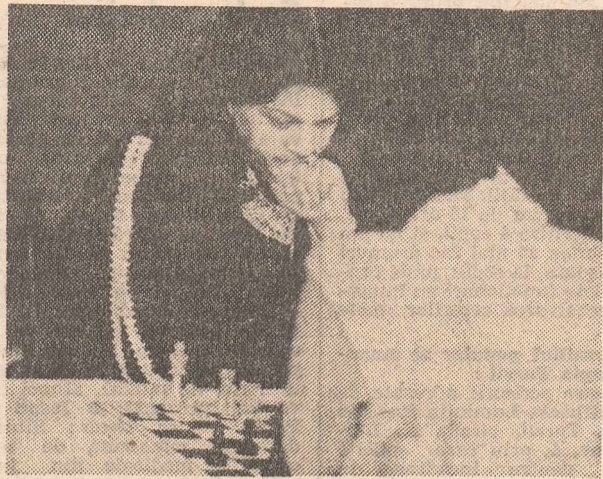
Minunați copiii de pe pinzele pictorului, dar mai grozavi sînt cei care-i umplu casa

Pentru cei care creează, ideea de a lăsa ceva în urma lor este complexă și mi se pare firească să căutăm cele mai profunde modalități care să ne marcheze existența, trecerea prin viață. În fond, obsesia aceasta e veche și ea este consacrată chiar de înțelepciunea populară. Se spune că în viață omul trebuie să planteze cel puțin un pom, să sape o fîntînă și să facă un copil, pentru a lăsa niște semne trainice. Și creatorul dorește să-și proiecteze existența într-un viitor durabil. Eu nu știu dacă voi intra în istoria artelor, dacă arta mea va avea durată în timp, dar copiii mei cu siguranță, vor perpețua ceva din identitatea mea. E la mijloc o idee mai veche, aceea a perenității cu care orice om cochetăază într-un fel sau altul. Eu am cinci copii și bucuria de a-i vedea în jurul meu e atît de mare, încît a încerca să v-o descriu ar însemna s-o banalizez. Dar copiii nu sînt legați numai de viața mea cotidiană, căci ei apar și ca temă a picturii mele. Bineînțeles că nu e vorba de o circumstanță, ci de o pornire artistică firească, pentru că, în general, copiii fac parte din uni-

versul nostru, figurile lor fiind un pretext pentru pictură. Orice creație plastică e un autoportret, în sensul că, explicit sau doar aluziv, transfigurează ceva din propria personalitate a creatorului. Cînd imi pictez propriii copii, mă portretizez de fapt pe mine folosînd matricea lor. În această transfigurare se ascunde însă și un joc paradoxal cu timpul, fiindcă tema copilului în pictură e o încercare de reînnoire în copilărie și de proiectare în viitor. Nu e vorba doar de o latură pitorească a temei, ci de o reverberație sufletească mult mai profundă, de mare amplitudine. A avea cinci copii e, desigur, o desfătare, pentru că ei îți descoperesc fruntea chiar cînd te afli într-un impas creator. Dar e și o responsabilitate, căci trebuie să-i formezi spre a fi cel puțin la fel de buni ca tine. Așa încît, a avea copii înscamnă un examen fundamental, covîrsitor, în ciuda faptului că e fascinant să-i vezi cum cresc, cum prind o idee, un gînd, prin care tu însuși te redescoperi mereu în ipostaze estomate de trecerea anilor.

ZAMFIR DUMITRESCU

O poveste în aparență simplă

După mine, barajul de șah de la Sinaia a semănat, recurgând la fotbal, cu un meci de cupă. În care totul se tranșează repede și în care, nu-i așa, orice surpriză e posibilă, legea fiind ori, ori. Înțelegând și ele, din capul locului, că nu e nici cazul, nici momentul, cele două competitori nici măcar nu și-au propus vreo inovație, vreo „găselniță” teoretică, ci s-au angajat într-un război care a fost, ca să-mi dau iarăși cu părerea, mai ales al literaturii și al nervilor. Să le acuz că, purtând această pecete, jocul lor a fost mai degrabă modest, cu deschideri neregulate și cu treceri dintr-un sistem în altul? N-aș îndrăzni, miza era prea mare și, o dată în plus, scopul (mult rivnitul titlu de campioană a țării) scuza mijloacele. Numai că, în raport cu el, jucătoarele se găseau încă înaintea startului în situații foarte diferite. De-o parte, Margareta Mureșan, mai experimentată (singura româncă învingătoare într-un „interzonal”, Tbilisi, 1982) și deci mai stăpână pe teorie, pe de altă parte, Gabriela Olărașu-Stanciu, mult mai tinără (cu 14 ani) și urmind să nască peste câteva luni, adică într-o stare nu tocmai fericită pentru a se concentra și a rezista fizic. Totodată, Margareta mai beneficia de un avantaj, coeficientul ei Bucholtz, mai mare, putând să-i asigure, la egalitate, obținerea titlului. Sigur, un avantaj dobândit, zestre din finala campionatului, dar tot un avantaj, nu?

De-aici încolo s-a petrecut exact ce trebuia să se petreacă. Neavind de ales, Gabriela a forțat. A imprimat jocului ei multă agresivitate, ca un boxer căutând cu orice preț knockout-ul. Dar n-a avut, din păcate pentru ea, suficientă experiență pentru a valorifica poziția care, cam la jumătatea partidelor, păreau să-i suridă. Sau, și mai corect zis, Margareta a știut, de fiecare dată, să-i dejoace planurile și, găsind-o, o mutare sau două „fără gardă”, s-o domolească. Pentru ca apoi, mai abilită, s-o învingă. Jocul pozițional al noii campioane, expresie a unui bagaj de cunoștințe (din literatura de specialitate) net superior, a avut câștig de cauză în fața nesăbuitei mai tinere sale adversare. Margareta a fost, de cele mai multe ori, mai exactă, mai la obiect, deși în partida a doua, să mă lerte, n-a deschis suficient și, după un „aventuros” schimb de cai (unul activ pe unul „mort”), a

fost la un pas de panică. S-a redresat însă în întâlnirea următoare (care avea să fie și ultima), când a făcut o demonstrație de clasă. Ii era suficientă o remiză, dar nu s-a mulțumit cu o jumătate de măsură. Am avut atunci senzația că e crudă, demolind un adversar rămas practic, spre final, fără apărare. Neputând să i-o spun (regulamentul interzice orice discuții), m-am adresat secundantului ei, inginerul timișorean Emil Ungureanu, care m-a lămurit și, de ce n-aș spune-o?, m-a contrariat. În șah, l-am auzit, există o răutate care te obligă să-i arăți celui cu care joci că ești mai tare decât el. După care a completat: după pățania cu Semenova (n.a. din meciul candidatelor), Margareta a ajuns să dușmănească remizele! Ce ziceam? Ca în cupă, ori, ori. Ba încă în condițiile în care, și 6 ceasuri, stai nemiscat deasupra unei mese, încordat la maximum, ca un arc. Uneori, asta am aflat-o după baraj, prevezi și 10-12 mutări. Ale tale, dar și ale adversarului! E un joc adevărat deci, ce muți tu, dar și o iluzie, ce poate muta cel din fața ta. Orice încălcare a regulii în care începi să crezi duce la un fel de „orbire”, iar această antreneează erori pe care, ridicăți de la tablă, sahiștii nu le pot concepe. Am mutat eu așa?! se mira Gabriela după ce, greșit, luase un pion „capcană”. Ea mutase!

Revenind la meci, să vă reamintesc că el ar fi trebuit să dureze 4 partide. Margareta însă, cu 2,5 puncte la 0,5, l-a scurtat. Dacă ea a câștigat clar, dovedindu-se mai matură și mai echilibrată, Gabriela Olărașu-Stanciu a pierdut demn. Agățându-se pînă în ultima clipă. Sperind pînă și în situații disperate și asta, mi s-a părut frumos. Și nu numai mie. Abia „unsă” campioană (de profesorul Gheorghe Candea, președintele Clubului central de șah), Margareta Mureșan nu conțenea s-o laude, zicind că „talentul, ambiția și tineretea îi conferă Gabrielei mari șanse de progres. Teoria se capătă și, dacă va continua să muncească serios, va urca culmile performanței. Eu l-o doresc din inimă”.

Asta a fost, pe scurt, la Sinaia. În rest, vorba arbitrilor Paul Diaconescu, totul e a2-a4. O poveste în aparență simplă, dar vă asigur atât de complicată!

OVIDIU IOANITOIAIA
Fotografii de PAUL AGARICI

ULTIMA ORĂ

CIT DE LUNGI TREBUIE SĂ FIE SCHIURILE

Un cititor, V. A., ne întreabă cit de lungi trebuie să fie schiurile. La început am crezut că a intervenit o modificare de ultimă oră în dimensiunile acestui articol sportiv, atât de frecvent în aceste zile în aglomerațiile din Gara de Nord, dar, interesându-ne, am aflat că lungimea schiurilor variază între aceleași limite cunoscute, în funcție de vîrsta și înălțimea fericitului posesor. Cum nu știm înălțimea semnatarului scrisorii, precizăm în principiu: schiurilor amatori scunzi le corespund schiurile cu o lungime de la 175 la 180 cm, iar celor de talie mijlocie și înaltă, schiuri cu o lungime de 185 cm și, respectiv, 190 cm. Bărbații cu talie de peste 185 cm și femeile înalte de peste 175 cm pot alege, în general, schiuri cu 5 cm mai lungi decît propria talie. Bărbații cu talie sub 165 cm și femeile cu talie sub 155 cm pot alege schiuri cu 5 cm mai scurte decît talia. Acestea fiind zise, îi dorim corespondentului nostru o pirtie bună și să nu se demoralizeze din pricina căzăturilor dacă se află la început. Orice mare campion a trecut prin asta, să știți!

TROFEE VINĂTOREȘTI

Un reporter al ziarului „Mîncovul” a aflat cu surprindere de la un specialist că sînt socotite trofee vinătorești nu numai cele arhicunoscute (blana de urs, blana de lup, colții de mistreț etc.) ci și pensula de iepure (confectionată din părul mustății), craniul micilor răpitoare (nevăstuică, hermeiină, dihor, jder), penițele sitarului de pădure, penile fin colorate ale potîrnichii, ieruncii, cocoșarului, penițele cocoșului de munte, cirlișele răpitoarelor și rașelor sălbatice, penițele albastre din aripa găștei s.a. Ba, sînt socotite trofee vinătorești și... picetele din „stomacul” cocoșului de munte.

PRIMELE ZBORURI DIN 1986 CU DELTAPLANUL

Zborurile cu deltaplanul cer în general vreme frumoasă, ceruri clare și o atmosferă cu transparențe de cristal. Atunci, acești sportivi cu suflet de Icar plutesc în văzduh trăind din plin setea înălțimilor pe care o implică pasiunea lor. Aflăm, însă, prin intermediul colegilor noștri de la „Informația Harghitei” că deltaplanariștii și-au făcut debutul în 1986 efectuînd în „extrasezon” primele zboruri în perimetrul dealului Șuta de lingă Miercurea Ciuc, după care au plecat la Sînpaul, lingă Brașov, pentru a participa la intîiul concurs test al anului.

Tinerilor aspiranți la satisfacțiile acestui sport li s-a dat intîlnire chiar la locul de zbor pentru a fi martori oculari la primele performanțe ale celor care au învățat de-acum să planeze la înălțime.

ALEXANDRU ȘERBAN

Serial Flacăra

alergătorului care se antrena cu marea, totuși prezent în finala cursei de 5 000 m, la Moscova (loc 10).

Dar au fost și multe alte destine potrivnice, nedrepte, inevitabile. Australianul Ron Clarke reușește să doboare 19 recorduri mondiale și să devină cel mai bun alergător de fond din lume, dar nu poate să smulgă decît o modestă medalie de bronz la Tokio, spre nedumerirea și disperarea antrenorului Cerutti.

Jim Ryun, cel mai talentat alergător junior din toate timpurile, nu reușește ca senior nici o medalie olimpică de aur, deși deținea atunci două recorduri mondiale uluitoare la 800 m și o milă. Căderea sa de neuitat la Mexico și ieșirea lui din cursă au fost o intîmplare mulți ani comentată și, cum vedeți, încă neuitată.

Dealtfel, ca și aceea a lui Chataway, cu ani înainte, în 1952, la Helsinki, în finala de 5 000 m, cu Zatopek și Schade, cînd, la intrarea în ultima turnantă, englezul s-a lovit de bordură! S-a prăbușit pe pistă, ieșind chiar pe iarbă, dar s-a ridicat curajos și a continuat cursa pe care trebuia s-o câștige, terminînd demn pe locul al 5-lea.

După ce devenise campion olimpic la Melbourne, Vladimir Kuț își continuă încă puțin cursa vieții și foarte de timpuriu bătăile inimii lui, atât de ritmice, trebuie să cedeze pentru totdeauna.

Ne-a părăsit după două victorii consecutive, unele în istoria maratonului olimpic, între care una obținută desculț, într-o sosire la Roma, la Arcul lui Adrian, Bikila Abebe. Paralizat, după un accident de automobil, prezent la München, într-un paradoxal și stupid cărucior cu roțile, el, gazela podișurilor etiopiene, într-o zi își va lua la braț legenda și va pleca departe, mai departe decît poate pleca omul o singură dată...

Și Lillian Board, tinăra Lillian de nici 21 de ani, campioană europeană în 1969, la 800 metri, după neașteptatul și fericitul ei succes, se îmbolnăvește

grav de o boală necruțătoare, de care nimeni în lume, cu toate eforturile făcute, n-o poate salva.

A fost ultima ei cursă a vieții, cursă de unul singur, în care a alergat, sperînd pînă la firul alb de la sosire. Și de data aceasta, s-a ilustrat vasta și dramatica singurătate a alergătorului de cursă lungă.

Dar, cum spunea Hemingway în „Bătrînul și marea”, să continuăm cursa. Omul poate fi zdrobit, dar niciodată nimic...

Se pare că doar muzicienii, chimistii, fizicienii și sportivii au un limbaj universal. Dealtfel, mărturisirea cu incitare dramaturgului francez Jean Giraudoux, alergător și el în tinerete, ca școlar, de 400 m în 50 secunde, sportul este un limbaj universal. Pretutindeni pe glob, pe toate continentele și chiar în taberele internaționale din Antarctica, recordurile atletice nu au nevoie de dicționare sau traducători. Magia și frenezia cifrelor atletice, a performanțelor lumii! Și necruțătoarea și uneori nedreapta, pentru alergătorii de fond, tabelă internațională.

În sport nu există țări mari sau mici, industriale sau în curs de dezvoltare, ci talente, performanțe și recorduri. Înțelese și admirate în mod egal de toate popoarele. De ce? Pentru că performanța înseamnă nu numai aptitudini, talente, ci și ani de muncă și sacrificii, de dăruire totală și de speranțe, care nu totdeauna se împlinesc așa cum le visăm. S-ar putea, cum spun unii filozofi experimentați, ca speranța să nu fie o limbă vie, adevărată. Dar nu credem că există în sport un limbaj mai viu și universal ca performanțele și recordurile atletice. Și aceasta de peste 2700 de ani de cînd se cunosc probele, distanțele, învingătorii și oarecum și rezultatele primelor Olimpiade antice.

Deci, fără să exagerăm, puțină statistică... Mai intîi, o alergare ușoară, „De-a lungul anilor”. Debut, pri-

mele concursuri, momente psihologice, intîmplări semnificative. Apoi, „Performanțe și recorduri” un grafic cu cele mai bune rezultate, reflectînd progresul, maturizarea, împlinirea gîndurilor celor mai frumoase, campionatele naționale, europene, mondiale de cros, Jocurile Olimpice. Obligatorie, de nelipsit, „Evoluția performanței pe probe și ani”, de fapt biografia cifrică a oricărui mare sportiv, cu stagnări, regrese sau salturi spectaculoase. Și, în final, o confruntare „Maricica Puică și tabela internațională” reflectare obiectivă, matematică a rezultatelor raportate la valoarea mondială și la punctajul tabelului, uneori nu prea generos cu alergările de fond feminine.

După cum am spus, Maricica a început atletismul în anul 1966, deci în toamna aceasta a lui '84, cînd acopăr această filă de jurnal, face 18 ani de activitate continuă.

Priviți din punct de vedere statistic, acești 18 ani ar arăta așa:

● 81 500 de kilometri parcursi, de două ori ocoul Pămîntului; ● 25 de titluri naționale, individual și cu echipa; ● 21 de titluri balcanice, pe pistă și la cros.

A stabilit în această perioadă:

1 record european la milă 4:21,82 — Viareggio 1981
2 recorduri mondiale: 2 000 m 5:33,5 — București 1979

— milă 4:17,44 — Rieti 1982

11 recorduri naționale — sală și aer liber.

ION PUICA

Continuare în numărul viitor

